

Starostwo Powiatowe w Poddębicach

*PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU PODDĘBICKIEGO*

PODDEBICE, 2003 ROK

POWIAT PODDĘBICKI

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

SPIS TREŚCI

I	PODSTAWY PRAWNE I KONCEPCJA PROGRAMU	5
II	CHARAKTERYSTYKA POWIATU PODDĘBICKIEGO	8
A	Położenie administracyjno-geograficzne	9
B	Ludność	10
C	Warunki klimatyczne	10
D	Morfologia i hipsometria	13
E	Surowce mineralne	15
F	Hydrografia	23
G	Budowa geologiczna	24
H	Gleby	28
I	Infrastruktura społeczna	30
J	Infrastruktura techniczna	31
K	Potencjał gospodarczy	33
L	Rolnictwo	35
M	Leśnictwo	38
N	Walory turystyczne i krajobrazowe	40
III	ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA	49
A	Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona wód	49
1	GOSPODARKA WODNA	49
1.1	Wody podziemne	49
a	wody podziemne w utworach czwartorzędowych	49
b	wody podziemne w utworach górnej kredy	50
c	jakość wód podziemnych	51
d	zasoby wód podziemnych	62
e	wody geotermalne	62
f	ochrona wód podziemnych	63
g	gospodarowanie wodą podziemną na terenie Powiatu Poddębickiego	64
1.2	Wody powierzchniowe	73
1	ocena stanu zanieczyszczenia rzek w zlewni Neru	73
2	ocena pozostałych badanych rzek w zlewni Warty	77
3	Zbiornik Jeziorsko	90
4	Mała retencja	95
5	Program Regionalny WARTA	101
2.	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	109
B	Ochrona powietrza atmosferycznego	118
C	Gospodarka odpadami	125
D	Hałas	135
E	Poważne awarie i zagrożenia nadzwyczajne	137

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

F	Monitoring gleb	140
G	Promieniowanie elektromagnetyczne	142
IV	CELE EKOLOGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA	143
V	PRIORYTETY EKOLOGICZNE I LISTA PROEKOLOGICZNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH	169
VI	INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	190
VII	MONITORING REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	191
VIII	WYTYCZNE DLA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA	191
IX	HARMONOGRAM REALIZACJI I WERYFIKACJI PROGRAMU	192
X	FINANSOWANIE REALIZACJI DZIAŁAŃ - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	193
XI	BIBLIOGRAFIA	198
XII	SPIS TABEL	200
XIII	SPIS MAP	202
XIV	SPIS RYSUNKÓW ZDJĘCIA	203

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

I. PODSTAWY PRAWNE I KONCEPCJA PROGRAMU

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone przez Zarząd Powiatu w Poddębicach, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami).

Powiatowy Program Ochrony Środowiska uchwalany jest przez Radę Powiatu.

Z wykonania Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Powiatu.

Program Ochrony Środowiska tworzony jest w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Zgodnie z art. 14 w/w ustawy – Prawo ochrony środowiska polityka ekologiczna państwa określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Zgodnie z "Polityką ekologiczną państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010" Program Ochrony Środowiska powinien definiować cele średniookresowe na okres 8 lat (do 2011 r.) i zadania na okres 4-letni (lata 2004-2008) oraz monitoring realizacji programu i nakłady finansowe na jego wdrożenie.

Sposób i zakres uwzględnienia Polityki ekologicznej w Programie zawarty jest w "Wytycznych do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym". Według zapisów tego opracowania w powiatowym programie ochrony środowiska powinny być uwzględnione:

- zadania własne powiatu,
- zadania koordynowane,
- wytyczne do sporządzania programów gminnych.

W Powiatowym Programie Ochrony Środowiska powinny znaleźć odzwierciedlenie limity krajowe ujęte w II Polityce ekologicznej państwa, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska (wszystkie dotyczą celów do osiągnięcia najpóźniej do 2010 r.):

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i 25% w stosunku do 2000 r. (również w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji, lub PKB),
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.,
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nie oczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego – również o 30%,
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.,
- do końca 2005 r. wycofać z użytkowania etylinę i przejść wyłącznie na stosowanie benzyny bezołowej.

Ponieważ nie został dokonany podział powyższych limitów krajowych na limity regionalne stanowią one tylko orientacyjne wielkości.

Przy opracowywaniu niniejszego dokumentu uwzględniono również założenia, cele i priorytety zawarte w następujących opracowaniach i dokumentach:

1. Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006
2. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010
3. Program Wykonawczy do II Polityki Ekologicznej państwa na lata 2002 - 2010
4. Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju „Polska 2005”
5. Krajowy Program Zwiększenia Lesistości
6. Narodowy program przygotowania do członkostwa w UE
7. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

8. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego
9. Polityka Ekologiczna Województwa Łódzkiego
10. Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego
11. Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego
12. Strategie Rozwoju Gmin Powiatu Poddębickiego
13. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski
14. Założenia polityki energetycznej Polski do 2020 r.
15. Sektorowy Program Operacyjny „Ochrona środowiska i gospodarka wodna”
16. Plan ochrony Parków Narodowych

Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego ma formułę otwartą i może być w każdej chwili korygowany i uszczegóławiany wraz z wejściem w życie nowych przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska i innych uwarunkowań mających wpływ na zawartość opracowania.

Uwzględniając założenia, cele i priorytety w/w dokumentów, a także ze względu na charakter Powiatu Poddębickiego, jego walory turystyczne i krajobrazowe oraz szanse rozwoju w niniejszym Programie Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego przyjęto następujące podstawowe kierunki działania, mające na celu dalszą poprawę stanu środowiska, a tym samym warunków życia mieszkańców powiatu:

1. kontynuowanie skutecznych działań na rzecz poprawy jakości wód w rzekach, m.in. poprzez rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej,
2. rozwiązanie problemu gospodarki odpadami,
3. dalsze ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza,
4. dalszy wzrost lesistości powiatu,
5. ochronę zasobów wód podziemnych,
6. ochronę obszarów przyrodniczo cennych,
7. ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii odnawialnej.

Ocenę stanu środowiska oparto o dane pochodzące przede wszystkim z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi Delegatura w Sieradzu, informacje uzyskane z poszczególnych Gmin i przedsiębiorstw z terenu powiatu oraz z innych opracowań i dokumentów wymienionych w bibliografii.

Integralną częścią tego opracowania jest „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Poddębickiego” opracowany w lutym 2003 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PODDĘBICKIEGO.

MAPA POWIATU PODDĘBICKIEGO

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

A. Położenie administracyjno-geograficzne

Powiat Poddębicki położony jest w północno-zachodniej, krańcowej części województwa łódzkiego. Granicę północno-zachodnią powiatu stanowi granica pomiędzy województwem łódzkim a województwem wielkopolskim. Od północnego wschodu powiat graniczy z powiatem łęczyckim, od wschodu z powiatem zgierskim, od południowego wschodu z powiatem pabianickim i łaskim. Od południa i południowego zachodu otacza go powiat zduńskowolski i sieradzki. Długość granic z poszczególnymi powiatami sąsiednimi wynosi:

- z powiatem sieradzkim - ok. 29,5 km
- z powiatem tureckim - ok. 30,5 km
- z powiatem kolskim - ok. 8,5 km
- z powiatem łęczyckim - ok. 39,5 km
- z powiatem zgierskim - ok. 39 km
- z powiatem pabianickim - ok. 19,5 km
- z powiatem łaskim - ok. 2,5 km
- z powiatem zduńskowolskim - ok. 20,5 km

Położenie Powiatu Poddębickiego wyznaczają następujące współrzędne geograficzne:

- kraniec zachodni – $18^{\circ}38'$ długości geograficznej wschodniej (punkt na zalewie Jeziorsko na wysokości Tomisławic),
- kraniec wschodni – $19^{\circ}10'$ długości geograficznej wschodniej (miejscowość Ignacew Folwarczny),
- kraniec południowy - $51^{\circ}43'$ szerokości geograficznej północnej (okolice miejscowości Boczek),
- kraniec północny - $52^{\circ}07'$ szerokości geograficznej północnej (miejscowość Cichmiana).

Pod względem fizyko–geograficznym Powiat obejmuje Wysoczyznę Łaską należącą do makroregionu - Niziny Południowo-Wielkopolskiej, składającej się z 13 mezoregionów: Wysoczyzny Leszczyńskiej, Wysoczyzny Kaliskiej, Doliny Konińskiej, Kotliny Kolskiej, Wysoczyzny Kłodawskiej, Równiny Rychwalskiej, Wysoczyzny Tureckiej, Kotliny Sieradzkiej, Kotliny Grabowskiej, Wysoczyzny Złoczewskiej, Kotliny Szczercowskiej, Wysoczyzny Wieruszowskiej i wspomnianej Wysoczyzny Łaskiej (Jerzy Kondracki 1978).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

B. Ludność

Powiat Poddębicki obejmuje obszar 881,3 km, który jest zamieszkały przez 44.095 osób, z czego 11.006 to ludność miast: Poddębice i Uniejów. W skład Powiatu wchodzi sześć gmin: **Dalików, Pęczniew, Poddębice, Uniejów, Wartkowice i Zadzim.**

Tabela Nr 1 Powierzchnia i liczba ludności Powiatu Poddębickiego z podziałem na Gminy (według danych GUS).

Wyszczególnienie	Powierzchnia /w km²/	Ludność ogółem	Ludność na km²
Powiat Poddębicki	881,3	44.095	51
m. Poddębice	6	7.876	1.313
gm. Poddębice	219	8.266	38
m. Uniejów	1,3	3.130	2.408
gm. Uniejów	129	4.636	36
gm. Dalików	113	3.853	35
gm. Pęczniew	128	3.787	30
gm. Wartkowice	142	6.844	49
gm. Zadzim	144	5.703	40

Liczba ludności w wieku produkcyjnym – 26049, poprodukcyjnym – 7983, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 69 osób w wieku nieprodukcyjnym. W I kwartale 2002 r. na 102 urodzenia przypada 140 zgonów (przyrost naturalny –38). Na koniec czerwca 2003 r. było zarejestrowanych 3600 osób bezrobotnych.

C. Warunki klimatyczne

Klimat Polski środkowej charakteryzuje dość duża zmienność elementów meteorologicznych w czasie, a także małe zróżnicowanie przestrzenne. Wynika to ze znacznej jednorodności uwarunkowań radiacyjnych i cyrkulacyjnych. We wszystkich miesiącach sumy docierającego do powierzchni ziemi promieniowania słonecznego są mało zróżnicowane, co przedstawia poniższa tabela.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 1 – przebieg promieniowania całkowitego oraz salda promieniowania w pełnym zakresie widma wg danych z okresu 1956 - 1975 (MJ/m²d). Dane ze stacji meteorologicznych w Łodzi-Lublinku i Wieluniu:

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	IV-X
Promieniowanie całkowite														
Łódź	2,54	4,46	8,72	12,64	16,57	19,16	17,99	15,80	11,45	6,32	2,94	1,94	10,07	14,27
Lublinek														
Wieluń	2,65	4,66	8,70	13,09	16,89	18,89	18,17	15,83	11,72	6,61	3,08	1,98	10,21	14,46
Saldo promieniowania w pełnym zakresie widma														
Łódź	-2,4	-1,1	1,92	6,14	8,97	10,93	9,98	7,96	4,18	0,73	-1,1	-2,9	3,68	6,98
Lublinek														
Wieluń	-2,4	-1,1	2,12	6,64	9,31	10,89	10,28	8,13	4,50	0,90	-1,1	-2,2	3,85	7,23

Tabela Nr 3 - przebieg rocznego zachmurzenia i nasłonecznienia według danych z okresu 1954-1975 (MJ m⁻²d⁻²). Dane ze stacji meteorologicznych w Łodzi – Lublinku, Wieluniu i Skierniewic:

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Zachmurzenie													
Łódź	7,5	7,3	6,6	6,4	6,5	6,2	6,3	5,9	5,6	6,2	8,0	8,0	6,7
Lublinek													
Wieluń	7,3	7,2	6,7	6,4	6,4	6,0	6,1	5,7	5,6	6,1	7,9	7,6	6,6
Skierniewice	7,5	7,4	6,2	5,9	6,3	5,7	6,1	5,9	5,4	6,3	8,1	8,1	6,6
Nasłonecznienie													
Łódź	1,4	2,0	4,0	5,0	5,9	6,9	6,4	5,9	5,3	3,5	1,3	0,9	4,0
Lublinek													
Wieluń	1,5	2,3	3,7	5,0	6,0	6,7	6,6	6,2	5,2	3,6	1,4	1,0	4,1
Skierniewice	1,5	2,2	4,3	5,4	6,7	8,0	7,5	6,7	5,8	3,8	1,4	1,1	4,6

W ciągu roku najmniej energii promieniowania całkowitego słońca dochodzi do powierzchni ziemi w grudniu (ok. 2 MJ/m²d), a najwięcej w czerwcu (ok. 19 MJ/m²d). Bilans promieniowania w pełnym zakresie widma (promieniowanie długofalowe i krótkofalowe) jest ujemny od listopada do lutego. Największe przychody ciepła występują w czerwcu i lipcu (ponad 10 MJ/m²d). Charakterystyczną cechą przebiegu zachmurzenia jest rytm roczny i maksimum przypadające zimą (7,5 w skali 10-stopniowej) oraz minimum w ostatnich miesiącach lata (sierpień – wrzesień – 5,5 w skali 10-stopniowej). W ciągu roku jest w regionie około 42 dni pogodnych oraz około 140 dni pochmurnych. Średnia wieloletnia suma godzin słonecznych waha się w granicach 1460 – 1680, co

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

stanowi 33 – 37 % usłonecznienia możliwego. W lecie usłonecznienie wynosi około 45 %, a w miesiącach zimowych około 15 %.

Cechą warunkującą cyrkulację atmosfery jest wielka zmienność układów ciśnienia, charakterystyczna dla klimatu umiarkowanego. W Polsce w okresie zimowym występuje najczęściej typ cyrkulacji zachodniej, przejawiającej się napływem powietrza z nad Oceanu Atlantyckiego, wraz z wędrującymi ku wschodowi niżami barycznymi. W wyniku powyższej cyrkulacji występuje duża zmienność ciśnienia oraz duża zmienność typów pogody. Latem najczęściej mamy do czynienia z antycyklonalnym zachodnim typem cyrkulacji, na wskutek aktywizacji wyżu azorskiego. Zdarzają się również typy cyrkulacji powodujące napływ powietrza kontynentalnego z sektora wschodniego, w następstwie rozbudowującego się wyżu nad Europą Wschodnią i Azją.

Cyrkulacja atmosfery kształtuje warunki klimatyczne centralnej Polski w sposób bardzo niestabilny. Duża zmienność typów cyrkulacji w ciągu roku powoduje, że nad obszar Polski napływać mogą masy powietrza polarnego, a także arktycznego i zwrotnikowego. W Polsce środkowej około 45 % dni pogodę kształtują masy powietrza polarnomorskiego (latem do 60 %, a wiosną ponad 30 %). W ciągu 38 % dni panują masy powietrza polarnego kontynentalnego, a przez 10 % dni masy powietrza arktycznego (najczęściej wiosną). Powietrze zwrotnikowe występuje dość rzadko i przynosi najczęściej jesienią niezwykle okresy ciepła.

Średnie roczne wartości temperatury obliczone na podstawie wieloletnich obserwacji (lata 1965 – 1995, 99985 obserwacji) zestawione przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie wahają się w granicach 8,1°C, średnie letnie wartości temperatury wahają się w granicach 14,6°C, natomiast średnie zimowe temperatury wahają się w granicach 1,7°C.

W skali całego roku na terenie Powiatu Poddębickiego przeważają wiatry zachodnie - ponad 20 % częstotliwości i południowo - zachodnie - około 12 % częstotliwości. Dość często (ponad 10 % częstotliwości) napływa do nas powietrze ze wschodu, jak również z południowego wschodu. Biorąc pod uwagę stacje badające stan warunków atmosferycznych w Województwie Łódzkim stwierdzić można pewnego rodzaju prawidłowości co do zmienności warunków cyrkulacji. Stwierdzono wzrost częstotliwości wiatrów północnych w miesiącach wiosennych, a spadek jesienią. Wiatry wschodnie najczęściej mają miejsce wiosną i jesienią, przy ich całorocznym występowaniu. Występowanie wiatrów wschodnich spowodowane

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

jest istnieniem wyżu nad Europą Wschodnią sięgającego klinem aż po obszar Polski. Najczęściej są to wiatry słabe, co przy stabilnej temperaturze powietrza kształtuje niekorzystne warunki dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Istotną cechą warunków anemometrycznych jest niezbyt częste występowanie bardzo silnych wiatrów. Znacznie częściej występują bardzo duże prędkości wiatru w porywach, co przyczynia się do powstawania trąb powietrznych, związanych z występowaniem burz, obejmujące ograniczone obszary.

D. Morfologia i hipsometria

Obecną rzeźbę terenu Powiatu Poddębickiego ukształtowało głównie zlodowacenie środkowo-polskie. W wyniku procesów glacialnych i peryglacialnych powstały tu różne formy wypukłe i wklęsłe. Do form wypukłych zaliczane są drobne równiny i pagórki w tym wydmy, a przede wszystkim formy wyższego rzędu takie jak: Pagórki Bardzyńskie, Pagórki Niemysłowskie, Równinę Poddębicką i Równinę Szadkowską (Mapa Nr I – Jednostki morfologiczne wg J. Dylaka).

Do form wklęsłych zaliczane są kotliny i doliny. Jako formy wklęsłe należy wymienić w pierwszej kolejności dolinę Warty i Neru oraz ich dopływy. Dolina Warty ze swym stromym prawym brzegiem stanowi dominujący element morfologiczny zachodniej części Powiatu. Dolina Neru przecina południkowo środkową część Powiatu Poddębickiego. Dno doliny jest płaskie, a jej stoki łagodne.

Dość charakterystycznymi formami wklęsłymi dla Powiatu Poddębickiego są niecki korozyjne i suche dolinki pozbawione strug wody. Należy podkreślić, że na terenie Powiatu formy wypukłe przeważają nad formami wklęsłymi. Występują one licznie w południowej i środkowej części omawianego obszaru. Rzeźba ich ma charakter denudacyjny. Wydmy, które zalicza się również do form wypukłych, występują na wschód od Wylazłowa i na północ od Biernacic. Są one w znacznej części zalesione.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa Nr I

JEDNOSTKI MORFOLOGICZNE wg J. Dylika

- - pagórki niskie
- - równiny
- - doliny i kotliny
- - pagórki wydmore

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Najniżej położonym i najmniej urozmaiconym obszarem jest północna część Powiatu. Rzędne terenu zamykają się tu wartościami 120-125 m n.p.m. a w północno-zachodniej części Powiatu, gdzie nizina ta przechodzi w pradolinę Warszawsko-Berlińską i dolinę Warty, powierzchnia terenu obniża się do 100 m n.p.m. Ku południowi teren staje się coraz bardziej urozmaicony. Najbardziej urozmaicona jest środkowa część Powiatu, tzw. Równina Poddębicka, której wschodnią część stanowią Pagórki Bardzyńskie. Tu znajduje się najwyższe wzniesienie Powiatu Poddębickiego – 179,0 m n.p.m.

Południowa część Powiatu objęta jest jednostką zwaną Równiną Szadkowską. Tu obserwuje się również znaczne wzniesienia, a wśród nich, w rejonie miejscowości Zyгры, druga co do wielkości kulminacja na terenie Powiatu, wznoszącą się 176 m n.p.m. i osiągającą wysokość względną – 25 m.

E. Surowce mineralne

Na terenie Powiatu Poddębickiego występują następujące grupy surowców mineralnych:

- ❖ surowce węglanowe
- ❖ surowce ilaste
- ❖ surowce okruczowe
- ❖ węgle brunatne i torfy
- ❖ wody geotermalne

Do surowców węglanowych zalicza się: wapienie, margle i opoki. Służą one głównie jako kamień budowlany. Surowce te występują w rejonie Czepów-Roźniatów i Poddębic. Szczegółowo rozpoznane i udokumentowane jest złożo wapieni w Roźniatowie.

Do surowców ilastych zalicza się: ily trzeciorzędowe – plioceńskie oraz gliny zwałowe.

Ily plioceńskie tzw. poznańskie cechują się wielobarwnością oraz dobrą plastycznością. Występują w okolicy Wielenina i Uniejowa. Zostały one tu rozpoznane i udokumentowane na potrzeby produkcji wyrobów ceramiki budowlanej (złożo „Wielenin” i „Uniejów I”) oraz do produkcji kruszywa lekkiego – keramzytu (złożo „Uniejów”).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Gliny zwałowe na terenie Powiatu Poddębickiego występują głównie na Równinie Szadkowskiej oraz w północnej części Powiatu. Złoża tego surowca zostały rozpoznane koło Zadzimia, w miejscowości Wola Zalewska, w rejonie miejscowości Ralewice – Rzeczyca oraz Popowa badania wykazały, że są to gliny miernej jakości z uwagi na znaczną zawartość margla. W celu wykorzystania ich do produkcji cegły należałoby stosować specjalne technologie. W związku z tym nie sporządzono dla tych złóż dokumentacji geologicznych i nie uwzględniono ich w Bilansie Zasobów Kopalni i Wód Podziemnych.

Do surowców okrucowych należy zaliczyć kruszywa naturalne: piaski, żwiry i piaski ze żwirem (pospółki). Surowce te wykorzystywane są do różnych celów w budownictwie.

Na terenie Powiatu Poddębickiego występują piaski wydymowe, rzeczne oraz akumulacji lodowcowej i wodno-lodowcowej. Piaski wydymowe występują w formach nieregularnych o różnej miąższości, przeważnie porośniętych lasami. Spotyka się je w południowej i północnej części Powiatu. Piaski te nadają się do zapraw murarskich i produkcji betonu (w rejonie Rzeczycy).

Piaski rzeczne występują w dolinach rzecznych. Na uwagę zasługują piaski w dolinie Warty. Są to na ogół czyste piaski kwarcowe.

Piaski lodowcowe i wodnolodowcowe występują na wysoczyznach w formie różnej wielkości płątów. Są to przeważnie piaski drobnoziarniste z zawartością pyłów mineralnych. Lokalnie posiadają domieszkę żwirów. Obszary perspektywiczne dla występowania złóż kruszywa naturalnego znajdują się w środkowej części Powiatu.

Na terenie Powiatu Poddębickiego zostały rozpoznane i udokumentowane następujące złoża kruszywa naturalnego:

- ❖ Bardzynin
- ❖ Góra Bałdrzychowska
- ❖ Iwonie
- ❖ Malenie
- ❖ Oleśnica
- ❖ Oleśnica-Zagrodniki
- ❖ Przekora
- ❖ Psary II
- ❖ Uniejów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- ❖ Zyгры
- ❖ Zyгры I

Węgiel brunatny w Powiecie Poddębickim występuje w okolicy Uniejowa. W wyniku prac geologiczno-poszukiwawczych stwierdzono tu występowanie pokładu tego surowca o miąższości do 4,6 m pod nakładem osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych o miąższości 0,5-21,5 m. Złoże to zostało udokumentowane i wprowadzone do Bilansu Zasobów Kopalni i Wód Podziemnych pod nazwą „Uniejów”.

Występowanie torfów stwierdzono w rejonie Drozdowa, Grabiszewa, Niewiesza, Pałek, Siedlątkowa, Ujazdu. Jednakże ze względu na małą miąższość podkładów torfowych oraz popielność powyżej 20%, zasoby tych torfów zaliczono do pozabilansowych i nie zostały one wprowadzone do Bilansu.

Powiat Poddębicki położony jest na terenach zasobnych w energię geotermalną związaną z wodami podziemnymi o temperaturze 65 - 70 °C (Uniejów i Poddębice). Stanowią one drugi co do znaczenia kompleks hydrotermalny na Niżu Polskim.

Wody geotermalne zaliczone są do kopalni podstawowych. Zostały one rozpoznane i szczegółowo udokumentowane w rejonie Uniejowa. W oparciu o złoża wód geotermalnych w trzecim kwartale 1999 r. powstała Spółka "Geotermia Uniejów". Udziałowcami spółki są: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Urząd Miasta w Uniejowie oraz Agencja Poszanowania Energii S.A. w Łodzi.

Wody te mogą być wykorzystywane po ich wydobyciu na powierzchnię ziemi oraz przetworzeniu w odpowiednich procesach technologicznych w wielu dziedzinach:

- energetyce
- energetyce cieplnej
- balneologii
- rekreacji
- ogrzewaniu upraw pod osłonami
- hodowli ryb

O atrakcyjności wód geotermalnych w głównej mierze decydują:

- odnawialność energii

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- możliwość użytkowania bez degradacji środowiska naturalnego
- ekonomiczna opłacalność ich uzyskania

Wody geotermalne zgromadzone pod Uniejowem, obok wysokiej temperatury i dużej wydajności, posiadają niską mineralizację, co korzystnie wpływa na proces ich eksploatacji. Niebagatelne znaczenie ma również lecznicza moc tych wód.

Na podstawie badań fizyko – chemicznych wody geotermalnej przeprowadzonej przez Instytut Balneoklimatyczny w Poznaniu – określono wodę mineralną 0,8% chlorkowo – sodową, bromkowo – borową, hypertermalną.

Tabela Nr 4 - Skład chemiczny wody geotermalnej w 1 dm³ (według danych z Geotermii Uniejów):

Kationy:		Aniony:	
Miligram			
Na / sodowy	3000	SO ₂ / siarczanowy	75,00
K / potasowy	26	Br/bromowy	5,06
NH / amonowy	1,6	HCO / wodorowęglanowy	291, 36
Fe ₂ / żelazowy	5,14	Cl/chlorkowy	4904,92
Mg ₂ /magnezowy	40,46	J/jodkowy	0,63
Ba ₂ / barowy	0,26		
Sr ₂ / strontowy	10,6		
Ca ₂ / wapniowy	195,59		

Zastosowanie:

geotermia:

- uzyskanie energii użytkowej do c.o.
- do potrzeb warzywnictwa i rolnictwa
- do hodowli ryb, podgrzewania gruntów

medycyna:

zalecana do kąpieli w następujących schorzeniach:

- choroby reumatyczne
- choroby ortopedyczne - urazowe i stan po zabiegach operacyjnych narządu ruchu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- choroby układu nerwowego /przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych, nerwobule, dyskopatie, dyskopatie, nerwica/.
- choroby naczyń kończyn dolnych przebiegających z przewlekłym niedokrwieniem

do płukania jamy ustnej

- choroby przyzębia

rekreacja

- kąpiele w basenach i wannach

Skład chemiczny wód geotermalnych w rejonie Poddębic i Uniejowa charakteryzuje się wysokimi walorami leczniczymi i rehabilitacyjnymi.

Wykorzystanie wód ze złóż geotermalnych dla potrzeb leczniczych nabiera szczególnego znaczenia ze względu na niewielką liczbę tego typu placówek w Polsce Środkowej. Tym bardziej, że znajduje się tu koncentracja dużych aglomeracji miejskich położonych w korzystnej odległości od ewentualnie nowopowstałych ośrodków. Łódź, Warszawa, Poznań, Piotrków, Toruń, Konin ludność tych miast musi wyjeżdżać do oddalonych o setki kilometrów ośrodków. Nowa baza uzdrowiskowa pozwoliłaby na wypełnienie tej luki i poprawiłaby znacznie infrastrukturę medyczną naszego regionu.

Wykorzystanie wód geotermalnych dla celów leczniczych oparte jest na ich następujących cechach:

- stopniu zmineralizowania – który zależy jest od budowy skał, w których wykonano odwiert i rozpuszczalność tworzących je minerałów. Wody ziemi poddębickiej, z uniejowskiego ujęcia mają strukturę – mineralną 0,8% chlorkowo - sodową, bromkowo – borową, hypertermalną.
- energii termicznej – która zawarta w wodach podziemnych pochodzi z jądra i płaszcza skorupy ziemi. Temperatura wody narasta wraz z głębokością odwiertu i uważa się, że z punktu widzenia ekonomii do pozyskiwania dla celów grzewczych można eksploatować złoża do głębokości 2000 – 3000 m. Wody te idealnie nadają się do celów leczniczych.
- składzie chemicznym – wody pozyskiwane z odwiertów powyżej 2000 m nie zawierają związków chemicznych z gospodarki ludzkiej.
- zawartości biologicznej – spotykane w wodach składniki biologiczne nie stanowią zanieczyszczenia, a są pochodzenia naturalnego,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- odnawialności – bardzo ważną cechą wód jest ich odnawialność oraz czysty ekologicznie sposób pozyskiwania wody.

Wykorzystanie wód geotermalnych do celów grzewczych przyczyni się do znacznego ograniczenia emisji pyłu, tlenku węgla i dwutlenku węgla, dwutlenku siarki i tlenków azotu, poprzez likwidację kotłowni węglowych. Kotły o obniżonej sprawności, opalane niskiej jakości paliwem (węgiel kamienny o dużej zawartości popiołu i siarki), nie posiadające urządzeń ograniczających emisję zostaną zastąpione w części energią wód geotermalnych. W czasie obniżonej temperatury uruchomiona będzie nowoczesna kotłownia szczytowa wspomagająca cały system grzewczy. Źródłem energii będzie gaz lub olej opałowy lekki, a więc paliwa powodujące, przy prawidłowym procesie spalania oraz właściwej obsłudze technicznej kotłów, powstawanie mniejszej ilości zanieczyszczeń.

Ponadto wykorzystanie leczniczych właściwości wód geotermalnych oraz rekreacyjnych walorów zbiornika „Jeziorsko” (jednego z największych sztucznych zbiorników wodnych w Polsce) będzie osnową, wokół której lokalizowane będą inne obiekty towarzyszące typu: domy spokojnej starości, domy uzdrowiskowe, centra rehabilitacyjne, hipoterapia oraz inne.

Tabela Nr 5 Złoże surowców mineralnych występujących na terenie Powiatu Poddębickiego uwzględnianych w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych:

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Kat. rozpoznania	Zasoby geologiczne bilansowe		Stan zasobów na dzień
				Jednostka	Ilość jedn. w tys.	
1.	Surowce węglanowe Rożniatów	wapień	A+B+C	tona	7.700	31.12.01
2.	Surowce ilaste Uniejów	iłły plioceńskie	C ₂	m ³	3.338	31.12.01
3.	Uniejów I	iłły plioceńskie	C ₁	m ³	510	31.12.01
4.	Wielenin	iłły plioceńskie	B+C ₁	m ³	1.245	31.12.01
5.	Surowce okruczowe Bardzynin	piaski	C ₁	tona	24	31.12.01
6.	Góra Bładrzychowska	piaski	C ₁	tona	697	31.12.01
7.	Iwonie	piaski	C ₁	tona	73	31.12.01
8.	Malenie*	piaski	C ₁	tona	95,685	31.12.02

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

9.	Oleśnica*	piaski	C ₁	tona	94,672	31.12.02
10.	Oleśnica-Zagrodniki	piaski ze żwirem	C ₁	tona	77	31.12.01
11.	Przekora	piaski	C ₁	tona	28	31.12.01
12.	Psary II	piaski	C ₁	m ³	92	31.12.01
13.	Uniejów	piaski	C ₁	tona	158	31.12.01
14.	Zygry	piaski	C ₁	tona	1.058	31.12.01
15.	Zygry I	piaski ze żwirem	C ₁	tona	84	31.12.01
16.	Węgiel brunatny Uniejów	węgiel brunatny	C ₂	tona	42.000	31.12.01
17.	Wody geotermalne Uniejów	wody chlorkowo-sodowe o temp. 67-70 ^o	C ₂ w tym B	m ³ /h m ³ /h	Q=235,0 S=do26 m Q=145,0 S=26,0 m	31.05.91

*Złoże udokumentowano w 2003 r.

W celu prowadzenia skutecznej ochrony złóż surowców mineralnych, jako części składowej środowiska naturalnego, należy przestrzegać zasady, aby udokumentowane złoża kopalin i złoża perspektywiczne były uwzględnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 48 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze), co będzie stanowić barierę przed zabudowywaniem obszarów ich występowania. Należy zwracać także baczną uwagę, aby eksploatacja kopalin odbywała się w sposób racjonalny i gospodarczo uzasadniony (art. 125 i 126 ustawy - Prawo ochrony środowiska) oraz jedynie na podstawie koncesji (art. 15 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze) określającej warunki wydobywania kopaliny.

W związku z powyższym wskazane jest sporządzenie aktualnej inwentaryzacji złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych znajdujących się na terenie Powiatu co ułatwi prowadzenie kontroli nad wydobywaniem kopalin oraz rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Na terenie Powiatu Poddębickiego wydobywanie kopalin odbywa się na podstawie koncesji udzielonych przez Wojewodę, jak również przez Starostę Poddębickiego. Złoża eksploatowane na podstawie koncesji zestawiono w poniższej tabeli:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 6 Złoże eksploatowane w Powiecie Poddębickim na podstawie koncesji (dane Starostwa)

Lp.	Nazwa złoże	Miejscowość Gmina	Przedsiębiorca	Koncesja		Rodzaj kopaliny
				Data-znak-udzielił	Ważność	
1.	Bardzynin	Bardzynin, gm. Dalików	Miejsko-Gminna Spółka Wodna ul. Franciszkańska 24/26 Aleksandrów Łódzki	10.12.1998 OS.IV.7512/10/98 Wojewoda Sieradzki	23.12.2008	piasek
2.	Przekora	Przekora, gm. Dalików	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych ul. Łódzka 108 Poddębice	17.03.1992 r. OS.IV.7512/17/91/92 zmiana 18.07.1995 OS.IV.7512/6/95 zmiana: 27.01.1997 OS.IV.7512/24/96/97 Wojewoda Sieradzki	31.12.2006	piasek
3.	Psary II	Psary, gm. Dalików	Tadeusz Dębski Brudnów 11 gm. Dalików	19.06.1997 OS.IV.7512/1/97 Wojewoda Sieradzki	30.06.2003	piasek
4.	Oleśnica	Oleśnica, gm. Dalików	Paweł Koralewski Oleśnica 51 gm. Dalików	25.07.2003 RS.7511-2/2003 Starosta Poddębice	31.12.2012	piasek
5.	Malenie	Malenie, gm. Poddębice	Jan Kisiela ul. Świerczewskiego 1 Poddębice	26.08.2003 r. RS.7511-1/2003	31.12.2013	piasek

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

F. Hydrografia

Przez teren Powiatu Poddębickiego przepływają dwie główne rzeki: Warta i Ner oraz ich dopływy:

- ❖ **rzeka Warta** jest prawobrzeżnym dopływem Odry, jej źródła znajdują się w Kromoławie k. Zawiercia na wysokości 400 m n.p.m. Do Powiatu Poddębickiego wpływa na wysokości ok. 118 m n.p.m. w gminie Pęczniew (zbiornik „Jeziorsko”), a wypływa w gminie Uniejów na wysokości ok. 97 m n.p.m. W granicach Powiatu Warta płynie, nie licząc zbiornika „Jeziorsko”, na odcinku ok. 30 km Jej spadek jest niewielki i wynosi ok. 0,48 %. Bieg rzeki - ok. 0,6 m/s. Głębokość waha się w granicach 1,5 - 3,5 m.

W 1975 r. rozpoczęto na Warcie budowę **Zbiornika retencyjnego „Jeziorsko”**; wstępne napełnianie nastąpiło we wrześniu 1986 r., pełen zakres piętrzenia i gospodarki wodnej podjęto w 1992 r., całość inwestycji zakończono w grudniu 1996 r. Pod zalew przeznaczono tereny pomiędzy wsią Skęczniew w powiecie tureckim a miastem Warta w powiecie sieradzkim. Na terenie Powiatu Poddębickiego znajduje się część zbiornika pomiędzy 489 a 504 km biegu rzeki Warty, licząc od jej źródeł w Kromoławie. Lustro wody „Jeziorska”, przy stanie maksymalnym, obejmuje powierzchnię 42 km², pojemność całkowita zbiornika – 203 mln m³, maksymalna wysokość piętrzenia – 11,5 m. Długość zbiornika na terenie powiatu wynosi 12 km, szerokość 1,8 - 3,0 km. Zbiornik spełnia rolę retencjonowania wód z wiosennych roztopów, czyli przechowuje i reguluje pojawiającą się falę powodziową. Chroniąc uprawy przed powodzią, służy jednocześnie do ich nawadniania na obszarze ponad 500 km. Niejako przy okazji, zbiornik wykorzystuje się dla celów energetycznych. W 1995 r. wprowadzono do eksploatacji elektrownię „Jeziorsko”, zbudowaną przy zaporze czołowej. Elektrownia posiada turbinę, przez którą może przepływać 35 m³ wody na sekundę.

- ❖ **rzeka Ner** jest prawostronnym dopływem rz. Warty. Na terenie powiatu znajduje się ok. 30-to kilometrowy odcinek rzeki. Wypływa na wysokości 208 m n.p.m. w pobliżu Wiśniowej Góry - na pld.-wsch. od Łodzi. Na teren powiatu wpływa w okolicy Małynia na wys. ok. 127 m n.p.m., dalej płynie przez Bałdrzychów,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Poddębice, Wartkowice i opuszcza Powiat w okolicy Kolonii Borek na 37+600 km swego biegu, na wys. ok. 113 m n.p.m. Wpada do Warty na 444,4 km jej biegu - w woj. wielkopolskim na wys. 94 m n.p.m. Nie posiada wałów przeciwpowodziowych - brzegi rzeki są zabezpieczone groblami.

- ❖ **rzeka Pisia II** jest lewobrzeżnym dopływem Neru. Uchodzi do Neru na 59 km jego biegu. Źródła rzeki znajdują się w okolicach Wrzeszczewic Nowych, na wys. 180 m n.p.m. Uchodzi do Neru na wysokości 122 m n.p.m. Dorzecze pokrywają piaski i gliny zwałowe. W dolinie liczne rowy melioracyjne. Zlewnię Pisi II stanowi zamknięta sieć rowów i cieków.
- ❖ **rzeka Pichna** wypływa w okolicach Zduńskiej Woli na wysokości ok. 180 m n.p.m. Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Pichny wynosi 356 km² do przekroju - pompownia Pęczniew. Jej długość na terenie Powiatu Poddębickiego wynosi 9,1 km. Odcinek ten stanowi stare koryto rzeki. W górnej części rzeki występują głównie gliny zwałowe, a dolina rzeki Pichny na tym odcinku charakteryzuje się dużymi spadkami podłużnymi dochodzącymi do 2 %. W środkowej i dolnej części biegu rzeki występują piaski polodowcowe. W dolinie rzeki występuje bardzo gęsta sieć rowów melioracyjnych. Główne dopływy rzeki Pichny to: Pichna z Szadkowic i Jadwichna. Występuje także stare koryto rzeki Urszulinki, która to rzeka skierowana została po jej przełożeniu bezpośrednio do zbiornika „Jeziorsko”(grawitacyjnie).

G. Budowa geologiczna

Obszar Powiatu Poddębickiego położony jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej zwanej Synklinorium Łódzkim lub Niecką Łódzką, w jej osiowej części (Mapa Nr II - Schematyczna mapa geologiczno-strukturalna).

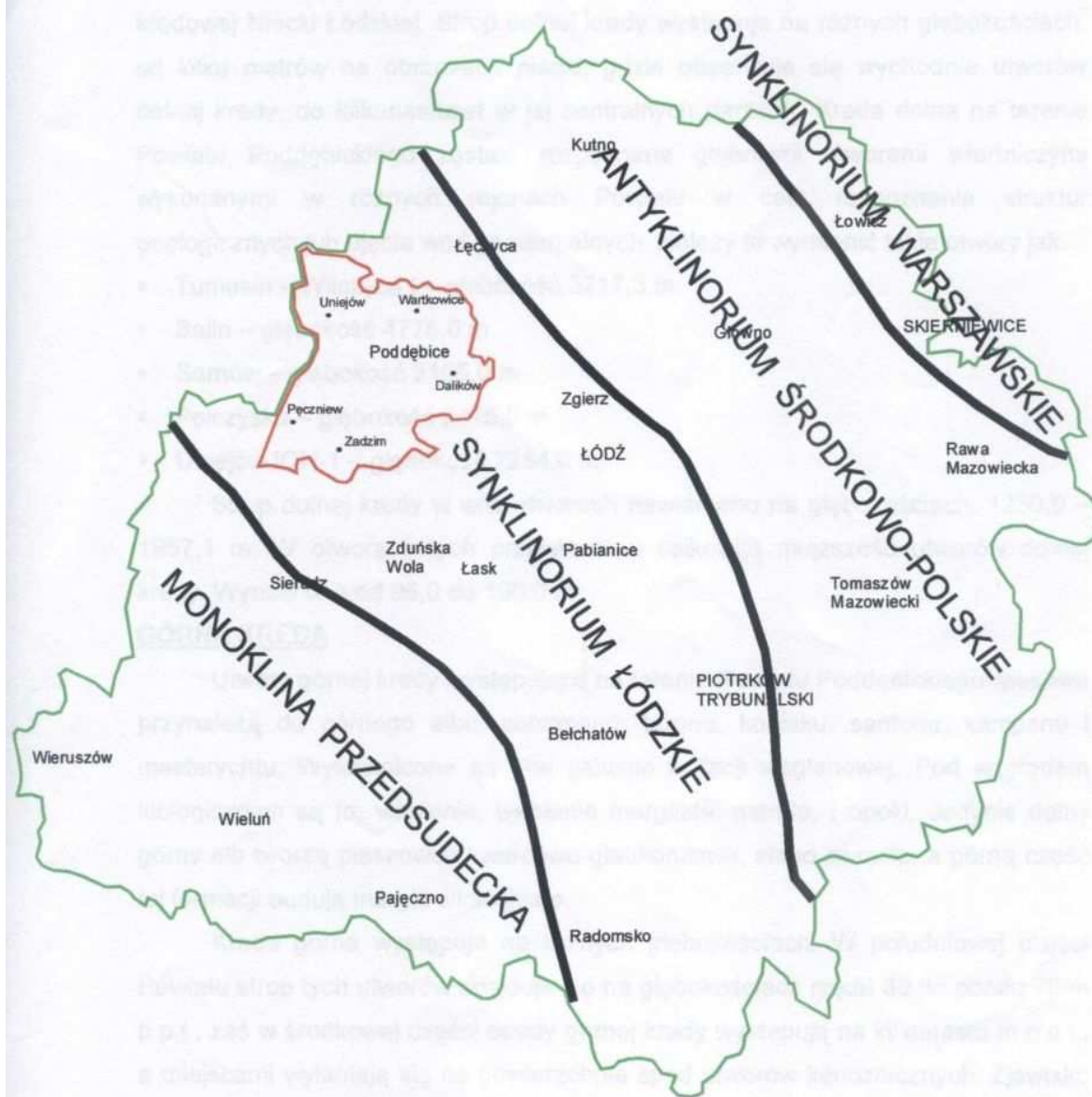
Jednostka ta stanowi środkową część struktury przebiegającej przez teren kraju, w tym przez obszar województwa łódzkiego, z NW na SE i nazywana jest Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskim.

Struktura, w której zlokalizowany jest Powiat Poddębicki została założona w utworach okresu jurajskiego. Wypełniają ją osady mezozoiczne należące do kredy dolnej i kredy górnej. Powierzchnia morfologiczna kredy jest urozmaicona poprzez występujące w niej liczne zagłębienia. W zagłębieniach tych w okresie trzeciorzędowym osadziły się utwory miocenu i pliocenu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa Nr II

SCHEMATYCZNA MAPA GEOLOGICZNO-STRUKTURALNA skala 1 : 1000000

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Całość w/w utworów przykryta jest kompleksem osadów czwartorzędowych, których geneza związana jest głównie ze zlodowaceniem środkowo-polskim, stadiału Warty.

DOLNA KREDA

Dolna kreda na omawianym terenie w spągowych partiach wykształcona jest w facji ilasto-mułowcowej, zaliczanej do hoterywu. Górne partie tej formacji to głównie osady piaszczyste, należące do dolnego i środkowego albu. Są to piaskowce drobnoziarniste i różnoziarniste. Zasięg tych utworów wyznacza obszar kredowej Niecki Łódzkiej. Strop dolnej kredy występuje na różnych głębokościach: od kilku metrów na obrzeżach niecki, gdzie obserwuje się wychodnie utworów dolnej kredy, do kilkunastuset w jej centralnych partiach. Kreda dolna na terenie Powiatu Poddębickiego została rozpoznana głębokimi otworami wiertniczymi wykonanymi w różnych rejonach Powiatu w celu rozpoznania struktur geologicznych lub ujęcia wód geotermalnych. Należy tu wymienić takie otwory jak:

- Tumusin – Wilczyca I – głębokość 3217,3 m
- Balin – głębokość 4775,0 m
- Sarnów – głębokość 2105,0 m
- Pełczyska – głębokość 2475,0 m
- Uniejów IGH-1 – głębokość 2254,0 m.

Strop dolnej kredy w w/w otworach nawiercono na głębokościach: 1250,0 – 1957,1 m. W otworach tych przewiercono całkowitą miąższość utworów dolnej kredy. Wynosi ona od 96,0 do 190,0 m.

GÓRNA KREDA

Utwory górnej kredy występujące na terenie Powiatu Poddębickiego wiekowo przynależą do górnego albu, cenomanu, turonu, koniak, santonu, kampanu i masterychtu. Wykształcone są one głównie w facji węglanowej. Pod względem litologicznym są to: wapienie, wapienie margliste, margle, i opoki. Jedynie dolny górny alb tworzą piaskowce kwarcowo-glaukonitowe, słabo zwięzłe, a górną część tej formacji budują margle silnie ilaste.

Kreda górna występuje na różnych głębokościach. W południowej części Powiatu strop tych utworów znajduje się na głębokościach rzędu 30 do ponad 70 m p.p.t., zaś w środkowej części osady górnej kredy występują na kilkunastu m p.p.t., a miejscami wyłaniają się na powierzchnię spod utworów kenozoicznych. Zjawisko to obserwuje się na linii Poddębice-Roźniatów, gdzie utwory górnej kredy tworzą

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

antyklinę powstałą w wyniku zachodzących procesów tektonicznych. Na NE i E od Poddębic strop utworów górnej kredy znów zanurza się pod osady kenozoiczne i występuje tu na głębokości rzędu 40-50 m p.p.t.

Utwory górnej kredy zostały całkowicie przewiercone w/w głębokimi otworami. Ich miąższość wynosi 1198 m w otworze Pełczyska do 1918,1 m w otworze Uniejów IGH-1.

TRZECIORZĘD

Utwory trzeciorzędowe na obszarze Powiatu Poddębickiego nie mają szerokiego rozprzestrzenienia. Występują one jedynie lokalnie w zagłębieniach stropu górnej kredy. Wiekowo przynależą do miocenu i pliocenu i wykształcone są jako piaski, ropy oraz węgle brunatne.

CZWARTORZĘD

Osady czwartorzędowe pokrywają cały obszar Powiatu. Ich miąższość wynosi od kilku do 70-80 m. Najmniejsze miąższości tych utworów, a nawet całkowity ich brak obserwuje się w rejonie Poddębic oraz w kierunku północno-zachodnim od Poddębic.

Największe kompleksy czwartorzędu występują w południowo-zachodniej części Powiatu, szczególnie w obniżeniach stropu mezozoiku, np. w rejonie Pagórków Niemysłowskich. Wiek utworów czwartorzędowych na omawianym terenie należy wiązać ze zlodowaceniem krakowskim oraz środkowopolskim. Osady zlodowacenia krakowskiego zachowały się jedynie fragmentarycznie w zagłębieniach stropu kredy (gliny, piaski, mułki, ropy). Główny kompleks czwartorzędu stanowią utwory zlodowacenia środkowopolskiego. Reprezentowane one są przez dwa poziomy glin zwałowych: stadiału maksymalnego i stadiału Warty. Gliny zwałowe rozdzielają i podścielają piaski o genezie wodnolodowcowej, które powstały w okresie interstadialnym. Najmłodszą generację czwartorzędu stanowią utwory holoceni. Są to przede wszystkim osady rzeczne, budujące terasy zalewowe (piaski, mułki, żwiry) oraz torfowiska wypełniające zagłębienia powierzchni terenu.

Pogląd na budowę geologiczną Powiatu Poddębickiego przedstawia załączony schematyczny przekrój geologiczny przez obszar Powiatu na kierunki N-S.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

H. Gleby

Charakterystyka gleb poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego:

- Gmina Dalików – dominują gleby słabe, gleby kl. III-IV stanowią 39%,
- Gmina Pęczniew – duży udział gleb dobrych i bardzo dobrych, gleby kl. II-III stanowią 14% powierzchni, kl. IV – 41%, kl. V – 30%, najłabsze kl. VI – 15%
- Gmina Poddębice – warunki glebowe średniokorzystne, najlepsze gleby występują w północnej części gminy, gleb kl. II jest 0,1%, kl. III – 9,8%, kl. IV – 40%,
- Gmina Zadzim – przeważają gleby klasy III i IV
- Gmina Wartkowice – warunki glebowe średnie, kl. III – 11,2%, kl. IV – 41,8%, kl. V – 36,9%, kl. VI i Viz – 10%.

Poważnym czynnikiem degradacji gleb jest ich nadmierne zakwaszenie i zubożenie w składniki pokarmowe, jak fosfor, potas i magnez. Przyczyną ubożenia gleb w składniki pokarmowe jest bardzo niskie i nieproporcjonalne zużycie nawozów mineralnych. Wpływ na to ma również zmniejszenie pogłównia zwierząt gospodarskich, co prowadzi do zmniejszenia ilości nawozów naturalnych, wprowadzanych do gleb.

Zgodnie z badaniami gleby przeprowadzonymi na terenie poszczególnych Gmin Powiatu Poddębickiego w latach 1994-1999 aż 69% gleb wymaga wapnowania, a 81% wymaga nawożenia fosforem i potasem (Tabela Nr 6 i Nr 7).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 7 Odczyn (pH w KCl) i potrzeby wapnowania gleb w poszczególnych gminach Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999

Lp.	Gmina	liczba przebad. próbek	przebadana powierzchnia	Procent gleb o odczynie					Potrzeby wapnowania gleb w procentach					Wn
				bardzo kwaśnym	kwaśnym	lekko kwaśnym	obojętnym	zasadowym	konieczne	potrzebna	wskazane	ograniczone	zbędne	
1.	Dalików	1803	2345	43	44	10	3	0	42	29	16	6	7	79
2.	Pęczniew	591	796	35	35	27	3	-	38	20	18	12	12	67
3.	m. Poddębice	2182	2697	30	39	23	7	1	27	25	19	10	19	61
4.	m. Uniejów	705	1384	17	38	31	14	-	9	20	20	19	32	39
5.	Wartkowice	1847	2219	38	38	19	5	-	31	25	19	10	15	65
6.	Zadzim	3042	3422	51	36	11	2	0	49	25	14	7	5	81
7.	Powiat ogółem	10170	12863	40	38	17	5	0	36	25	17	9	13	69

Wn – wskaźnik bonitacji negatywnej - % gleb wymagających wapnowania (suma procentów gleb o wapnowaniu koniecznym i potrzebnym oraz ½ o wapnowaniu wskazanym)

Tabela Nr 8 Zawartość fosforu i potasu w glebach poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999

Lp.	Gmina	Procent gleb o zawartości fosforu						Potrzeby wapnowania gleb w procentach					
		bardzo niskiej	niskiej	średniej	wysokiej	bardzo wysokiej	Wn	bardzo niskiej	niskiej	średniej	wysokiej	bardzo wysokiej	Wn
1.	Dalików	8	29	37	16	10	55	27	49	18	4	2	85
2.	Pęczniew	8	39	32	12	9	63	24	49	19	5	3	82
3.	m. Poddębice	6	30	34	18	12	53	27	44	18	6	5	80
4.	m. Uniejów	6	35	33	13	13	57	27	47	17	6	3	82
5.	Wartkowice	7	35	32	14	12	58	24	50	18	5	3	83
6.	Zadzim	9	36	33	14	8	61	24	45	19	7	5	78
7.	Powiat ogółem	8	33	34	15	10	58	25	47	18	6	4	81

Wn – wskaźnik bonitacji negatywnej - % gleb wymagających nawożenia (suma procentów gleb o zawartości składnika bardzo niskiej, niskiej i połowa średniej)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 9 Zawartość magnezu w glebach poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999

Lp.	Gmina	Procent gleb o zawartości magnezu					Wn
		bardzo niskiej	niskiej	średniej	wysokiej	bardzo wysokiej	
1.	Dalików	27	26	26	12	9	66
2.	Pęczniew	17	22	32	17	12	55
3.	m. Poddębice	15	20	29	19	17	49
4.	m. Uniejów	6	16	28	31	19	36
5.	Wartkowice	15	23	28	17	17	52
6.	Zadzim	19	22	31	15	13	56
7.	Powiat ogółem	18	22	29	17	14	54

I. Infrastruktura społeczna

Oświata i kultura:

W Powiecie Poddębickim istnieją 4 publiczne przedszkola: w Pęczniewie, Poddębicach, Wartkowicach i Uniejowie, do których uczęszczają dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Ponadto przy szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne obejmujące opieką dzieci 6-letnie.

Liczba szkół podstawowych w poszczególnych gminach przedstawia się następująco: Poddębice - 8, Uniejów - 5, Dalików - 4, Pęczniew - 3, Wartowice - 7, Zadzim - 4. W każdej z gmin funkcjonuje również jedno gimnazjum.

Ponadto w Powiecie znajduje się Liceum Ogólnokształcące w Poddębicach, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Poddębicach, które kształci młodzież w klasach liceów (handlowe, ekonomiczne, zawodowe), technikum żywienia i gospodarstwa domowego a także zasadnicza szkoła zawodowa.

Przy ZSP w Poddębicach działa Wyższa Szkoła Humanistyczno - Ekonomiczna w Łodzi Oddział w Poddębicach kształcąca w kierunkach: marketing i zarządzanie, informatyka i inne. Z dniem 1 września 2001 roku w Uniejowie utworzono Szkołę Muzyczną I Stopnia, a od 1 września 2003 r. również filię szkoły w Poddębicach.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Poddębicach zlokalizowany jest Szpital Powiatowy pierwszego poziomu referencyjnego, spełniający kryteria bezwzględne dotyczące przydatności w systemie ratownictwa medycznego według programu „Zintegrowane ratownictwo medyczne”.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tereny gmin oprócz świadczeń wykonywanych przez SP ZOZ w Poddębicach są obsługiwane na bieżąco przez placówki terenowe służby zdrowia:

- gmina Dalików - SP ZOZ w Dalikowie,
- gmina Pęczniew - GOZ w Pęczniewie,
- gmina Wartkowice - GOZ w Wartkowicach,
- gmina Uniejów - Poradnia Medycyny Rodzinnej w Uniejowie
- gmina Zadzim - SPZOZ w Zadzimiu

Ponadto w Poddębicach funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” z zespołem poradni specjalistycznych oraz Poradniami Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

Na terenie Powiatu funkcjonują Ośrodki Pomocy Społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Poddębicach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Uniejowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dalikowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęczniewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wartkowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zadzimiu,

Kwestie opieki i pomocy społecznej są również realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach.

Ponadto na terenie Powiatu funkcjonują Domy Pomocy Społecznej w Gostkowie, Czepowie i Pęczniewie zapewniające swoim pensjonariuszom opiekę socjalną i medyczną.

J. Infrastruktura techniczna

1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Tabela nr 10 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminach Powiatu Poddębickiego (według danych z gmin)

Gmina	Wodociągi		Kanalizacja	
	długość linii km	procent zwodociągowania	długość linii km	procent skanalizowania
Poddębice	232,5	95	25,7	6,5
Dalików	81,5	70	0,76	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Pęczniew	87,9	90	0,8	1
Wartkowice	181,1	65,4	3,6	7
Uniejów	125	99,0	21,4	10
Zadzim	158,5	97	4,6	7

Powyższe dane wskazują na znaczne zapóźnienia w budowie kanalizacji na terenie Powiatu. Zwodociągowanie gospodarstw domowych powoduje kilkakrotny wzrost poboru wody, a tym samym zwiększa się ilość ścieków, z którym nie sposób sobie poradzić bez budowy oczyszczalni. Przeważnie ścieki odprowadzane są bezpośrednio do wód powierzchniowych, rowów, wywożone na pola lub są przetrzymywane w nieszczelnych zbiornikach (szambach).

2. Sieć komunikacyjna – drogi

Przez teren Powiatu Poddębickiego przebiegają następujące główne szlaki drogowe (kołowe):

- Trasa **72** (droga krajowa) Łódź - Aleksandrów Łódzki - Poddębice - Uniejów - Turek, która na terenie Powiatu obejmuje odcinek długości 34,543 km od m. Sarnówek, gm. Dalików, przez Poddębice i Uniejów do m. Człopy gm. Uniejów. Trasa ta stanowi połączenie z trasą szybkiego ruchu Warszawa-Poznań (od m. Konin). Jezdnia asfaltowa o szerokości 12 m. Na szlaku tym w m. Poddębice most na rzece Ner o nośności 30 ton i dalej w m. Uniejów most na rzece Warta o nośności 30 ton. W m. Praga ok. 1 km od Poddębic w kierunku Uniejowa nad jezdnią- wiadukt kolejowy szer. 8 m. i wys. 4,8 m.
- Trasa **703** (droga wojewódzka) Poddębice - Gostków - Łęczyca . Długość tej trasy do granicy Powiatu wynosi 15,520 km. Jezdnia asfaltowa o szerokości 8 m.
- Trasa **473** (droga wojewódzka) Uniejów - Szadek - Łask. Długość trasy w granicach powiatu wynosi 33,100 km. Jezdnia asfaltowa o szerokości 7-8 m.
- Trasa **479** (droga wojewódzka) Poddębice - Dąbrówka - Sieradz. Długość trasy granicach powiatu 13,015 km. Jezdnia asfaltowa o szerokość 8 m.
- Trasa **469** (droga wojewódzka) Uniejów - Gostków – Ozorków. Długość w granicach powiatu ok. 23,207 km. Jezdnia asfaltowa.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Trasa **477** (droga wojewódzka) Porczyny – Praga. Długość trasy na terenie powiatu – 5,540 km.
- Trasa **478** (droga wojewódzka) Rzymско – Księża Wólka – Krępa. Długość trasy w granicach powiatu – 12,018 km.

Przez teren Powiatu Poddębickiego przebiega łącznie:

- 34,543 km dróg krajowych,
- 102,4 km dróg wojewódzkich,
- 314,1 km dróg powiatowych (łącznie z ulicami w miastach),
- 444,8 km dróg gminnych, w tym:
 - Gmina Wartkowice - 81 km
 - Gmina Poddębice – 58,4 km
 - Gmina Zadzim – 125,7 km
 - Gmina Uniejów – 89,7 km
 - Gmina Dalików – 49,5 km
 - Gmina Pęczniew – 40,5 km

Przez teren Powiatu Poddębickiego przebiega także linia kolejowa o ważnym znaczeniu strategicznym. Jest to szlak kolejowy południe-północ (Chorzów Batory - Gdańsk). W strukturze kolei szlak jest oznaczony symbolem Nr 131 jako element trasy Kraków-Katowice-Gdańsk. Przez teren powiatu przebiega niemal 32 km tego szlaku.

Przez teren Gminy Wartkowice przebiegać będzie planowana autostrada A-2 Świecko-Poznań-Łódź-Warszawa-Terespol. Na przecięciu z drogą krajową Łęczyca-Poddębice planowana jest budowa węzła „Wartkowice” z zapewnieniem dostępności do autostrady dla wszystkich relacji ruchowych.

3. gazyfikacja

Sieć gazowa znajduje się tylko na terenie Gminy Poddębice i wynosi 31,3 km.

K. Potencjał gospodarczy

Na terenie Powiatu Poddębickiego (wg. danych Biuletynu Statystycznego Województwa Łódzkiego – stan na 30.06.2003 r.) działa łącznie 3127 podmiotów gospodarczych (sektora prywatnego 3009 i publicznego 118), 1 przedsiębiorstwo państwowe i 22 spółdzielnie. Ponadto funkcjonują 53 spółki prawa handlowego, 3 spółki akcyjne, 42 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Ze względu na typowo rolniczy charakter Powiatu przemysł koncentruje się głównie wokół przetwórstwa produktów rolnych, a także produkcji tekstylnej. Stan i struktura przemysłu rolno-spożywczego jest wykładnikiem rozwoju i kondycji rolnictwa w kontekście przemian zachodzących w kraju. Prawidłowo funkcjonujący przemysł przetwórczy jest ważnym czynnikiem poprawiającym koniunkturę na rynku rolnym. Przejawia się to w postaci sprawnie działającego rynku pierwotnego powiązanego z przedsiębiorstwami przetwórczymi oraz rynkami hurtowymi.

Na terenie Powiatu Poddębickiego działalność w zakresie skupu mleka prowadzą następujące podmioty gospodarcze:

1. Spółdzielnia Mleczarska „Mleczwart” w Wartkowicach.
2. Spółdzielnia Mleczarska w Turku.
3. Łódzka Spółdzielnia Mleczarska.
4. Spółdzielnia Mleczarska w Sieradzu.
5. Spółdzielnia Mleczarska w Ozorkowie.
6. ZPM „VICTUS” działający na terenie Gminy Poddębice.

W skupie i przetwórstwie żywca wieprzowego i wołowego prowadzą działalność:

1. Zakład Rzeźniczo - Wędliniarski - Stanisław Katusza - Orzeszków.
2. PUHP „AMARAK” - Jerzy Tybura - Łęg Baliński.
3. Zakład Masarski „ROGO” - Roman Gołygowski - Plewnik II.
4. Gminna Spółdzielnia w Pęczniewie.
5. Firma „KAR - MAT” - Andrzej Krajewski - Praga.
6. Zakład „GOSPROL” - Grzegorz Sobolak - Plewnik

Skupem i przetwórstwem zbóż na terenie Powiatu zajmują się:

1. Elewator Zbożowy i Młyn - Z.W.M. Hynasińscy.
2. Młyn Zbożowy w Poddębicach.
3. PPHU „TERCET”- Góra Bałdrzychowska.
4. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjno Handlowo-Usługowa - Grzegorz Godziński - Zadzim.

Na terenie Powiatu nie istnieją obecnie przetwórnice warzyw i owoców, obrót dokonywany jest surowcem przez producentów, poprzez rynki lokalne i hurtowe w Łodzi.

Oprócz wyżej wymienionych do większych zakładów działających na terenie Powiatu należy zaliczyć:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

1. Gallaher Polska Sp. z o.o. w Gostkowie (gm. Wartkowie),
2. „Bianca” Sp. z o.o. w Poddębicach (zakład odzieżowy),
3. Firma Produkcyjno-Handlowa „Beroni” w Uniejowie (zakład odzieżowy),
4. Winiarnia „AEND” w Krępie, gm. Poddębice,
5. REX-BUT Sp z o.o. w Poddębicach
6. Fermy Drobiu Woźniak w Bałdrzychowie i Chropach, gm. Poddębice,
7. Zakład Ceramiki Budowlanej „WIELENIN” w Wieleninie, gm. Uniejów,
8. Przedsiębiorstwo Inżynierii Środowiska i Melioracji „Ekomeł” S.A. w Poddębicach,
9. Przedsiębiorstwo Budowlane „Budmark” w Poddębicach.
10. Gorzelnia w Czepowie, gm. Uniejów
11. Wytwórnia Pasz i Koncentratów UNIPASZ w Uniejowie
12. PPHU WOJTEX w Dalikowie
13. ZPHU NARCYZ w Dalikowie

L. Rolnictwo

Warunki glebowe i przyrodnicze determinują strukturę zasiewów. Najwięcej na terenie Powiatu Poddębickiego uprawia się zbóż i ziemniaków. Na podstawie danych z ostatniego spisu rolnego przeprowadzonego w 2002 roku pszenica jest uprawiana na obszarze 3919 ha (w tym gosp. indywidualne 3876 ha), żyto na obszarze około 16309 (w tym gosp. ind. 16262 ha), owies i jęczmień na obszarze około 2871 ha (w tym ind. 2861), pszenżyto na obszarze 2109 ha, mieszanki zbożowe na obszarze około 6129 ha, ziemniaki na obszarze 6914 ha.

Podobnie jak w przypadku produkcji roślinnej gospodarstwa prowadzą hodowlę wielokierunkową, przede wszystkim trzody chlewnej i bydła. Pomimo odczuwalnego przez rolników spadku opłacalności produkcji, część gospodarstw nastawia się również na produkcję zwierzęcą. Pogłowie bydła wynosi obecnie w całym Powiecie około 31379 sztuk (w tym ind. 31303), w tym krów 16084 (w tym ind. 16034 szt.). Pogłowie trzody chlewnej wynosi około 57752 sztuk (w tym ind. 57723), w tym tuczników 13387. Pogłowie koni wynosi 800 sztuk, owiec 771, królików około 2268, kóz 584 sztuk.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Poniżej zestawiono użytkowanie gruntów, powierzchnię zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich w Powiecie Poddębickim na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 r.

Tabela Nr 11 Użytkowanie i struktura użytkowania gruntów w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.):

Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów w ha		Struktura użytkowania gruntów w %	
	Ogółem	w tym gosp. indywidualne	Ogółem	w tym gosp. indywidualne
Powierzchnia ogólna w tym:	88.091	66744	100	100
Użytki rolne	61148	60901	68,8	91,3
- grunty orne	45281	45108	50,9	67,5
- sady	530	530	0,6	0,7
- łąki	10204	10154	11,5	15,2
- pastwiska	5133	5109	5,9	7,8
Lasy i grunty leśne	13032	3344	15,1	5,0
Pozostałe grunty	13911	2500	16,1	3,7

Tabela Nr 12 Powierzchnia odłogów i ugorów na gruntach ornych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.):

Wyszczególnienie	Powierzchnia odłogów i ugorów na gruntach ornych	
	w hektarach	w procentach gruntów ornych ogółem
Ogółem	2843	6,6
Gospodarstwa indywidualne	2843	6,6

Tabela Nr 13 Powierzchnia ogólna i liczba gospodarstw rolnych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.):

Grupy obszarowe	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych	Liczba gospodarstw rolnych	Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego	Przeciętna powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne
Ogółem	64111	58551	6998	9,16	8,37
do 1 ha	448	325	756	0,59	0,43
Powyżej 1 ha, w tym:	63662	58226	6242	10,20	9,33
1-2	1063	877	614	1,73	1,43
2-3	1273	1107	453	2,81	2,44
3-4	1678	1476	425	3,95	3,47
4-5	2171	1930	429	5,06	4,50
5-7	5606	5046	848	6,61	5,95

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

7-10	10929	9959	1183	9,24	8,42
10-15	16781	15418	1266	13,26	12,18
15 i powyżej	24161	22414	1024	23,60	21,89

Tabela Nr 14 Powierzchnia zasiewów podstawowych roślin uprawnych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)

	Zboża	Ziemniaki	Buraki cukrowe	Rzepak i rzepik	Warzywa gruntowe
Powierzchnia zasiewów w ha	31481	6914	292	28	142
Liczba gospodarstw indywidualnych zajmujących się uprawą	5913	5137	199	11	728

Tabela Nr 15 Powierzchnia i struktura powierzchni zasiewów w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów w ha		Struktura powierzchni zasiewów w %	
	Ogółem	w tym gosp. indywidualne	Ogółem	w tym gosp. indywidualne
Ogółem	40447	40347	100,0	100,0
Zboża ¹	31581	31481	78,1	78,0
Strączkowe jadalne	5	5	0,0	0,0
Ziemniaki	6914	6914	17,1	17,1
Przemysłowe	320	320	0,8	0,8
Pastewne ²	1299	1299	3,2	3,2
Pozostałe	328	328	0,8	0,8

¹Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne zbożowe mieszanki, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe

²Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno

Tabela Nr 16 Pogłowie zwierząt gospodarskich w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym gosp. indywidualne
Pogłowie bydła:		
Ogółem	31379	31303
Cielęta w wieku poniżej 1 roku	8224	8204
Młode bydło w wieku 1-2 lat	6367	6361
Bydło w wieku 2 lat i więcej	16788	16738
Pogłowie trzody chlewnej		
Ogółem	57752	57723
Prosięta o wadze do 20 kg	22186	22179
Warchlaki o wadze od 20 do 50 kg	15669	15653
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej	19897	19891
Pogłowie owiec	771	771
Pogłowie kóz	584	584
Pogłowie koni	841	841

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Porównując dane ze spisu przeprowadzonego w 2002 r. z danymi pochodzącymi z poprzedniego spisu rolnego przeprowadzonego w 1996 r. można zauważyć następujące główne zmiany:

- ❖ zmiany w użytkowaniu gruntów przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów w ha			
	Ogółem		w tym gosp. indywidualne	
	1996 r.	2002 r.	1996 r.	2002 r.
Powierzchnia ogólna w tym:	86.984	88.091	68.684	66744
Użytki rolne	63277	61148	61954	60901
- grunty orne	47529	45281	46555	45108
- sady	491	530	488	530
- łąki	9608	10204	9336	10154
- pastwiska	5648	5133	5473	5109
Lasy i grunty leśne	12447	13032	3791	3344
Pozostałe grunty	11260	13911	2724	2500

- ❖ zmniejszyło się pogłowie bydła ogółem z 34394 szt. do 31379 sztuk, a zwiększyło pogłowie trzody chlewnej z 54816 do 57752 sztuk,
- ❖ o 142 szt. zwiększyło się pogłowie owiec, o 162 pogłowie kóz, natomiast o 577 sztuk zmniejszyło się pogłowie koni.

M. Leśnictwo

Lasy na terenie Powiatu Poddębickiego zajmują ok. 13.500 ha co stanowi 15,1% ogólnej powierzchni Powiatu. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, zajmująca jako gatunek panujący 82,2% powierzchni leśnej, występując na wszystkich zinwentaryzowanych typach siedliskowych z wyjątkiem lasu mieszanego bagiennego, olsu i olsu jesionowego. Ponadto znaczenie gospodarcze ma dąb, brzoza i olsza zajmujące łącznie 15,9% powierzchni leśnej. Pozostałe gatunki panujące: modrzew, świerk, buk, klon, jesion, grab, topola, osika, wierzba i lipa zajmują łącznie 1,9% powierzchni leśnej. Przez Powiat Poddębicki przebiega również północna granica naturalnego występowania jodły. Przeciętny wiek drzewostanów charakteryzuje tendencja wzrostowa i wynosi obecnie ok. 60 lata. Cechą charakterystyczną warunków lokalnych jest bardzo duże rozczłonkowanie powierzchni leśnej. Oprócz tego zauważalny jest również wpływ jaki na nasze lasy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEDĘBICKIEGO

wywiera bliskość aglomeracji łódzkiej. Wiąże się to nie tylko z zagrożeniami powodowanymi przez przemysł, ale również z działalnością rekreacyjną człowieka. Poddębickie lasy stanowią zaplecze turystyczno-wypoczynkowe dla mieszkańców Łodzi, Pabianic oraz Zgierza.

Od wielu lat obserwujemy wyraźną ekspansję terenów lotniskowych, wnikających głęboko w kompleksy leśne. Stan taki nie dopuszcza do powstania dużych i zwartych obszarów leśnych, w których w pełni mogłoby się rozwinąć życie biologiczne. Ze zjawiskiem tym wiąże się ciągła dewastacja lasów, nagminne ich zaśmiecanie, niszczenie upraw, wypłaszanie zwierzyny i gradzenie kompleksów leśnych. Wszystko to powoduje, że prowadzenie gospodarki leśnej na naszym terenie jest bardzo trudne i wymaga ogromnego wysiłku i nakładów finansowych.

Aby poprawić lesistość Powiatu w latach 1999-2002 na terenie Powiatu znacznie zwiększyła się powierzchnia zalesianych gruntów porolnych i nieużytków. Jest to związane ze spadkiem opłacalności produkcji na glebach słabszych w rolnictwie. Aby zapewnić możliwość odpowiedzenia na tak duże zainteresowanie rolników zalesieniami z wykorzystaniem dotacji w postaci bezpłatnych sadzonek fundusze są pozyskiwane z trzech źródeł: Wojewoda Łódzki, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz poprzez bliską współpracę z Nadleśnictwami mającymi swoje grunty na terenie Powiatu, tzn.: Poddębice, Turek, Sieradz, Grotniki.

Nową formą zwiększania powierzchni leśnych jest wykorzystanie środków pochodzących z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na zalesienia wykonywane w oparciu o ustawę z 2001 r o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia.

Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój lasów jest utrzymywanie zwierzyny leśnej na odpowiednim poziomie a co za tym idzie prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej. Na terenie Powiatu Poddębickiego działa 15 kół łowieckich. W lasach Powiatu występuje duża różnorodność gatunków zwierząt łownych: dziki, daniele, sarny, jelenie, lisy, bażanty, kuropatwy, dzikie kaczki. Działania myśliwych i leśników mające na celu zachowanie fauny i flory lasów dają szansę na zrównoważony i stały rozwój lasów w Powiecie Poddębickim.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 17 Zalesienia w latach 1996-2002 na terenie Gmin Powiatu Poddębickiego

Lp.	Gmina	1999/ha	2000/ha	2001/ha	2002/ha
1.	Dalików	1,40	4,80	1,10	2,59
2.	Pęczniew	15,70	24,32	2,40	6,95
3.	Poddębice	12,90	10,40	8,36	3,05
4.	Uniejów	-	7,38	0,65	-
5.	Wartkowice	4,00	5,25	7,67	3,34*
6.	Zadzim	67,00	111,25	34,41	42,95
Powiat razem:		101,00	163,41	47,19	58,88

Dla uregulowania gospodarki leśnej w Gminie Uniejów, wykonano Uprozczone Plany Urządzenia Lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa na lata 2000-2009. Dla zapewnienia racjonalnej gospodarki w lasach prywatnych prowadzona jest współpraca ze Strażą Leśną.

Według ustawy o lasach zalesienia prowadzi się dla powiększenia zasobów leśnych. Do zalesienia mogą być przeznaczane nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności:

1. grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych,
2. lotne piaski i wydmy piaszczyste,
3. strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska,
4. hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.

Grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

N. Walory krajobrazowe (Mapa Nr 3) i turystyczne

- Zbiornik retencyjny „Jeziorsko”, którego budowę rozpoczęto w 1975 r., wstępne napełnianie nastąpiło we wrześniu 1986 r., pełen zakres piętrzenia i gospodarki wodnej podjęto w 1992 r., a całość inwestycji zakończono w grudniu 1996 r. Powierzchnia zbiornika przy maksymalnej rzędnej piętrzenia to 4230 ha, a pojemność całkowita 203 mln m³. Zbiornik stanowi niewykorzystane zaplecze dla rozwoju turystycznego regionu. W 1992 r. na obszarze najwartościowszym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zbiornika utworzono tzw. „Strefę Ciszy” rozpościerającą się od mostu na rzece Warcie (na południu) do linii Jeziorsko-Brodnia (na północy). W 1998 r. w granicach „Strefy Ciszy” utworzono rezerwat przyrody „Jeziorsko” będący obszarem wód i nieużytków w południowej części zbiornika o powierzchni 2350,6 ha, położony na terenie Gminy Pęczniew oraz Miasta i Gminy Warta, chroniący ostoje ptactwa wodno-błotnego, w tym licznie występujących gatunków ptactwa rzadkiego i chronionego. Na terenie Gminy Pęczniew Rezerwat obejmuje teren o powierzchni 990,67 ha, w skład którego wchodzi część wsi Brodnia, Kolonia Brodnia, Brzeg, Zagórki. W obrębie Rezerwatu zabronione jest: niszczenie roślinności, polowanie, rybołówstwo, płoszenie i zabijanie zwierząt, niszczenie nor i lęgówisk, wędkowanie, gromadzenie odpadów, zakłócanie ciszy, palenie ognisk, używanie motolotni i lotni oraz ruch pojazdów. Rezerwat został utworzony Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 23 grudnia 1998 r. (Dz. U. Nr 166 z dnia 31 grudnia 1998 r., poz. 1219).

- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 20 z dnia 9 września 1998 r., poz. 115). Na tym terenie obowiązują w szczególności:
- zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji mogących wpłynąć niekorzystnie na którykolwiek z komponentów środowiska lub będących uciążliwymi dla środowiska,
 - ochrona zadrzewień śródpolnych, lasów i naturalnej roślinności,
 - prowadzenie prac wodno-melioracyjnych zapewniających zachowanie równowagi biologicznej środowiska,
 - rekultywacja gruntów zdewastowanych i poeksploatacyjnych z przywróceniem ich do użytkowania rolniczego lub poprzez zadrzewienie,
 - zakaz pozyskiwania kopalin w rozmiarze powodującym istotne zmiany w krajobrazie i warunkach naturalnych środowiska.

Elementem stykowym w zakresie obszarów chronionego krajobrazu pozostającym terytorialnie w granicach województwa wielkopolskiego jest tzw. Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie w 1986 r. W wersji pierwotnej jego zasięg i granice zostały ustalone Uchwałą Nr 53 WRN w Koninie z dnia 29 stycznia 1986 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 1 poz. 2), a następnie skorygowane Rozporządzeniem

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

nr 14 Wojewody Konińskiego z dnia 23 lipca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 28), w którym uszczegółowiono zasady i możliwości wykorzystywania obszarów chronionego krajobrazu, gdzie:

- zakazuje się przeznaczania pod zabudowę i urządzania placów biwakowych na gruntach położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu w pasie przybrzeżnym w obrębie jezior i zbiorników wodnych o powierzchni ponad 10 ha (w pasie o szerokości nie mniejszej niż 100 m),
 - w tychże pasach przybrzeżnych nie wolno budować i instalować urządzeń zanieczyszczających wodę, powietrze lub glebę, w szczególności obiektów przemysłowych, składowisk odpadów i wylewisk nieczystości, ferm hodowlanych i stacji paliw, obiektów gastronomicznych, suchych ustępów, szamb oraz obiektów stanowiących źródła hałasu. Nie dotyczy to obiektów budowlanych związanych z gospodarką wodną i obronnością oraz ogólnie dostępnych przystani wodnych, kąpielisk,
 - ustala się, że pas przybrzeżny na całej długości powinien być ogólnodostępny i przeznaczony na zieleń, plaże turystyczne, tereny spacerowe, ścieżki rowerowe, itp.,
 - Rozporządzenie dopuszcza możliwość realizacji w pasie przybrzeżnym tzw. „małej architektury” związanej z utrzymaniem w nim ładu np. ławki, kosze na śmieci, stojaki do rowerów, oświetlenie terenu z zachowaniem względów estetyki oraz walorów krajobrazowych,
 - w uzasadnionych przypadkach mogą być przeprowadzone odstępstwa od wymaganej szerokości pasa przybrzeżnego po przedstawieniu przez gminę kompleksowej oceny wpływu projektowanej inwestycji na środowisko.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Niemysłów” położony na terenie Gminy Poddębice w oddziale 21 312 Nadleśnictwa Poddębice, Leśnictwa Niemysłów chroniący stary drzewostan sosnowo-dębowy o powierzchni zespołu 4,52 ha utworzony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 roku (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 7, poz. 39 z 22 maja 1996 roku),
- stanowisko dokumentacyjne – skarpa położona na terenie gminy Pęczniew na wschodnim brzegu zbiornika Jeziorsko pomiędzy wsią Siedlątków (zapora boczna okalająca kościół) a wsią Popów (północna granica pola namiotowego) jest poddawana naturalnym procesom erozji, chroniona prawnie Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 4 maja 1994 roku (Dz. Urz.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Woj. Sieradzkiego poz. 36 z dnia 23 maja 1994 roku), powierzchnia terenu chronionego około 200 ha,

- uroczysko Wielenin, położone przy drodze z Uniejowa do Dąbia, florę uroczyska tworzy 240 gatunków roślin naczyniowych, w tym 12 gatunków podlegających ochronie prawnej (goździk pyszny, gnieźnik leśny, kosaciec syberyjski, listera jajowata, mieczyk dachówkowaty i inne),
- walorem powiatu są kompleksy leśne z Rezerwatem Przyrody „Dąbrowa Napoleonów”, które w sezonie letnim i jesiennym są atrakcją dla grzybiarzy i zbieraczy jagód oraz dla myśliwych. Rezerwat "Dąbrowa w Napoleonowie" o powierzchni 38,63 ha, utworzony został w celu zachowania dla potrzeb nauki i piękna krajobrazu naturalnej fitocenozy dąbrowy świetlistej oraz stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin.
- Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący 1213,81 ha powierzchni leśnej Nadleśnictwa, jest częścią leśnego pasa ochronnego łódzkiej aglomeracji miejskiej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa nr 3

Walory turystyczno - krajobrazowe

● Obszary o dużych walorach turystyczno - krajobrazowych

- 1-Zbiornik retencyjny Jeziorsko wraz ze strefą ciszy.
- 2-Uniejowski obszar chronionego krajobrazu.
- 3-Zespół przyrodniczo - krajobrazowy Niemysłów.
- 4-Zapora boczna okalająca kościół w Siedląkowie.
- 5-Uroczysko Wielenin.
- 6-Rezerwat "Dąbrowa - Napoleonów".
- 7-Puczniewski obszar chronionego krajobrazu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Powiat Poddębicki jest bogaty w zabytki i obiekty sakralne (Mapa Nr 4), które są niewątpliwym walorem turystycznym. Do najważniejszych obiektów posiadających wartości kulturowe należą:

Gmina Pęczniew:

- Kościół p.w. św. Stanisława w Drużbinie zbudowany w 1630 r.,
- drewniany Kościół p.w. św. Katarzyny w Pęczniewie zbudowany w 1761 r.,
- Kościół p.w. św. Marka w Siedlątkowie, stoi na sztucznie usypanym półwyspie, otoczony wysokim wałem od zalewu „Jeziorsko”, wzniesiony w 1683 r. z kamienia polnego,
- drewniany Kościół parafialny p.w. św. Stanisława z Brodni z XVIII wieku,
- park krajobrazowy o powierzchni 3,3 ha w Brodni,

Gmina Poddębice:

- Renesansowy Pałac z XVII wieku w Poddębicach, obecnie siedziba Domu Kultury,
- Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny w Poddębicach
- Kościół parafii ewangelicko-augsburskiej w Poddębicach,
- drewniany dwór w Tumusinie z XIX wieku
- Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Niemysłowie wybudowany w XVII wieku, w głównym ołtarzu znajduje się cenny obraz z 1752 roku przedstawiający Świętą Rodzinę,
- Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Kałowie,
- Kościół p.w. św. Idziego w Bałdrzychowie,
- najstarsze domy sukiennicze z drugiej połowy XIX wieku w Poddębicach,

Gmina Uniejów:

- kolegiata p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Uniejowie (największą wartość historyczną w kościele stanowi gotyckie prezbiterium z XIV w. oraz sarkofag i relikwiarze Błogosławionego Bogumiła),

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Zamek w Uniejowie powstały w latach 1360-1365, w parku zamkowym w Uniejowie, założonym w połowie XIX w. występują niemal wszystkie gatunki rosnących na obszarze kraju drzew liściastych, a także spotkać można piękne okazy drzew egzotycznych – buki odmian płaczących, topole piramidalne, żółto listne dęby szypułkowe, amerykańskie cyprysniki błotne, dęby kaukaskie, kłęki kanadyjskie, platany klonolistne, wiązy górskie, leszczyny górskie, sosny czarne, kosodrzewiny, modrzewie i wiele innych. Łącznie doliczono się ponad 60 gatunków drzew i krzewów,
- Neobarokowa wieża kościelna z 1901 roku,
- późno klasycystyczny dwór szlachecki z 1845 roku, obecnie siedziba Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury,
- Cerkiew – kaplica grobowa rodziny Tollów z 1885 roku,
- wieś Śpicimierz z ciekawym układem zabudowy przestrzennej tzw. „kupowym”, znana obecnie z barwnych dywanów kwiatowych układanych na uroczystość Bożego Ciała,

Gmina Wartkowice:

- Zabytkowy park późnobarokowy o pow. 3,9 ha w Gostkowie oraz zespół pałacowy z 1802 roku – obecnie siedziba urzędu gminy,
- drewniany Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła w Turze wzniesiony w 1754 roku,
- dworek w Bronowie z XIX wieku, zlokalizowany w parku o powierzchni 7,6 ha, w XIX wieku był siedzibą rodu Konopnickich,
- podworski park o powierzchni 5,1 ha z ruinami pałacowymi i spichlerzem w Biernacicach,

Gmina Zadzim:

- późnorenesansowy Kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty w Zadzimiu zbudowany w latach 1640-1642,
- drewniany Kościół p.w. św. Wojciecha i p.w. św. Rocha w Zygrach zbudowany w początkach XVIII wieku,
- drewniana świątynia parafialna p.w. św. Mikołaja w Wierzchach,

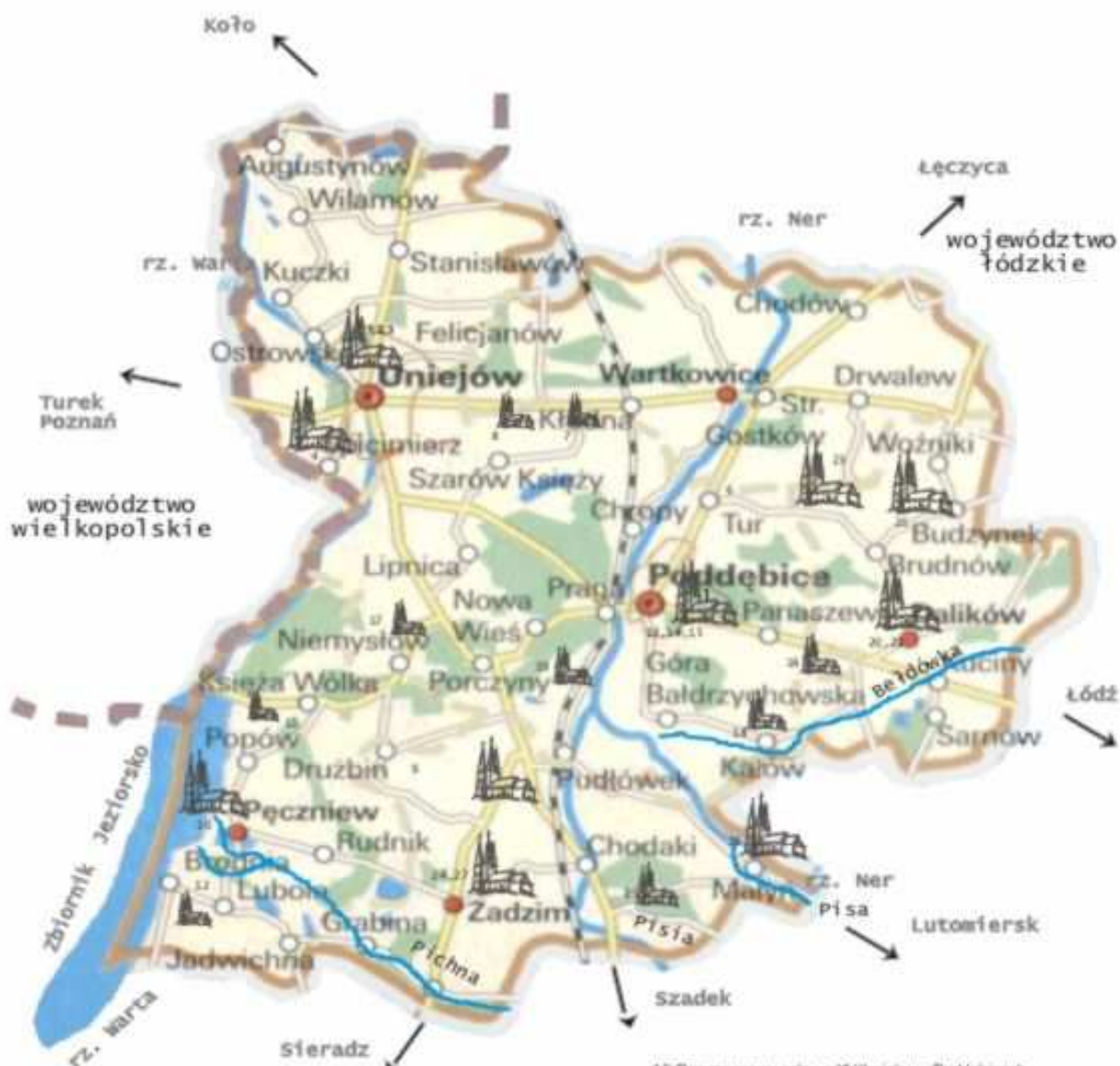
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Zespół dworsko-parkowy w Zadzimiu założony w Połowie XVIII wieku,
- kościół parafialny p.w. św. Andrzeja w Małyniu zbudowany w 1752 roku,
- mogiła zbiorowa powstańców z 1863 roku w Zaborowie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa Nr 4

Ważniejsze zabytki Powiatu Poddębickiego

- 1-Kolegata p. w. Najświętszej Marii Panny w Uniejowie z XIV wieku.
- 2-Zamek w Uniejowie powstały w latach 1360-1365.
- 3-Niebarokowa wieża kościelna z 1901 r. w Uniejowie
- 3-Cełkie-kaplica grobowa rodziny Tollów z 1885 r. w Uniejowie
- 4-Wieś Spicimierz z "okupową" zabudową.
- 5-Zabytkowy park późnobarokowy oraz zespół pałacowy w Gostkowie.
- 6-Drewniany kościół parafialny p. w. św. Piotra i Pawła z 1754 r. w Turze.
- 7-dworek w Bronowie z XIX wieku.
- 8-Podworski park z ruinami pałacowymi i spichlerzem w Biernadicach.
- 9-Kościół p.w. św. Stanisława w Drużbinie z 1630 r.
- 10-Drewniany kościół p.w. św. Katarzyny w Pęczniewie z 1761 r.
- 11-Kościół p.w. św. Marka w Siedląkowie z 1683 r.
- 12-Odmianiany Kościół p.w. św. Stanisława w Brodni z XIII wieku.

- 13-Renesansowy pałac z XVII wieku w Poddębicach.
- 14-Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny w Poddębicach.
- 15-Kościół ewangelicko-augsburski w Poddębicach.
- 16-Drewniany dwór w Turusinie z XIX wieku.
- 17-Kościół p.w. św. Michała w Niemysławie z XVII wieku.
- 18-Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Kałowie.
- 19-Kościół p.w. św. Idziego w Bałdzychowie.
- 20-Kościół neogotycki p.w. św. Małeusza w Dałkowie.
- 21-Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Budzynie.
- 22-Dworek murowany z przełomu XIX i XX wieku w Dałkowie.
- 23-Kościół p.w. św. Floriana w Domaniewie.
- 24-Kościół p.w. św. Małgorzaty w Zadzimiu.
- 25-Kościół p.w. św. i św. Rocha w Zygrach.
- 26-Kościół p.w. św. Andrzeja w Małyniu.
- 27-Zespół dworsko-pałacowy z XVIII w. w Zadzimiu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

III. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

A. Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona wód

1. Gospodarka wodna

1.1 WODY PODZIEMNE

Podstawowym sposobem użytkowania zasobów wodnych jest pobór wody na cele gospodarki komunalnej i przemysłowej oraz wykorzystanie wód powierzchniowych jako odbiorników ścieków. Powiat Poddębicki zaopatrywany jest w wodę wyłącznie z ujęć głębinowych, zarówno do celów gospodarki komunalnej, jak i przemysłu.

Na terenie Powiatu Poddębickiego wydziela się dwa podstawowe użytkowe zbiorniki wód podziemnych: czwartorzędowy i górnokredowy. Aczkolwiek wody podziemne występują także w utworach trzeciorzędowych i dolnokredowych, to jednak nie mają one znaczenia dla potrzeb zaopatrzenia w wodę: w trzeciorzędzie z uwagi na jego ograniczony zasięg występowania – jedynie lokalnie, natomiast w dolnej kredzie ze względu na dużą głębokość zalegania warstw wodonośnych.

a. wody podziemne w utworach czwartorzędowych

Wody podziemne w utworach czwartorzędowych gromadzą się w osadach piaszczysto-żwirowych występujących w dolinach rzecznych oraz na wysoczyznach. Są to wody porowe. Warstwy wodonośne w dolinach rzecznych prowadzą wody o zwierciadle swobodnym, płytko występującym w stosunku do powierzchni terenu. Zasilane one są poprzez infiltrację wód opadowych i powierzchniowych oraz drogą dopływu podziemnego z otaczających doliny wysoczyzn.

Przy wysokich stanach wód powierzchniowych ujawnia się pierwszy rodzaj zasilania, natomiast przy niskich stanach uruchamia się zwiększony dopływ podziemny, a to powoduje drenaż warstw wodonośnych z otaczających doliny rzeczne wysoczyzn.

Mięższość wodonośnych warstw w dolinach rzecznych osiąga wartości kilku metrów. Jedynie w dolinie Warty może wynosić do 50 m. Tutaj też obserwuje się największą wodoprzewodność warstw dolinnych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

Wody podziemne na wysoczyznach gromadzą się w osadach piaszczysto-żwirowych występujących bezpośrednio od powierzchni terenu nad glinami, wśród glin zwałowych oraz pod nimi. Wody w warstwie wodonośnej występującej nad glinami cechują się swobodnym zwierciadłem, na ogół płytko zalegającym w stosunku do powierzchni terenu. Podobnie jak warstwy wodonośne w dolinach rzecznych, warstwa nadglinowa zasilana jest bezpośrednio przez opady atmosferyczne. Na tej warstwie bazują gospodarskie studnie kopane.

Warstwy śródglinowa i podglinowa prowadzą wody z reguły pod napięciem. Miąższość ich jest zróżnicowana. Na ogół znaczne miąższości kompleksów piaszczysto-żwirowych obserwuje się w rejonach pagórkowatych. Wody wyżej omówionych warstw ujmowane są studniami wierconymi. Najczęściej uzyskiwane wydajności z tych warstw we wschodniej części Powiatu wynoszą 30-80 m³/h, natomiast w części zachodniej – od kilku do 30 m³/h i tylko sporadycznie osiąga się wydajności wyższe.

b. wody podziemne w utworach górnej kredy

Utwory górnokredowe stanowią podstawowy użytkowy zbiornik wodonośny Powiatu Poddębickiego. Głównie na tym zbiorniku opiera się zaopatrzenie w wodę ludności i przemysłu. Większość ujęć wód podziemnych założona jest w utworach górnej kredy. Również ujęcie dla Miasta Poddębice, składające się z trzech otworów studziennych czerpie wodę z górnej kredy. Zasoby eksploatacyjne przedmiotowego ujęcia wody zostały ustalone w wysokości $Q = 146,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 6,4 - 8,0 \text{ m}$ i zatwierdzone decyzją Prezesa C.U.G. z dnia 3.III.1963 r., znak: KDH/1033/B/1011/63.

Kolektorem wód w górnej kredzie są spękane partie utworów litych, tj. wapieni, wapieni marglistych, margli i opok. Wody prowadzone są szczelinami zatem są to wody szczelinowe. Wśród utworów litych wydziela się dwa systemy szczelin: zwietrzelinowe i tektoniczne. Większy wpływ na przewodnictwo wody posiadają szczeliny zwietrzelinowe. Zawodnienie osadów górnokredowych jest funkcją głębokości ich występowania, systemu spękań – szczelin oraz więzi hydraulicznej z wodonośnymi utworami czwartorzędu. Najbardziej zawodniony jest strop osadów górnokredowych, gdyż jest on intensywnie spękany. Tutaj występują głównie szczeliny zwietrzelinowe. Udział tych szczelin jest największy w rejonie wzniesień morfologicznych stropu górnej kredy, np. w rejonie Poddębic.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Intensywność spękań osadów górnokredowych maleje w miarę zwiększania się głębokości zalegania ich stropu. Zaobserwowano, że strefy najintensywniejszych spękań występują do głębokości 300 – 350 m poniżej stropu. Głębiej intensywność spękań stopniowo maleje. Tym samym za najbardziej wodonośną strefę utworów górnej kredy należy uznać przedział od stropu tych utworów do głębokości rzędu 300-350 m. Należy również podkreślić, że utwory górnej kredy w zależności od stopnia spękania oraz wykształcenia litologicznego wykazują dużą rozpiętość wartości wskaźnika przewodności hydraulicznej. Wynosi ona od 1 m²/h do ponad 50 m²/h.

Zasilanie zbiornika górnokredowego odbywa się poprzez drenaż wód z poziomego czwartorzędowego, w miejscach kontaktu z piaskami i żwirami na wysoczyznach, jak i w dolinach rzecznych, bądź poprzez bezpośrednie zasilanie wodami atmosferycznymi w miejscach, gdzie utwory górnej kredy odsłaniają się na powierzchni terenu.

Wody zbiornika górnokredowego posiadają charakter naporowo-swobodny. Tam, gdzie nad utworami wodonośnymi występują osady nieprzepuszczalne, wody posiadają charakter naporowy. Natomiast w strefach tzw. okien hydrogeologicznych, gdzie brak jest tych osadów, lustro wody jest swobodne. Rejony takie występują w dolinie Warty i Neru oraz na wysoczyznach np. w rejonie Poddębic.

Utwory górnej kredy na terenie Powiatu Poddebickiego cechują się korzystnymi parametrami wydajnościowymi. Potencjalną wydajność typowego otworu studziennego określa się na 30-70 m³/h (wg Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000).

c. jakość wód podziemnych

Monitoring krajowy

Systematyczne badania wód podziemnych prowadzone są od 1991 roku w sieci krajowej monitoringu wód podziemnych przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Na terenie Powiatu Poddebickiego obserwacje prowadzone są w otworze w Uniejowie o głębokości stropu 5 m, ujmującym wody gruntowe z poziomu czwartorzędu. Ostatnie badania przeprowadzone w 1999 roku wykazały, że woda z tego ujęcia jest złej jakości ze względu na ponadnormatywną zawartość związków azotu: azotu amonowego i azotynów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wyniki badań przechowywane są w komputerowej bazie MONBADA w PIG w Warszawie.

Monitoring regionalny

Od 1996 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Sieradzu rozpoczął realizację monitoringu regionalnego wód podziemnych na terenie byłego województwa sieradzkiego. Program tego monitoringu został opracowany w 1993 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Wojewody. Wyznaczono na terenie Powiatu Poddębickiego 21 otworów obserwacyjnych oraz ustalono zakres wykonanych wskaźników. Obecnie na terenie Powiatu monitoruje się 14 punktów, ponieważ część wcześniej badanych studni jest obecnie nieczynnych (np. Szkoły w Sakowie, Feliksowie i Kłudnej zostały podłączone do wodociągów).

Wyniki monitoringu regionalnego gromadzi się w programie komputerowym "Monitoring wód podziemnych "GreenSoft Toruń. Program ten dokonuje oceny i klasyfikacji wód. Ocena jakości wód w układzie wskaźników i ogólna ocena jakości są opracowane w oparciu o zmodyfikowaną w 1995 roku „Klasyfikację jakości wód podziemnych dla potrzeb monitoringu”:

- ❖ klasa Ia - wody najwyższej jakości bez przekroczeń dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń, nadające się do celów pitnych bez uzdatnienia,
- ❖ klasa Ib - wody wysokiej jakości, zawierające nieznaczne zanieczyszczenia o naturalnym chemizmie, odpowiadające wodom do celów pitnych i gospodarczych wymagających prostego uzdatnienia,
- ❖ klasa II - wody o średniej jakości o naturalnym chemizmie, jak i zmienione antropologicznie, wymagające złożonego uzdatniania;
- ❖ klasa III - wody niskiej jakości, których cechy fizyczne i zawartość głównych wskaźników zanieczyszczeń znacznie przekraczają normy obowiązujące dla wód pitnych;
- ❖ non - wody nie odpowiadające normom.

W 2000 i 2002 roku na terenie Powiatu Poddębickiego badania przeprowadzono w 14 punktach ujmujących wody wgłębne: 9 z poziomu gómkredowego i 5 czwartorzędowego. Wykaz tych punktów w poszczególnych gminach powiatu wraz z oceną przedstawiono w tabeli nr 18.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa Nr 5

Powiat Poddębicki

Rozmieszczenie studni objętych monitoringiem

■ Punkty pomiarowe

1 - Poddębice, wodociąg wiejski	12 - Pęczniew, wodociąg wiejski
2 - Niewiesz, wodociąg	13 - Drużbin, punkt poboru wody
3 - Bałdzychów, wodociąg	14 - Księża Wólka, wodociąg wiejski
4 - Feliksów, szkoła podstawowa	15 - Zadzim, wodociąg wiejski
5 - Dominikowice, punkt skupu mleka	16 - Wierzbichy, wodociąg wiejski
6 - Golice, osiedle nietyśka	17 - Marzów, wodociąg wiejski
7 - Dalików, wodociąg wiejski	18 - Klonaszew, wodociąg wiejski
8 - Wątkowice, wodociąg wiejski	19 - Skłoczna - Pła, wodociąg wiejski
9 - Krasopocinek, wodociąg	20 - Zygi, radiostacja
10 - Klódna, szkoła podstawowa	21 - Jeżów, Zarząd Wspólnoty Mieszkaniowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 18 - Wyniki monitoringu regionalnego wód podziemnych prowadzonego w latach 2000-2002 na terenie Powiatu Poddębickiego (dane WIOŚ).

		Klasy czystości			
		Ia i Ib	II	III	nok
Ocena ogólna					
Lp.	Lokalizacja otworu	Strat.	2000	2001	2002
1.	Księża Wólka – wodociąg wiejski	Q	Ib	II	Ib
2.	Pęczniew – wodociąg wiejski	K ₂	Ib	Ib	II
3.	Wierzbowa – wodociąg wiejski	K ₂	Ib	Ib	-
4.	Wartkowice – wodociąg wiejski	K ₂	Ib	Ib	Ib
5.	Niewiesz – wodociąg wiejski	K ₂	nok	Ib	Ib
6.	Poddębice – wodociąg miejski	K ₂	Ib	Ib	Ib
7.	Bałdrzychów – wodociąg wiejski	K ₂	Ib	Ib	Ib
8.	Dalików – wodociąg wiejski	Q	Ib	Ib	Ib
9.	Zadzim – wodociąg wiejski	K ₂	Ib	Ib	II
10.	Zygry – radiostacja	Q	Ib	II	II
11.	Skęczno-Piła – wodociąg wiejski	Q	Ib	Ib	II
12.	Kłoniszew – wodociąg wiejski	K ₂	II	II	II
13.	Wierzchy – wodociąg wiejski	Q	Ib	Ib	II
14.	Marcinów – wodociąg wiejski	K ₂	nok	II	III

Wyniki badań:

❖ Miasto i Gmina Poddębice

Badane są trzy studnie ujmujące wodę z pokładów gómkredowych, zasilające wodociągi w:

- Poddębicach o głębokości 70 m p.p.t.,
- Bałdrzychowie o głębokość 50 m p.p.t.
- Niewieszu o głębokość 70 m p.p.t.

Woda w opomiarowanych studniach podobnie jak w poprzednich latach jest wysokiej jakości. W Niewieszu i w Bałdrzychowie notuje się jedynie niewielkie przekroczenie stężenia żelaza.

❖ Gmina Dalików

Na terenie gminy opróbowana jest studnia o głębokości 32,5 m p.p.t. wodociągu gminnego. Parametry tej wody z poziomu czwartorzędowego mieszczą się w klasach Ia i Ib. Podobnie jak w gminie Poddębice walory wody obniżone są przez podwyższoną zawartość żelaza.

❖ Gmina Pęczniew

Badane były dwie studnie zasilające wodociągi w:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Pęczniewie o głębokości 50 m p.p.t. - ujęcie gómkredowe
- Księżej Wólce o głębokości 58 m p.p.t. - ujęcie czwartorzędowe

W Księżej Wólce woda w ocenie ogólnej była wysokiej jakości. Zanotowano wzrost związków azotu: azotu azotanowego i amonowego (4-krotny). Zmniejszyła się natomiast znacznie zawartość rozpuszczonego węgla organicznego. Badania wody w Pęczniewie wykazały pogorszenie wody do średniej jakości. Wzrosła mineralizacja wody, zawartość żelaza, manganu i azotu amonowego (wszystkie wymienione wskaźniki były w granicach II klasy)

❖ Gmina Wartkowice

Opróbowano dwa otwory o głębokości 50 m p.p.t. zasilane przez pokłady gómkredowe w Wartkowicach i Wierzbowej.

W Wierzbowej nie pobrano do badań wody w 2002 roku z przyczyn technicznych.

Woda w obu punktach jest wysokiej jakości, podobnie jak w innych punktach podwyższona jest zawartość żelaza, a w Wierzbowej również manganu.

❖ Gmina Zadzim

W gminie tej badana jest woda aż w sześciu punktach, ujmujących wodę z pokładów gómkredowych w:

- Zadzimiu o głębokości 60 m p.p.t.,
- Kłoniszewie - 54 m p.p.t.,
- Marcinowie - 65 m p.p.t.

czwartorzędowych w:

- Wierzchach o głębokości 80 m p.p.t.,
- Skęcznie Pile - 38 m p.p.t.,
- Zygrach (Radiostacja) - 42 m p.p.t.

Woda w tej gminie jest zdecydowanie najgorszej jakości. We wszystkich studniach niezależnie od ujmowanych warstw wodonośnych i różnic głębokości występuje duże stężenie azotu amonowego. W 2002 roku nastąpił olbrzymi wzrost tego wskaźnika około 10-krotny, są to niewątpliwe zmiany antropogeniczne. W studni w Marcinowie zanotowano podwyższone stężenie toksycznego ołowiu (III klasa). Zawartość żelaza podobnie jak w poprzednich latach utrzymywała się w granicach wód o średniej wartości.

W 2002 roku zanotowano pogorszenie wody w 5 otworach, w jednym polepszenie, a w siedmiu nie uległa zmiany.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Najwyższy udział wyników w zakresie stężeń większych od określonych jako dopuszczalne dla wód o wysokiej jakości (kl. Ib) dotyczy azotu amonowego i żelaza

Analizując wyniki badań wody z ostatnich lat można stwierdzić, że wody w utworach czwartorzędowych występujące na terenie Powiatu Poddębickiego na ogół należą do wód średnio twardych i twardych o odczynie zasadowym, posiadają II klasę jakości. To oznacza, że do celów pitnych wymagają jedynie prostego uzdatniania ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu, jednakże nie przekraczającą wartości 4 mg/l Fe i 0,5 mg/l Mn. Wody tego typu występują na wysoczyźnie. Natomiast w dolinach rzek, szczególnie w dolinie Neru i jego dopływie Pisi, wody posiadają złą jakość wskazującą na zanieczyszczenia antropogeniczne (klasa III), tzn. zawierają powyżej 4 mg/l żelaza i 0,5 mg/l manganu oraz ponadnormatywną zawartość takich elementów jak: Cl, SO₄, NH₃, Pb, Zn, Cd, Hg, Cu, Cr. W związku z tym dla celów spożywczych wymagają one skomplikowanego uzdatniania. Należy jednak podkreślić, że także na wysoczyźnie, na niektórych obszarach obserwuje się postępujące zanieczyszczenie wód podziemnych związane z działalnością człowieka. Do takich obszarów należy zaliczyć rejon Zbiornika Jeziorsko. Spiętrzenie wody w tym zbiorniku spowodowało zawodnienie strefy aeracji i związane z tym wmywanie nagromadzonych w tej strefie substancji mineralnych do wód podziemnych. Zjawisko to wywołało szereg zmian w składzie chemicznym wody. Badania jakości wód podziemnych w tym rejonie wskazują na wzrost zawartości chlorków, siarczanów, azotanów i wapnia. Wyraźne zanieczyszczenie wód w utworach czwartorzędowych występuje również w rejonie Niewiesza. Badania wykazują obecność w wodach poziomu czwartorzędowego w tym rejonie podwyższonych ilości azotanów (12,8 mg/l), amoniaku (0,48 mg/l) i chlorków (do 100 mg/l).

Wody występujące w utworach górnej kredy podobnie jak wody w utworach czwartorzędowych należą do wód średnio twardych o odczynie zasadowym. Na ogół zawierają ponadnormatywne ilości żelaza i manganu. W związku z tym przeważnie zaliczane są pod względem jakości do II klasy. Choć lokalnie, np. w rejonie Bardzyna występują wody w utworach górnej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

kredy zaliczane do I klasy, nie wymagające uzdatniania. Ale także w niektórych rejonach obserwuje się również wody o jakości kwalifikującej je do III klasy np. rejon Porczyny-Niewiesz, rejon Zygier, Kucin. W wymienionych rejonach wody w utworach górnokredowych mogą zawierać duże ilości żelaza – ponad 5 mg/l.

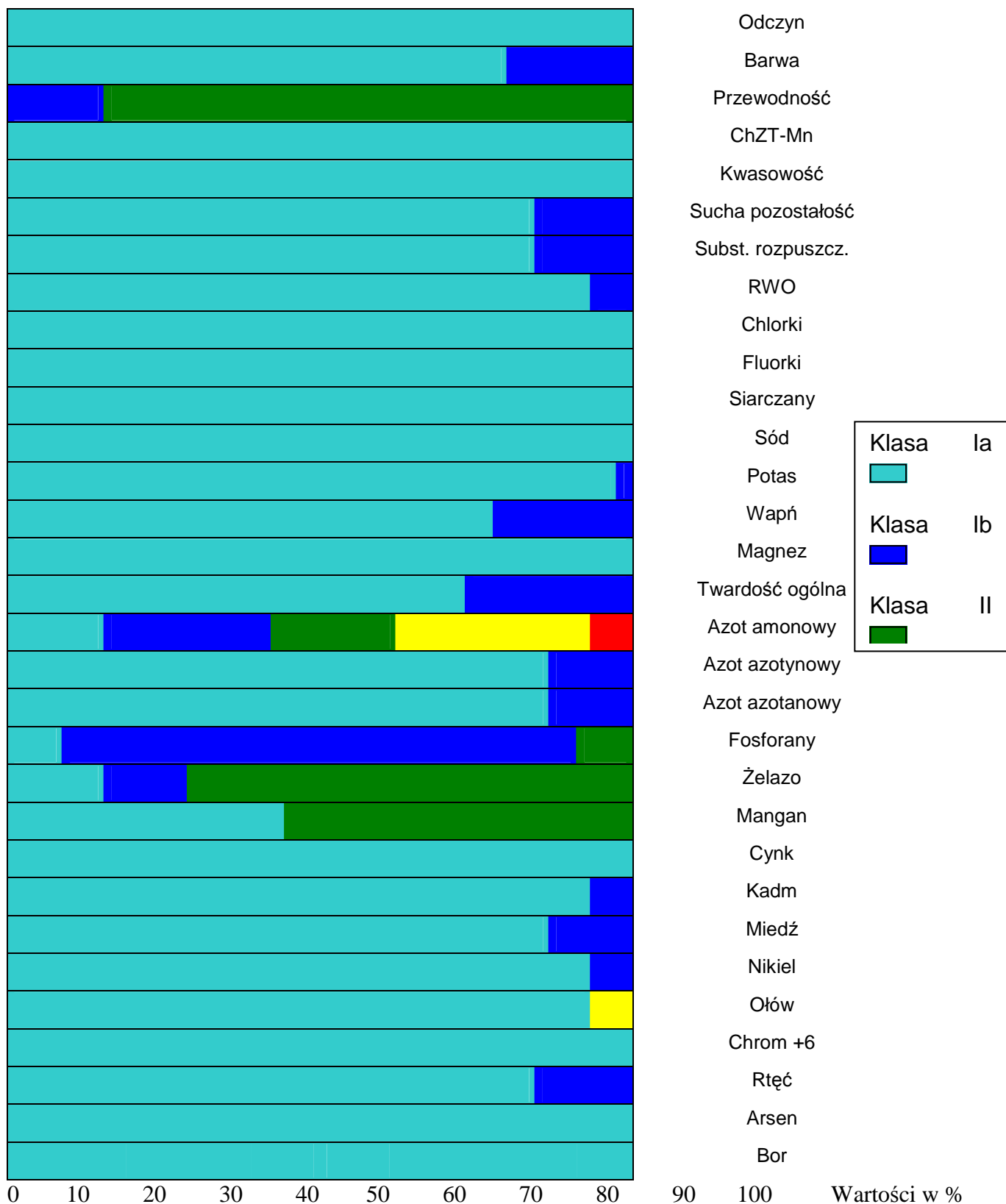
Również w rejonie Zbiornika Jeziorsko zaznacza się w wodach zbiornika górnokredowego wzrost siarczanów, chlorków i amoniaku. Wzrost w wodach podziemnych takich substancji jak: chlorki, siarczany, azotany, amoniak obserwuje się szczególnie na obszarach gdzie nad warstwami wodonośnymi brak jest utworów nieprzepuszczalnych, stwarzających naturalną ochronę tych warstw.

Monitoring wód podziemnych powinien być prowadzony wokół każdego obiektu mogącego zanieczyścić wody podziemne, w szczególności wokół wysypisk odpadów, np. wysypisko gminne w Poddębicach, które zlokalizowane jest w strefie, gdzie kredowy zbiornik wód podziemnych nie posiada dostatecznej osłony naturalnej (utwory kredowe występują tuż pod powierzchnią terenu).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

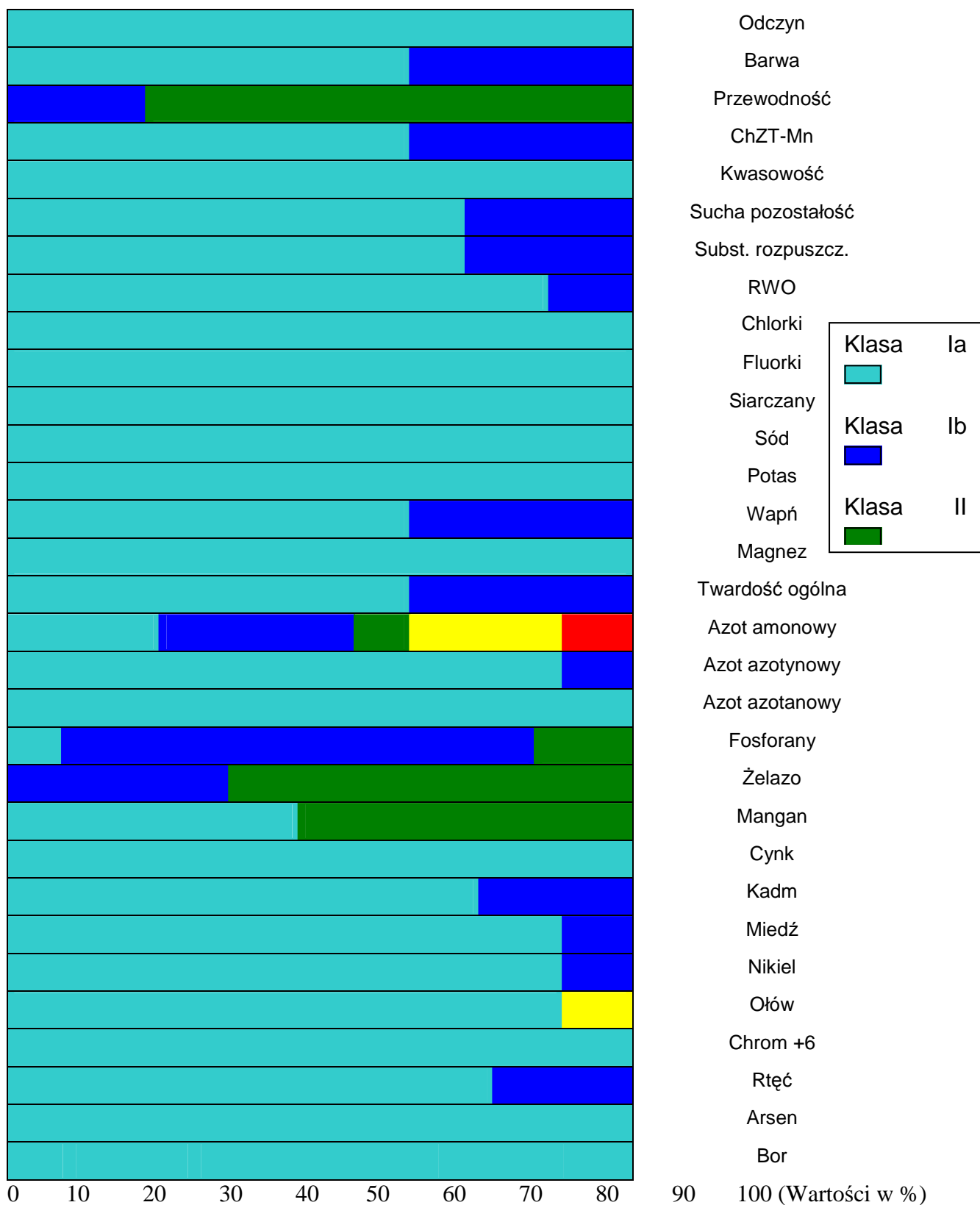
Rys. 1 Jakość wód podziemnych badanych na terenie Powiatu Poddębickiego w 2002 r.

Ocena bezpośrednia.

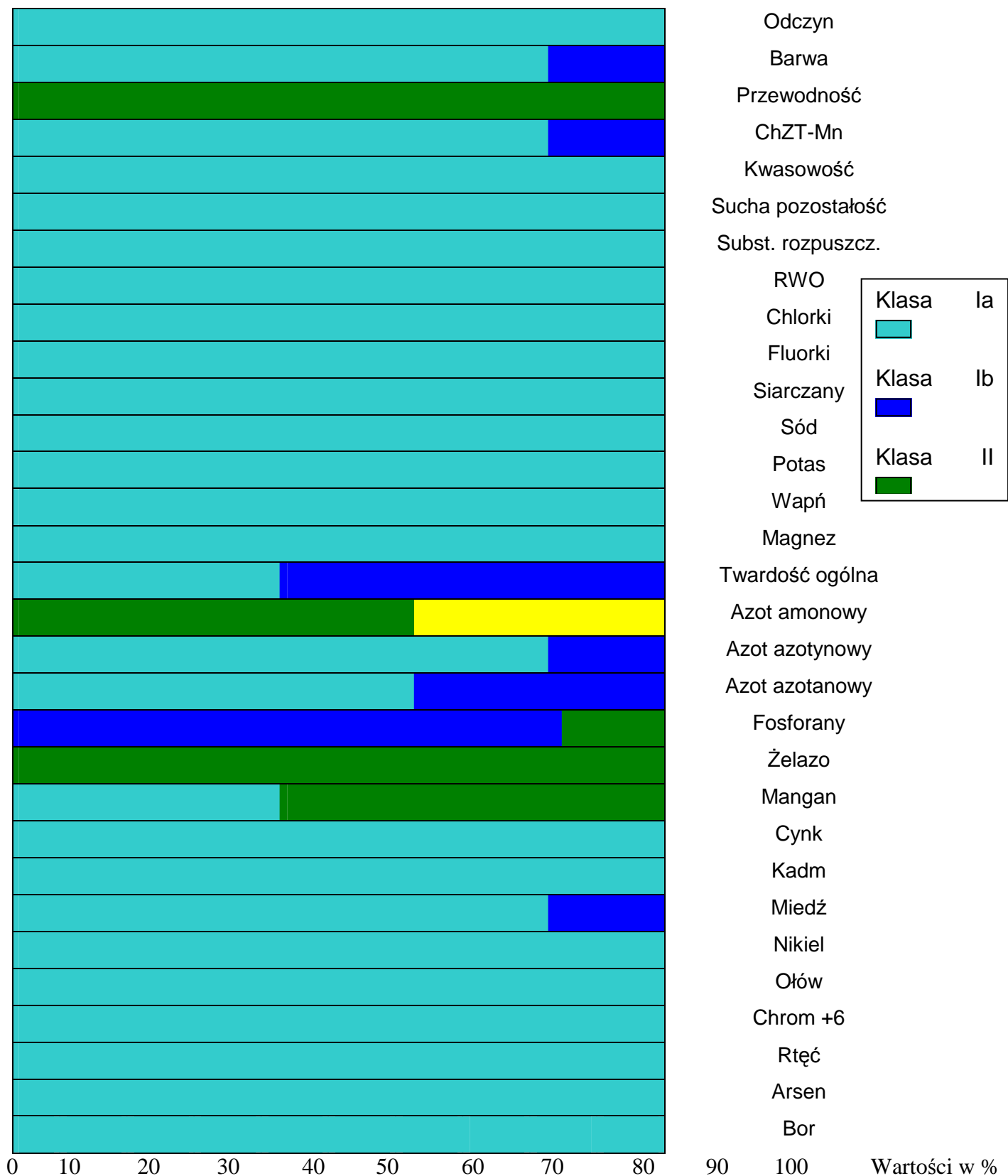
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 2 Jakość wód podziemnych poziomu górnokredowego badanych na terenie Powiatu Poddębickiego w 2002 r. Ocena bezpośrednia.

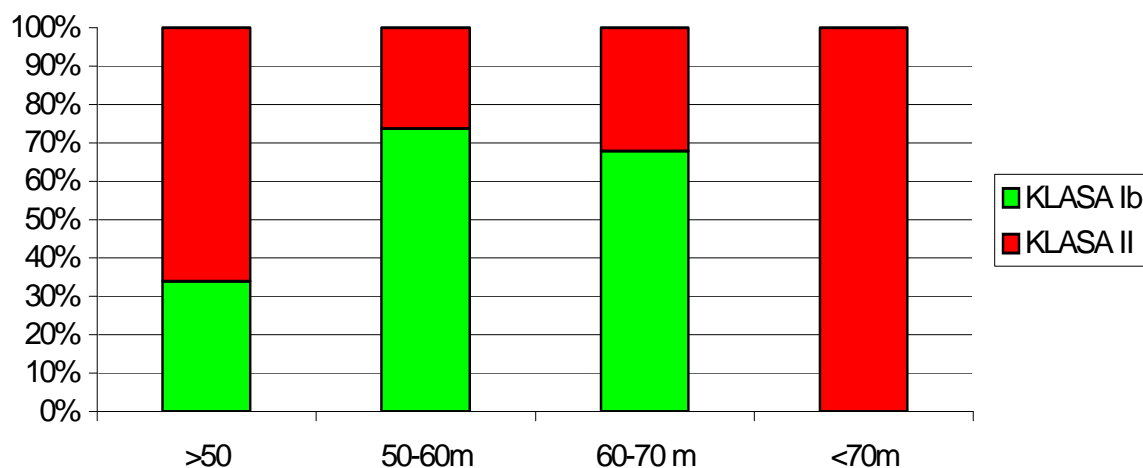
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 3 Jakość wód podziemnych poziomu czwartorzędowego badanych na terenie Powiatu Poddębickiego w 2002 r. Ocena bezpośrednia.

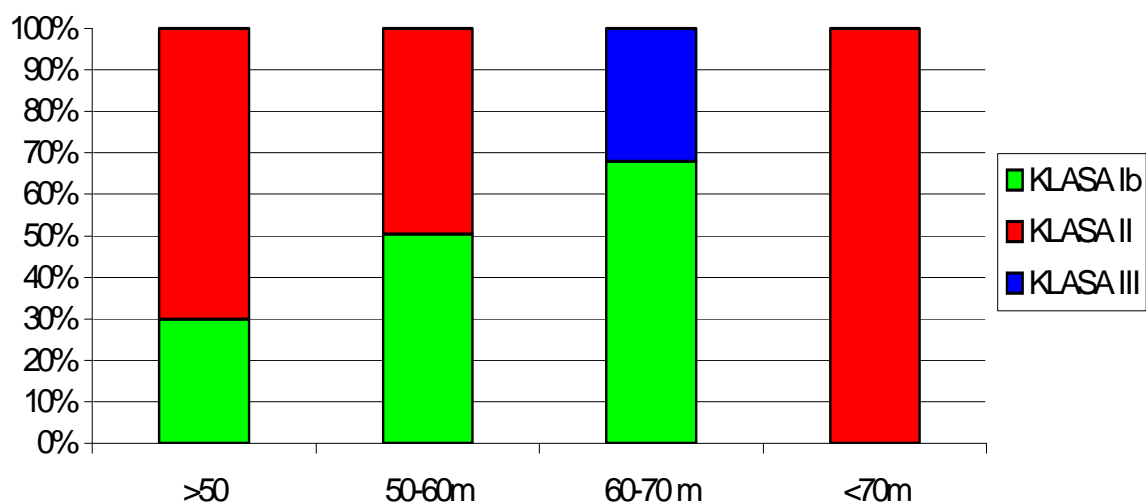

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 4 Jakość wody podziemnej powiecie poddębickim w przedziale głębokości w 2001 roku

Rys. 5 Jakość wody podziemnej powiecie poddębickim w przedziale głębokości w 2002 roku

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

d. zasoby wód podziemnych

Dla łódzkiego regionu hydrogeologicznego, do którego zalicza się również Powiat Poddębicki nie zostały do chwili obecnej ustalone dyspozycyjne zasoby wód podziemnych. Tym samym Powiat Poddębicki również nie posiada ustalonych tych zasobów, prowadzona jest natomiast inwentaryzacja ustalonych zasobów eksploatacyjnych dla poszczególnych ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu.

Stan tych zasobów na dzień 1 stycznia 2003 r. przedstawiał się następująco:

- z poziomu czwartorzędowego - 442,50 m³/h
- z poziomu górnokredowego - 5356,64 m³/h

Z powyższego wynika, że głównie ujmowane są wody z utworów górnokredowych stanowiących zasobny zbiornik wodonośny.

Ochrona ilościowa zasobów wód podziemnych powinna polegać na kontrolowanym gospodarowaniu tymi zasobami, nie dopuszczającym do nadmiernej eksploatacji poszczególnych poziomów wodonośnych, powodującej zachwianie równowagi hydrodynamicznej danego poziomu. Te problemy powinny być regulowane poprzez stosowne pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych oraz inwentaryzację poboru tych wód. Zasoby wód podziemnych powinny być wykorzystywane przede wszystkim na potrzeby ludności i przemysłu spożywczego, zwłaszcza wody dobrej jakości, nie budzące zastrzeżeń. Na potrzeby przemysłu należy przeznaczać wody gorszej jakości.

e. wody geotermalne

Wody geotermalne stanowią swoisty rodzaj wód podziemnych zaliczonych do kopalin podstawowych. Występują one na terenie Powiatu Poddębickiego w utworach dolnokredowych oraz niżej zalegających w podłożu kredowej niecki łódzkiej, utworach jurajskich.

Wody geotermalne zostały rozpoznane i udokumentowane w rejonie Uniejowa. Wykonano tu do celów grzewczych 3 otwory do stropu górnej jury, którymi ujęto wody z piaskowców dolnej kredy.

Otwór IGH-1	-	głębokość 2254,0 m
Otwór PIG/AGH-1	-	głębokość 2665,0 m
Otwór PIG/AGH-2	-	głębokość 2 031,0 m

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

Zasoby eksploatacyjne wód geotermalnych w rejonie Uniejowa udokumentowano w kat. C dla wycinka regionu o powierzchni 7 km² w ilości:

$$Q = 235,0 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy } S \text{ do } 26 \text{ m}$$

w tym w kat. B dla ujęcia składającego się z 3 w/w otworów:

$$Q = 145,0 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy } S = 26 \text{ m}$$

W/w wielkości zasobów zostały zatwierdzone decyzją Ministra Ochrony Środowiska, zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 17.12.1991 r., znak: KDH/013/56663/91.

Wody geotermalne w rejonie Uniejowa należą do wód chlorkowo-sodowych i posiadają temperaturę 67-70⁰. Z dokumentacji tych wód wynika, że są one wodami poligenetycznymi stanowiącymi mieszaninę słonych reliktowych ze słodkimi młodymi wodami. Zasilanie wód geotermalnych występujących w omawianym rejonie odbywa się na wychodniach kredy dolnej od strony Antyklinorium Kujawskiego oraz od strony Monokliny Przedsudeckiej.

f. ochrona wód podziemnych

Obszar Powiatu Poddębickiego, jak już wyżej zaznaczono leży w obrębie łódzkiego regionu hydrogeologicznego.

Mapa Obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony, która została sporządzona przez Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH w Krakowie w 1990 r. pod redakcją prof. A.S. Kleczkowskiego, nie zalicza górnokredowego zbiornika wód podziemnych oraz znacznej części zbiornika czwartorzędowego w rejonie łódzkim do tego typu zbiorników. Fakt ten skutkuje tym, że Minister Środowiska nie wytypował łódzkiego zbiornika górnokredowego do ustalenia jego zasobów dyspozycyjnych oraz strefy ochronnej. Obszar Powiatu Poddębickiego znalazł się poza zasięgiem GZWP wymagających szczególnej ochrony. Nie zmienia to jednak faktu, że na ogół wszystkie wody podziemne na terenie tego Powiatu, jak w całym regionie łódzkim, należą geogenicznie do wód o wysokiej jakości i stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę ludności i gospodarki. Ich zasoby są dobrem publicznym. W związku z tym powinny podlegać wysokiej ochronie, zarówno jakościowej, jak i ilościowej, nie dopuszczającej do ich degradacji, która w niektórych rejonach już się zaznacza.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Ochrona jakościowa powinna polegać na:

- ❖ *właściwym lokalizowaniu inwestycji. Należy unikać lokalizacji inwestycji uciążliwych dla wód podziemnych na terenach, gdzie wody podziemne nie posiadają osłony naturalnej (bezpośrednie zasilanie) lub jest ona niedostateczna. W związku z tym jest wskazane sporządzenie dla terenu Powiatu mapy wskazującej obszary, gdzie wody podziemne mogą być narażone na zanieczyszczenie. Mapa taka powinna być uwzględniana przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego,*
- ❖ *budowie oczyszczalni ścieków i kanalizacji na terenach wiejskich,*
- ❖ *ustanawianiu w uzasadnionych przypadkach stref ochronnych ujęć wód podziemnych,*
- ❖ *zwracaniu uwagi na prawidłowe wykonanie obudów otworów studziennych nie dopuszczających do zanieczyszczenia wód podziemnych a także na ich wyposażenie, głównie w zakresie urządzeń pomiarowo-kontrolnych,*
- ❖ *likwidacji niewykorzystanych otworów wiertniczych, w tym nieczynnych o zaniechanej eksploatacji ujęć wód podziemnych. W związku z tym jest wskazane sporządzenie inwentaryzacji otworów wiertniczych, w tym ujęć wód podziemnych wykonanych na terenie powiatu,*
- ❖ *likwidacji dzikich wysypisk odpadów i wylewisk,*
- ❖ *uwzględnianiu przy nawożeniu gleb i stosowaniu środków ochrony roślin potrzeby ochrony wód podziemnych (stosowaniu odpowiednich nawozów, dawek, technologii oraz przestrzeganiu terminów),*
- ❖ *prowadzeniu monitoringu wód podziemnych: regionalnego i lokalnego*
Zasoby wód podziemnych powinny być wykorzystywane przede wszystkim na potrzeby ludności i przemysłu spożywczego, zwłaszcza wody dobrej jakości, nie budzące zastrzeżeń. Na potrzeby przemysłu należy przeznaczać wody gorszej jakości.

g. gospodarowanie wodą podziemną na terenie Powiatu Poddębickiego

W ciągu ostatniego 20-lecia następował stały spadek zużycia wody na nierolnicze cele produkcyjne. Głównymi przyczynami tego zjawiska są:

- podłączenia zakładów do sieci wodociągowych,
- recesja w przemyśle,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- wprowadzenie zasad oszczędnego gospodarowania wodą (zamknięty obieg wody),
- opomiarowanie większości odbiorców.

Tabela 19 - Gospodarka wodna w Powiecie Poddębickim w 2002 r. (według danych WIOŚ)

GMINA	Pobór wody w m ³ /dobę z wodociągów						
	miasto	wieś	na cele socjalne		na cele produkcyjne		inne
			miasto	wieś	miasto	wieś	
Poddębice	1261	827	1229	827	32		
Pęczniew	-	468	-	462	-	6	-
Dalików	-	374	-	374	-	-	-
Zadzim	-	479	-	479	-	-	-
Wartkowice	-	736	-	658	-	5	73
Uniejów	618	379	618	379	-	-	-
RAZEM	1879	3263	1847	3179	32	11	73

W porównaniu do roku 2000 na terenie Powiatu obserwuje się bardzo zróżnicowane tendencje w poborze wody:

- znaczący spadek zużycia wody obserwuje się w gminie Zadzim (z 822,2 m³/db do 479 m³/db). W gminie brak przemysłu, woda jest zużywana wyłącznie na cele socjalne,
- w gminach Pęczniew, Dalików i Wartkowice zużycie jest porównywalne do poprzedniego,
- w gminie Poddębice obserwuje się wzrost poboru wody na wsiach z 575,4 m³/db do 827 m³/db, a zmniejszenie poboru w mieście o około 100 m³/db.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 20 - Zestawienie i charakterystyka większych ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu Poddębickiego (dane Starostwa)

Lp.	Nazwa ujęcia	Zaopatrywane miejscowości	Zasoby eksploatacyjne		Pozwolenie na pobór wody w ilości		Charakterystyka pobieranej wody i procesu uzdatniania
			m ³ /h	przy depresji m	Q _{max d} [m ³ /d]	Q _{max h} [m ³ /h]	
GMINA PODDĘBICE							
1.	Ujęcie miejskie w Poddębicach	Miasto Poddębice	146	6,4 - 8	2202	146	Brak konieczności uzdatniania - skład wody odpowiada normom
2.	Porczyny	Wodociąg wiejski	73	8	219,7	16,5	Woda uzdatniania, wody popłuczne odprowadzane do zbiorników odparowująco-chłonnnych na terenie stacji
3.	Niewiesz	Wodociąg wiejski	34,7	25	255,5	21,4	Woda uzdatniania, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
4.	Bałdrzychów	Wodociąg wiejski	79	2,4	351	32,2	Żelazo – 3,0 mg/dm ³ , mangan – 1,12 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do kanału Sędów-Wilkowice
5.	Łężki	Łężki, Adamów, Szczyty, Aleksandrówek, Marynki, Leokadiew, Ciężów, Antoniew, Golice, Tarnowa, panaszew, Józefka	50	19,5	318	19	Żelazo – 0,85 mg/dm ³ , mangan – 0,05 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego RC w km 3+700
6.	Góra Bałdrzychowska	Góra Bałdrzychowska, Kałów, Kol. Góra Bałdrzychowska, Buczyna, Kol. Buczyna, Zagórzyce, Rąkczyn	53,6	3,75	301	28,8	Żelazo – 0,6 mg/dm ³ , mangan – 0,04 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rzeki Bełdówki w km 3+350

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

7.	Niemysłów	Wodociąg wiejski	51	6,1	72	8,0	Żelazo – 1,2 mg/dm ³ , mangan – 0,11 mg/dm ³ , woda uzdatniana na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane są poprzez odstojnik do kanalizacji Szkoły Podstawowej
8.	Sworawa	Wodociąg wiejski	60	9,0	146	14	Żelazo – 0,75 mg/dm ³ , mangan – 0,05 mg/dm ³ , woda uzdatniana na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do dwóch studni chłonnych
9.	Chropy	Ujęcie zakładowe na terenie Fermy Drobiu Woźniak	75,5	3,3	143,5	13,2	brak uzdatniania
10.	Krepa	Ujęcie zakładowe na terenie Winiarni AEND	80	3,4	779,0	78,8	brak uzdatniania
11.	Klementów	Ujęcie na terenie Gminnej Spółdzielni – Bazy Magazynowo-Produkcyjnej	40,5	5,3	104,1	11,0	brak uzdatniania
GMINA UNIEJÓW							
12.	Wola Przedmiejska	Wola Przedmiejska, Felcjanów, Czekaj, Hipolitów, Wielenin, Kol. Wielenin, Dąbrowa, Zaborów, Kozanki Wielkie	40	3,0	569	40	Żelazo – 1,28 mg/dm ³ , mangan – 0,2 mg/dm ³ , woda uzdatniana na czterech odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rowu meliuracyjnego R-3/1 w km 1+250
13.	Uniejów	Miasto Uniejów	Brak danych	brak danych	700	70	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane na oczyszczalnię ścieków w Uniejowie
14.	Śpicimierz	Wodociąg wiejski	Brak danych	brak danych	625,2	46,5	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane na oczyszczalnię ścieków w Śpicimierzu
15.	Rożniatów	wodociąg wiejski	Brak danych	Brak danych	167	18	brak konieczności uzdatniania - skład wody odpowiada normom
16.	Ostrowsko	wodociąg wiejski: Ostrowsko, Orzeszków, Orzeszków Kolonia, Kuczki, Stanisławów, Rożniatów	40	37,4	222	30	Żelazo – 1,1 mg/dm ³ , mangan – 0,2 mg/dm ³ , woda uzdatniana na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do dołu po wyrobisku żwirowym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

17.	Wilamów	wodociąg wiejski	60	3,33	546	36	Żelazo – 4,4 mg/dm ³ , mangan – 0,45 mg/dm ³ , woda uzdatniania na czterech odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
18.	Wielenin	Ujęcie zakładowe na terenie Zakładu Ceramiki Budowlanej	brak danych	brak danych	85	7,0	woda uzdatniania, wody popłuczne odprowadzane do oczyszczalni zakładowej
19.	Zakład Gospodarczy ZAMEK w Uniejowie	ujęcie na terenie dziedzińca zamkowego	zasoby nie ustalone		37,3	4,6	brak uzdatniania
20.	Gorzelnia w Czepowie	ujęcie zakładowe	33,2	8,0	155,7	28,3	Żelazo – 4,82 mg/dm ³ , mangan – 0,2 mg/dm ³ , brak uzdatniania, woda wykorzystywana wyłącznie do celów technologicznych
GMINA ZADZIM							
21.	Wierzchy	wodociąg wiejski	65	4,3	500	50	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
22.	Kłoniszew	wodociąg wiejski	74,3	3,9	349	36,4	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
23.	Wola Zalewska	wodociąg wiejski	45	0,8	265,2	30	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
24.	Bratków Dolny	wodociąg wiejski	33,84	24,7	255,8	26,7	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
25.	Bogucice	wodociąg wiejski	30	7,4	302,6	30	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do stawu
26.	Skęczno	wodociąg wiejski	39,0	4,4	238,0	25,0	Żelazo – 0,7 mg/dm ³ , mangan – 0,05 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rzeki Pichny w km 10+670
27.	Marcinów	wodociąg wiejski	92,5	4,2	35,0	4,0	Żelazo – 0,45 mg/dm ³ , mangan – 0,02 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do stawu
28.	Zadzim	wodociąg wiejski	53,0	1,5	304,7	31,73	Żelazo – 1,1 mg/dm ³ , mangan – 0,09 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do stawu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

GMINA WARTKOWICE							
29.	Wierzbowa	wodociąg wiejski	72	2,0	703	60	Modernizacja stacji w celu inst. urządzeń do uzdatniania wody, wody popłuczne będą odprowadzane do rowu melioracyjnego
30.	Tur	wodociąg wiejski	156	8,85	170	39	Woda uzdatniana, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
31.	Wartkowice	Wodociąg wiejski	138	0,75 - 19,8	272	34	brak uzdatniania
32.	Sędów	Wodociąg wiejski	25	1,2	99,9	9,2	brak uzdatniania
33.	Gostków	Gostków, Biała Góra, Starzyny, Drwalew, Wólka	70,5	2,6	359	44	brak uzdatniania
34.	Kłudna	Wodociąg wiejski: Lewiny, Jadwisin, Kłudno, Zalesie, Polesie, Bronów, Biernacie, Konopnica, Sędów, Kolonia Spędoszyn, Mrówna, Kiki, Saków, Dzierżawy, Swiatonia, Żelgoszcz, Wólki, Grabiszew	78,4	2,6	461,0	-	Żelazo – 0,85 mg/dm ³ , mangan – 0,90 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane poprzez odstojnik do rowu
35.	Pełczyska	Ujęcie na terenie byłej Spółdzielni Produkcyjnej	49,3	34,5	79,0 w okresie letnim 61,0 w pozostałym okresie	7,5	brak uzdatniania
36.	Wartkowice	Ujęcie na terenie Spółdzielni Mleczarskiej „Mleczwart”	138	0,75-19,8	okres letni: 566,8 okres zimowy: 493,2	okres letni: 47,2 okres zimowy: 41,1	brak uzdatniania

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

37.	Gostków	Ujęcie na terenie zakładów Kompanii Tytoniowej MERKURY	70,5	2,6	249,0	22,0	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach odżelaziaczach dwóch kolumnach jonitowych, wody popłuczne odprowadzane są poprzez odstojnik do kanalizacji zakładu
38.	Wartkowice	ujęcie na terenie Gminnej Spółdzielni	138	0,75-19,8	41,58	3,64	brak uzdatniania
39.	MCHiRZ Sp. z o.o.	Ujęcie na terenie Zakładu w Gostkowie	7,6	0,4	11,5	1,94	brak uzdatniania
GMINA PĘCZNIEW							
40.	Pęczniew	wodociąg wiejski	91	0,15	563,9	68,9	Żelazo – 1,0 mg/dm ³ , mangan – 0,15 mg/dm ³ , woda uzdatniania na czterech odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rzeki Pichny
41.	Lubola	wodociąg wiejski	15	2,5	280,6	15	Brak uzdatniania
42.	Popów	ujęcie na terenie osiedla domków jednorodzinnych	71,2	1,15	262,8	37,47	brak uzdatniania
43.	Księża Młyny	ujęcie na terenie ośrodka wczasowego	6,0	3,8	140,0	5,8	brak uzdatniania
44.	GMINA DALIKÓW						
45.	Sarnów	wodociąg wiejski: Sarnów wieś i PGR	10,0	1,6	20,0	-	Żelazo – 1,5 mg/dm ³ , mangan – 0,19 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rowu
46.	Dalików	wodociąg wiejski: Dalików, Złotniki Kolonia, Przekora, Kazimierzów, Gajówka Parcel	55,8	4,15	100,0	-	Żelazo – 2,5 mg/dm ³ , mangan – 0,19 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane są do zbiornika odparowującego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

47.	Zdrzychów	wodociąg wiejski: Wilczyca, Oleśnica, Fułki, Kuciny, Kołoszyn, Sarnówek, Dobrzań, Madaje Stare, Wilków, Kontrewers, Sarnówek, Gajówka, Dąbrówka Górna	65,4	7,4	180,0	-	Żelazo – 1,4 mg/dm ³ , mangan – 0,14 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach
48.	Budzynek	wodociąg wiejski: Budzynek, Woźniki, Janów, Idzikowice, Psary	15,0	4,0	35,0	-	Żelazo – 0,85 mg/dm ³ , mangan – 0,18 mg/dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do bezodpływowego odstoju
49.	Krzemieniew	wodociąg wiejski: Krzemieniew, Lubocha, Brudnów	16,0	7,8	16,0	-	Żelazo – 1,40 mg/dm ³ , mangan – 0,15dm ³ , woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
50.	Domaniew	ujęcie dla Szkoły Podstawowej	6,0	1,0	7,6	-	Woda uzdatniania, wody popłuczne odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

1.2 WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie Powiatu Poddębickiego prowadzone są badania monitoringowe powierzchniowych wód płynących w ramach sieci krajowej stopnia podstawowego oraz sieci regionalnej. Istniejące sieci monitoringu obejmują profile zlokalizowane na rzekach: Warta, Ner z dopływami Pisą, Pisią i Bełdówką oraz ujściowy odcinek Pichny z dopływem Pichną z Szadkowic (Szadkówka). W sieci monitoringu ogólnopolskiego funkcjonuje profil pomiarowo-kontrolny na rzece Warcie w Księżych Młynach (479,0 km biegu rzeki). Pozostałe profile na Warcie oraz innych rzekach Powiatu Poddębickiego są badane w ramach monitoringu regionalnego województwa łódzkiego.

Monitoring rzek realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Delegatura w Sieradzu.

1. OCENA STANU ZANIECZYSZCZENIA RZEK W ZLEWNI NERU

Rzeka Ner.

Perspektywiczny plan zagospodarowania wód Neru przewiduje docelowo dla tej rzeki II klasę czystości na odcinku od źródeł do ujścia Dobrzyńki (Laskowice) oraz klasę III od Łaskowic do ujścia do Warty.

Jakość wody określona wynikami wykonanych badań laboratoryjnych na całej długości rzeki była gorsza od III klasy czystości.

Najwyższą czystością cechował się górny odcinek rzeki. W punkcie kontrolnym w Łodzi przy ul. Zastawnej o jej pozaklasowym charakterze decydowały dwa parametry biogenne (azotyny i fosfor ogólny), które stężenia wyższe od wymaganych w III klasie czystości przyjmowały podczas 3-4 badań. Pozostałe kontrolowane wskaźniki przeważnie odpowiadały wymogom I lub II klasy czystości.

Gorszą jakość, z czterema wskaźnikami pozaklasowymi, posiadały wody Neru w drugim punkcie kontrolnym, w Laskowicach. Oprócz wskaźników biogenych (NO_2 , PO_4 , P_{og}) wodę deklasował tu stan sanitarny (miano Coli typu fekalnego). Najczęściej - w dziesięciu okresach kontrolnych, w nadmiarze stwierdzono zanieczyszczenia sanitarne i związki azotynowe a podczas ośmiu badań w zawyżonych stężeniach występował fosfor ogólny.

Dalsze pogorszenie jakości wody nastąpiło w Józefowie, po przyjęciu oczyszczanych ścieków miejskich z Łodzi, odprowadzanych poprzez Grupową Oczyszczalnię Ścieków w Smulsku. Nastąpił wzrost stężeń wszystkich

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

kontrolowanych w tym punkcie parametrów. Najbardziej radykalne zmiany przedstawiono w Tabeli nr 12. Stwierdzono wzrost liczby wskaźników dyskwalifikujących wodę z czterech do ośmiu.

Stężenia niektórych wskaźników w punkcie kontrolnym w Józefowie utrzymują się na zbliżonym poziomie drugi rok (O_2 , ChZT-Cr, NO_2 , P_{og}), co mogłoby wskazywać na w miarę stabilną pracę Grupowej Oczyszczalni Ścieków. Są jednak takie, których stężenia obniżyły się (BZT_5 , zawiesiny) lub wzrosły (przewodnictwo el., substancje rozpuszczone, NH_4 , N_{og} , PO_4).

Tabela 21 – Zmiany stężeń poszczególnych zanieczyszczeń w rzece Ner (dane WIOŚ).

Wskaźnik	Jednostka	Laskowice		Józefów	
		stężenie	klasa czyst.	stężenie	klasa czyst.
Przewodnictwo el.	$\mu S/cm$	809.7	II	1146	III
Tlen rozpuszczony	$mg O_2/l$	6.2	I	4.0	III
BZT_5	$mg O_2/l$	6.68	II	18.60	non
ChZT-Cr	$mg O_2/l$	39.20	II	63.16	II
Substancje rozp.	mg/l	543	II	1227	non
Zawiesiny	mg/l	26	II	42	III
Azot amonowy	$mg NNH_4/l$	1.33	II	14.06	non
Azot ogólny	$mg N/l$	7.0	II	25.81	non
Fosforany	$mg PO_4/l$	1.08	non	2.92	non
Fosfor ogólny	$mg P/l$	0.73	non	1.95	non
Miano Coli fek.	$ml/bakt$	0.001	non	0.00003	non

W kolejnym punkcie kontrolnym na Nerze, w Lutomiarsku (88,8 km), odnotowano wzrost zanieczyszczenia. Szczególnie widoczny był on w styczniu, kiedy stwierdzono wysokie w porównaniu z innymi okresami zanieczyszczenie substancjami organicznymi. Spowodowało ono znaczny wzrost wskaźników charakteryzujących te zanieczyszczenia - BZT_5 , ChZT-Mn i ChZT-Cr. Poza tym w styczniu w wodzie znajdowały się również duże ilości zawiesin i fosforu ogólnego. Wysokie stężenia związków fosforowych (PO_4 , P_{og}) oznaczono także w maju i sierpniu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Podwyższone zanieczyszczenie wody utrzymywało się również w dalszym biegu rzeki, tj. w Puczniewie (75,0 km), gdzie odnotowano tylko niewielką poprawę składu jakościowego.

Kolejny dopływ ładunku zanieczyszczeń do Neru nastąpił w Poddębicach (55,6 km). Wzrosły tu stężenia wskaźników tlenochłonnych (BZT₅, ChZT-Mn, ChZT-Cr), biogennych (N_{og}, P_{og}) i zawiesin oraz wystąpił deficyt tlenu rozpuszczonego. O pozaklasowym charakterze wody decydowało 11 parametrów. Zdecydowane samooczyszczenie rzeki nastąpiło na odcinku 42,8 km, pomiędzy Poddębicami i Dąbiem. Wody odpływające z terenu województwa łódzkiego charakteryzowały się znacznym zanieczyszczeniem sanitarnym (fekalne miano Coli) oraz wykazywały zawyżone stężenia azotynów, fosforanów i fosforu ogólnego. Pozostałe kontrolowane parametry kształtowały się na poziomie klasy docelowej III lub nawet II.

Porównanie stężeń poszczególnych grup wskaźników zanieczyszczenia z pięcioletniego okresu wskazuje, że skład jakościowy wód Neru odpływających z terenu województwa łódzkiego (ppk Dąbie) ulega systematycznej poprawie. W konsekwencji z każdym rokiem coraz mniejsza liczba wskaźników decyduje o ich pozaklasowym charakterze. W roku 2002 o dyskwalifikacji wody przesądzały 4 parametry, podczas gdy w roku 1999 było ich aż 12.

Graficzną ilustracją jakości wód Neru na całej jego długości są wykresy zmienności oznaczanych grup wskaźników zanieczyszczeń (rys. 6-8).

Rzeka Pisa.

W perspektywnym planie zagospodarowania wód tej rzeki przewiduje się docelowo III klasę czystości.

W roku 2002 kontrolowany ujściowy odcinek rzeki charakteryzował się znaczną czystością. Przeważająca liczba badanych parametrów odpowiadała warunkom jakościowym II lub nawet I klasy czystości. Według przyjętego sposobu oceny w klasie planowanej (III) wystąpiło stężenie azotynów oraz wskaźnik saprobowości sestonu. Stężenie fosforu ogólnego, które podczas dwóch badań kontrolnych w niewielkim stopniu przekraczało poziom dopuszczalny w klasie III (0,53 i 0,55 mg P/l, stęż. dop. 0,4 mg P/l) spowodowało zaliczenie ogólnej jakości wód tej rzeki do nie odpowiadających normie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rzeka Pisia.

Poborów wody do badań kontrolnych rzeki dokonywano comiesięcznie przy ujściu do Neru, w miejscowości Bałdrzychów (0,7 km). Docelowo rzeka powinna spełniać warunki jakościowe III klasy czystości.

Faktyczna jakość wody była gorsza od zakładanej, co powodowały wskaźniki biogenne - azotyny, fosforany i fosfor ogólny. Okresowo (2-5 razy w roku) wskaźniki te przekraczały stężenia dopuszczalne III klasy czystości powodując dyskwalifikację wody. Pozostałe parametry fizyczno-chemiczne przeważnie mieściły się w zakresie klas I-II a parametry biologiczne zaliczały rzekę do klasy III.

Rzeka Bełdówka.

Badania kontrolne rzeki wykonywano w miejscowości Góra Bałdrzychowska - 1,5 km. Docelowa jakość rzeki powinna spełniać warunki III klasy czystości.

W roku 2002 poziom normatywny klasy planowanej przekraczały dwa parametry - fosfor ogólny i chlorofil „a”, które zawyżone stężenia przyjmowały w dwóch okresach kontrolnych. Sporadyczne przekroczenia podstawowych norm przez w/w wskaźniki spowodowały zaliczenie ogólnej klasyfikacji wód rzeki do nie odpowiadających normie. Pozostałe kontrolowane parametry przeważnie mieściły się w zakresie klas I-II, niekiedy tylko w klasie III (zawiesiny, NO₂).

Podsumowanie — rzeki w zlewni Neru.

Badania rzek w zlewni Neru wykonane w roku 2002 wykazały, że skład jakościowy wód żadnej z nich nie mieścił się w zakresie warunków normatywnych trzech klas czystości.

W największym stopniu zanieczyszczone były wody Neru na odcinku od Józefowa do Poddębic oraz Dobrzyńka poniżej Pabianic. O pozaklasowym charakterze tych wód przesądzały głównie parametry charakteryzujące zanieczyszczenia substancjami organicznymi, biogennymi oraz stan sanitarny. Ich liczba wahała się od 8 do 11. Dość czyste były górne odcinki tych rzek, gdzie o zaliczeniu wód do ponadnormatywnie zanieczyszczonych decydowały po 2 wskaźniki (biogeny).

Duża czystość cechowała wody ujściowych odcinków rzek Pisy i Bełdówki, gdzie o dyskwalifikacji przesądzały pojedyncze wyniki.

Znaczącą poprawę jakości wody odnotowano w rzece Pisi. W roku 2002 liczba trzech wskaźników pozaklasowych wobec 12 w roku 1999 jest sukcesem.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

Obraz zmiany jakości wód wnoszonych Nerem do Warty w latach 1999-2002 przedstawiają rys. 9-11. Widoczna jest wyraźna poprawa jakości wraz z uruchamianiem procesu oczyszczania ścieków z łódzkiej aglomeracji.

2. OCENA POZOSTAŁYCH BADANYCH RZEK W ZLEWNI WARTY

Rzeka Warta.

W sieci monitoringu powierzchniowych wód płynących na terenie Powiatu Poddębickiego znajduje się rzeka Warta, badana w 4 profilach:

- Warta poniżej Zbiornika Jeziorsko (484,3 km);
- Warta-Księżę Młyny (479,0 km);
- Warta powyżej Uniejowa (468,8 km);
- Warta poniżej Uniejowa (457,7 km).

Profil Warta-Księżę Młyny jest objęty siecią monitoringu ogólnopolskiego. Wszystkie profile znajdują się poniżej Zbiornika Jeziorsko. Jakość wody w Warcie w poszczególnych profilach przedstawiała się następująco.

Poniżej Zbiornika Jeziorsko wody rzeki Warty w 2002 roku były pozaklasowe w ogólnej ocenie. O ich dyskwalifikacji decydował wskaźnik mikrobiologiczny (miano Coli typu fekalnego). Wskaźniki fizyczno-chemiczne mieściły się w normie III klasy czystości (biogeny), a hydrobiologiczne w normie klasy II. W ocenie porównawczej lat 1998-2002 można stwierdzić wahanie oceny ogólnej wody pomiędzy klasą III i oceną pozaklasową.

W Księżych Młynach ocena ogólna wody w roku 2002 była podobna, tj. pozaklasowa jakość mikrobiologiczna, wskaźniki biogenne w klasie III, a hydrobiologia w klasie III (chlorofil). W porównaniu do roku ubiegłego nastąpiło pogorszenie jakości wody z klasy III do pozaklasowej (miano Coli typu fekalnego).

Powyżej Uniejowa ocena ogólna wody w roku 2002 była pozaklasowa z powodu zanieczyszczenia mikrobiologicznego. Wskaźniki fizyczno-chemiczne i hydrobiologiczne spełniały wymogi klasy II. W porównaniu do roku ubiegłego stwierdza się wzrost zanieczyszczenia mikrobiologicznego.

Poniżej Uniejowa woda w roku 2002 była pozaklasowa, decydowało o tym miano Coli typu fekalnego. Wskaźniki fizyczno-chemiczne i hydrobiologiczne spełniały wymogi klasy II. W porównaniu do roku ubiegłego ocena ogólna wody nie uległa zmianie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rzeka Pichna.

Pichna jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych ze Zduńskiej Woli, Janiszewic, z Wojśławic oraz z Szadku (wnoszone dopływem Pichna z Szadkowic). Ponadto Pichna w górnym biegu zbiera nie oczyszczone ścieki z okolicznych wsi i nie skanalizowanej południowej części miasta, dopływające rowami melioracyjnymi.

Pichna zgodnie z perspektywnym planem wykorzystania wód winna spełniać wymogi klasy III do m. Boczki Stare, a poniżej - wymogi klasy II. Na odcinku znajdującym się na terenie Powiatu Poddębickiego Pichna jest badana w profilu pomiarowo-kontrolnym Pichna-Lubola (most na drodze Lubola-Pęczniew 1,6 km).

Jakość wody w ujściowym odcinku Pichny w roku 2002 była pozaklasowa z powodu nadmiernego obciążenia rzeki związkami fosforu (fosforany i fosfor ogólny) oraz bakteriami fekalnymi. W porównaniu z ubiegłym rokiem jakość wody w tym profilu pogorszyła się (wzrosło zanieczyszczenie fosforanami).

Rzeka Pichna z Szadkowic (Szadkówka).

Rzeka zbiera zanieczyszczenia obszarowe oraz ścieki z oczyszczalni w Szadku. Oczyszczalnia oddana do użytku w 2000 roku. Winna spełniać wymogi II klasy czystości. Badana w profilu pomiarowo-kontrolnym Raiewice (2,0 km).

W roku 2002 Pichna z Szadkowic wносиła do Pichny wody pozaklasowe, nadmiernie zanieczyszczone azotem azotynowym i bakteriami fekalnymi. W roku 2001 ocena ogólna wody w tym profilu była podobna.

Na podstawie oznaczanych wskaźników zanieczyszczeń w monitoringu powierzchniowych wód płynących prowadzonym w roku 2002 na terenie Powiatu Poddębickiego można stwierdzić:

- ***najbardziej zanieczyszczoną rzeką w latach 1998-2002 na terenie Powiatu Poddębickiego był Ner, zwłaszcza w profilu Poddębice. Najbardziej newralgiczne grupy zanieczyszczeń stanowiły substancje organiczne, biogenne, zawiesiny i mikrobiologia;***
- ***najlepszą jakościowo wodę w roku 2002 na terenie Powiatu Poddębickiego prowadziła rzeka Warta na całym badanym odcinku. Jakość jej nie spełniała jednak norm nawet klasy III z powodu nadmiernego zanieczyszczenia bakteriami Coli typu fekalnego;***

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

- *z oznaczanych grup wskaźników zanieczyszczeń najgorszą stanowiło miano Coli. Oznacza to, że rzeki na terenie Powiatu Poddębickiego są nadmiernie zanieczyszczone bakteriami fekalnymi. Z 11 badanych profili 8 profili dyskwalifikowało miano Coli. Największą poprawę jakości mikrobiologicznej zaobserwowano w rzece Pisa (ppk Małyń);*
- *kolejną niekorzystną grupą wskaźników zanieczyszczeń były substancje biogenne. 7 z badanych 11 profili zawierało biogeny w ilościach pozaklasowych. Potwierdza to fakt, że rzeki na terenie Powiatu Poddębickiego są nadmiernie zanieczyszczone bakteriami fekalnymi pochodzącymi z odprowadzania do rzek ścieków nie oczyszczonych.*

Na szczególną uwagę zasługuje bardzo istotne pogorszenie jakości wody w roku 2002 w profilu Poddębice. W porównaniu do roku 2001 pogorszyły się warunki tlenowe oraz wskaźniki tlenochłonne.

W ciągu pięcioletniego okresu badań wziętego do oceny porównawczej w rzekach Powiatu Poddębickiego stwierdza się nieznaczną poprawę jakości wody, ale dotyczy ona głównie dopływów Neru.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa Nr 7 Powiat Poddębicki

Rozmieszczenie profili pomiarowo - kontrolnych na rzekach

➔ Profil pomiarowo - kontrolny

1 - Ner, Poddębice	7 - Warta, powyżej Uniejowa
2 - Pisia, Mały	8 - Warta, poniżej Uniejowa
3 - Pisia, Baldrzychów	9 - Pichna z Szadkowiec, Ralewice
4 - Beldówka, Góra Baldrzychowska	10 - Pichna, Pęczniew (stare koryto)
5 - Warta, Jeziorsko (poniżej zapory)	11 - Pichna, Luboła (nowe koryto)
6 - Warta, Księża Wólka	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 22 - Wskaźniki przekraczające podstawowe normy jakości wód powierzchniowych w latach 1998-2002 (ocena metodą statystyczną NESMERAKA) – dane WIOŚ

Profil pomiarowo kontrolny	Klasa czystości wymagana	1998 rok		1999 rok		2000 rok		2001 rok		2002 rok	
		klasa czyst. stwier.	wskaźniki przekraczające III kl. czyst.	klasa czyst. stwier.	wskaźniki przekraczające III kl. czyst.	klasa czyst. stwier.	wskaźniki przekraczające III kl. czyst.	klasa czyst. stwier.	wskaźniki przekraczające III kl. czyst.	klasa czyst. stwier.	wskaźniki przekraczające III kl. czyst.
Warta pon. Zb. Jeziorsko	I	non	miano Coli	non	pH, Pog.	Non	miano Coli	non	Pog.	non	miano Coli
Warta Księżę Młyny	I	non	miano Coli	non	pH, miano Coli	Non	miano Coli	III	-	non	miano Coli
Warta pow. Uniejowa	I	non	Pog., miano Coli	non	pH, miano Coli	Non	miano Coli	III	-	non	miano Coli
Warta pon. Uniejowa	I	non	Pog., miano Coli	non	pH, miano Coli	Non	miano Coli	non	miano Coli	non	miano Coli
Pichna Nowe Koryto most Luboła Pęczniew	II	non	BZT ₅ , NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , miano Coli	non	NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	Non	NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	non	zawiesina og., Pog., miano Coli	non	Pog., PO ₄ , miano Coli
Pichna z Szadkovic Ralewice	II	-	-	non	NO ₂ , miano Coli	Non	NO ₂ , Pog., miano Coli	non		non	NO ₂ , miano Coli
Ner Poddebice	III	non	O ₂ , BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ ,	non	O ₂ , BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesiny, K, NH ₄ , NO ₂ ,	non	BZT ₅ , zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	non	BZT ₅ , zawiesiny, NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	non	O ₂ , BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ , Nog.,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

			Nog., PO ₄ , Pog., miano Coli		Nog., PO ₄ , Pog., miano Coli						PO ₄ , Pog., miano Coli
Ner Dąbie	III	-	-	non	O ₂ , BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ , Nog., PO ₄ , Pog., chlorofil „a”, miano Coli	Non	pH, O ₂ , BZT ₅ , zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	non	O ₂ , zawiesiny, NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli	non	NO ₂ , PO ₄ , Pog., miano Coli
Pisa Małyń	III	-	-	non	NO ₂ , P _{og.} , miano Coli	Non	zawiesiny, P _{og.}	non	zawiesiny, P _{og.}	non	Pog.
Pisia Bałdrzychów	III	-	-	non	O ₂ , BZT ₅ , ChZT-Cr, zawiesiny, NH ₄ , NO ₂ , Nog., PO ₄ , Pog., Mn, chlorofil „a”, seston, miano Coli	Non	O ₂ , NO ₂ , PO ₄ , P _{og.} , chlorofil „a”		zawiesiny, NO ₂ , PO ₄ , Pog., chlorofil „a”, miano Coli	non	NO ₂ , PO ₄ , Pog.
Bełdówka Góra Bałdrzychowska	III	-	-	non	zawiesiny, P _{og.} , chlorofil „a”, miano Coli	Non	zawiesiny, P _{og.} , chlorofil „a”		zawiesiny, P _{og.}	non	Pog., chlorofil „a”

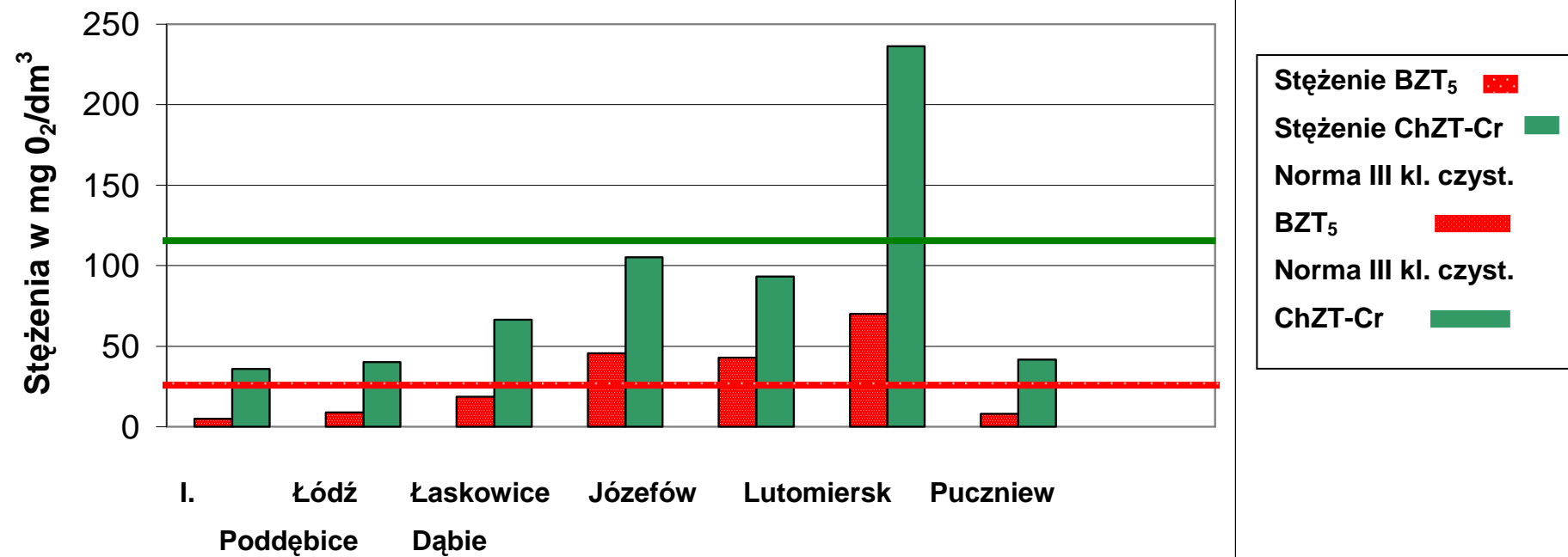
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 23 - Ocena składu jakościowego badanych rzek w poszczególnych grupach zanieczyszczeń (dane WIOŚ)

Profil pomiarowo-kontrolny	Klasa czystości według grup zanieczyszczeń													
	substancje organiczne		składniki zasolenia		substancje biogenne		substancje specyficzne		zawiesiny		miano Coli		wskaźniki hydrobiolog.	
	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.	met. stat.	met. bezp.
Warta – poniżej Zb. Jeziorko	II	II	I	I	III	III	-	non	I	I	non	non	II	II
Warta – Księżę Młyny	II	II	I	I	III	II	-	II	II	II	non	III	III	II
Warta – powyżej Uniejowa	II	II	I	I	II	II	-	I	I	I	non	non	II	II
Warta – poniżej Uniejowa	II	II	I	I	II	II	-	I	I	I	non	non	II	II
Pichna – Luboła – Pęczniew	III	II	I	II	non	non	-	non	II	I	non	non	II	II
Pichna z Szadkowic – Ralewice	II	II	I	I	non	III	-	III	III	III	non	non	II	II
Ner – Poddębice	non	non	III	III	non	non	-	I	non	non	non	non	-	-
Ner – Dąbie	II	II	III	III	non	non	-	I	III	II	non	non	III	III
Pisa – Małyń	II	II	I	I	non	non	-	I	I	I	II	II	III	II
Pisia – Bałdrzychów	III	III	II	II	non	non	-	I	I	I	III	II	III	III
Beldówka – Góra Bałdrz.	II	II	I	I	non	non	-	II	III	II	II	II	non	non

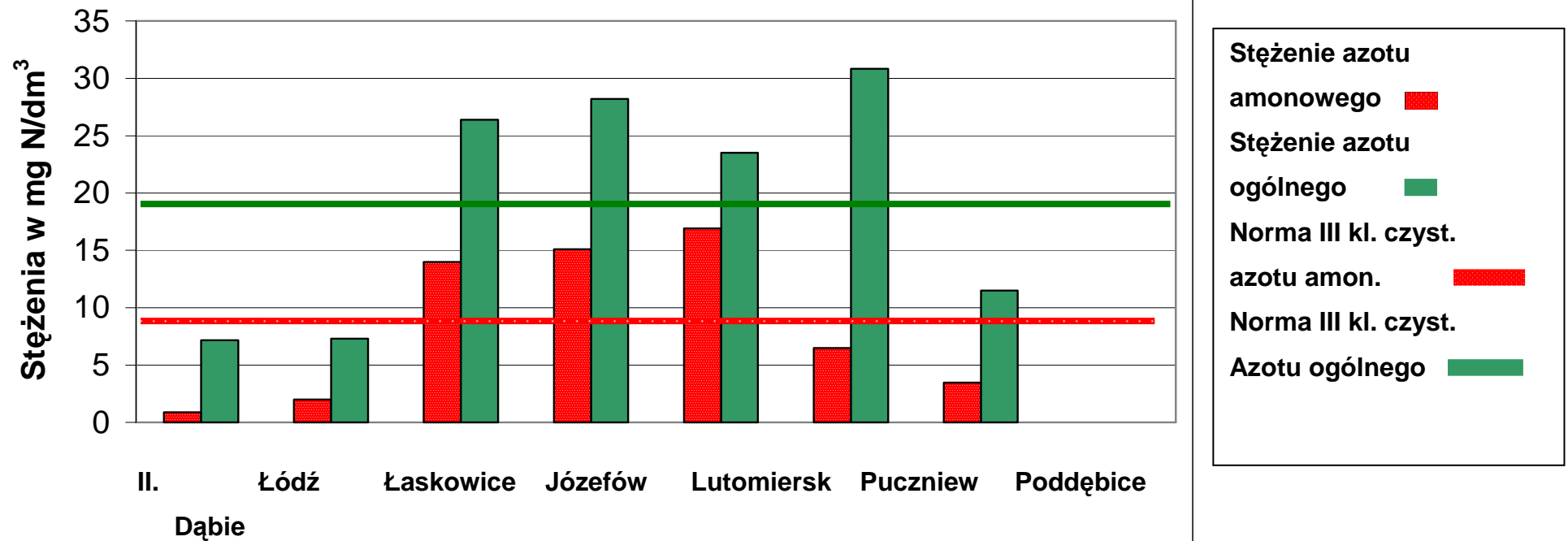
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 6 Rozkład stężeń BZT₅ i ChZT-Cr wzdłuż Neru w roku 2002
(stężenia wg Nesmeraka)

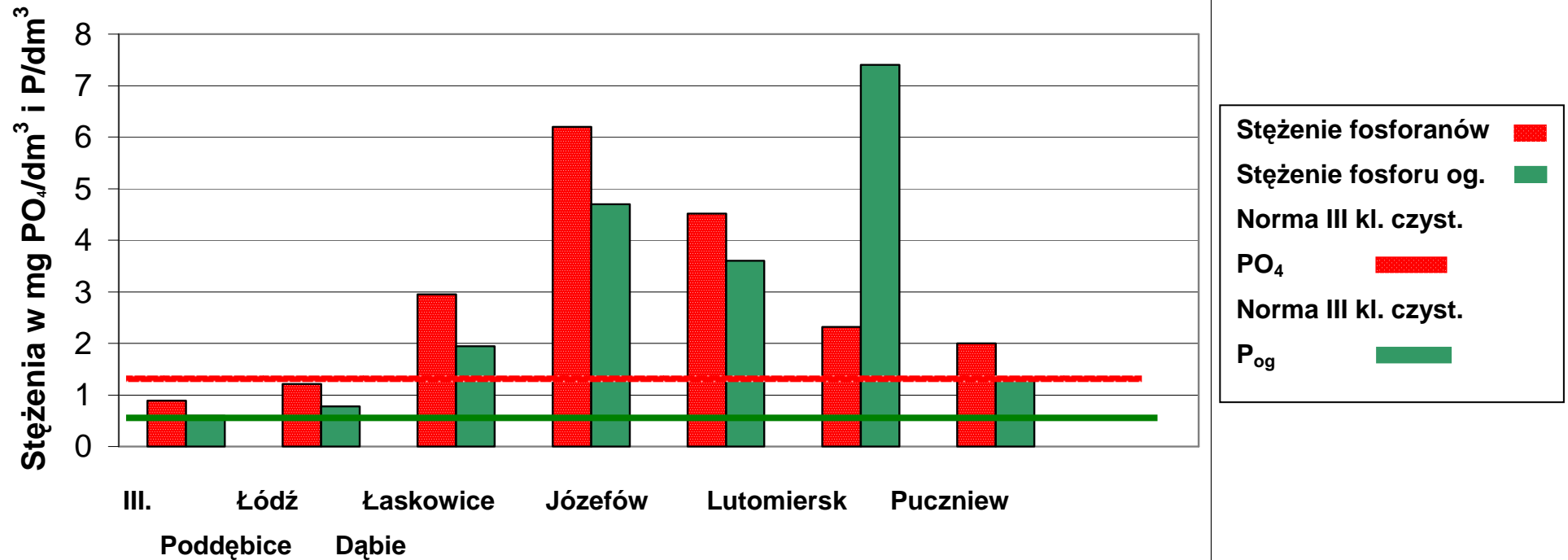
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 7 Rozkład stężeń N_{NH_4} i N_{og} wzdłuż Neru w roku 2002 (stężenia wg Nesmeraka)

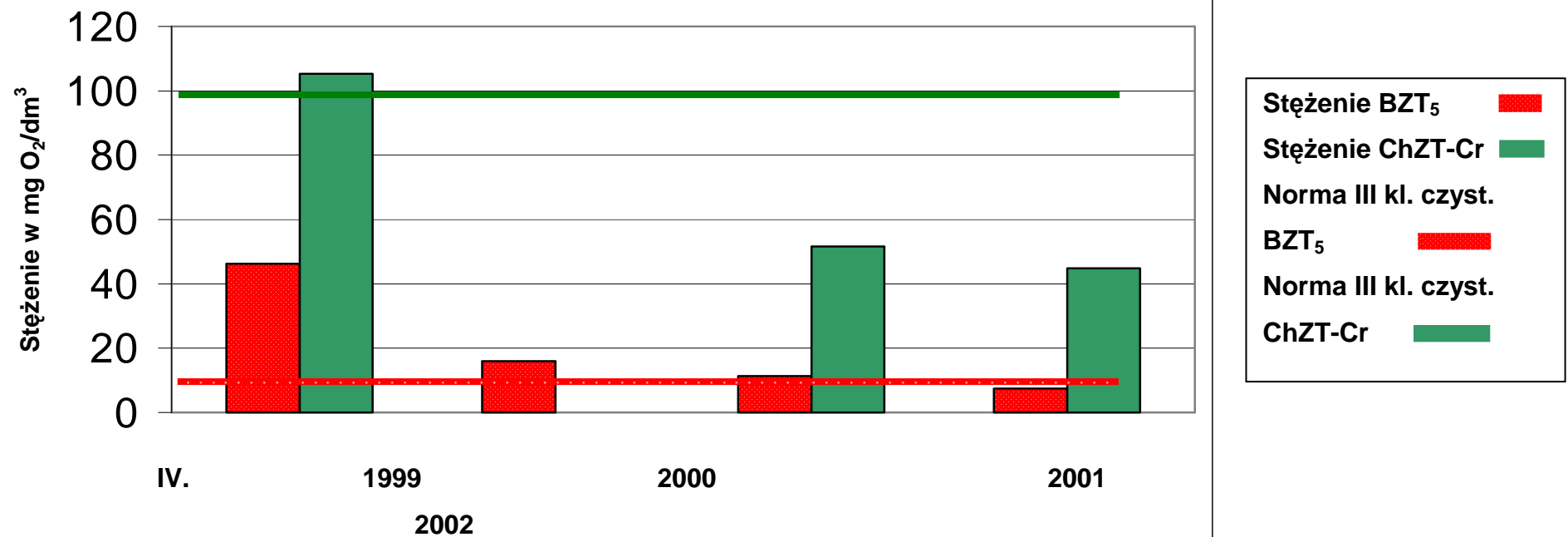
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 8 Rozkład stężeń PO_4 i P_{og} wzdłuż Neru w roku 2002 (stężenia wg Nesmeraka)

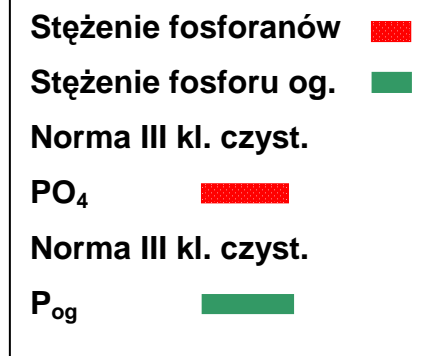
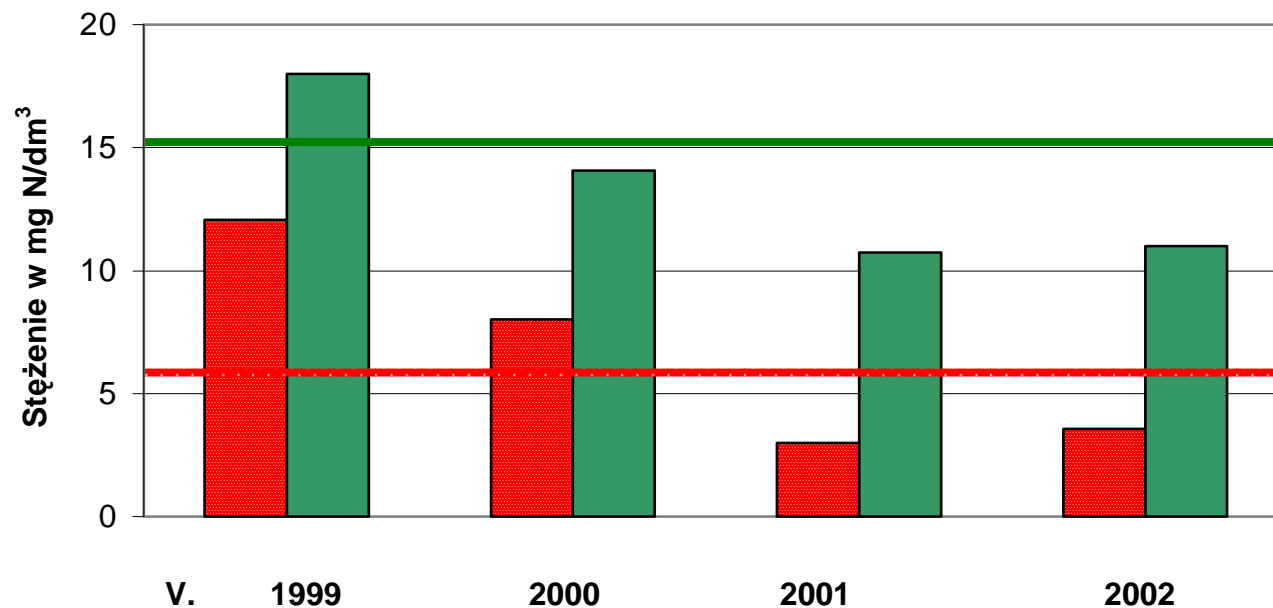
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 9 Zmiany stężeń BZT₅ i ChZT-Cr w ppk Ner-Dąbie w latach 1999-2002 (stężenia wg Nesmeraka)

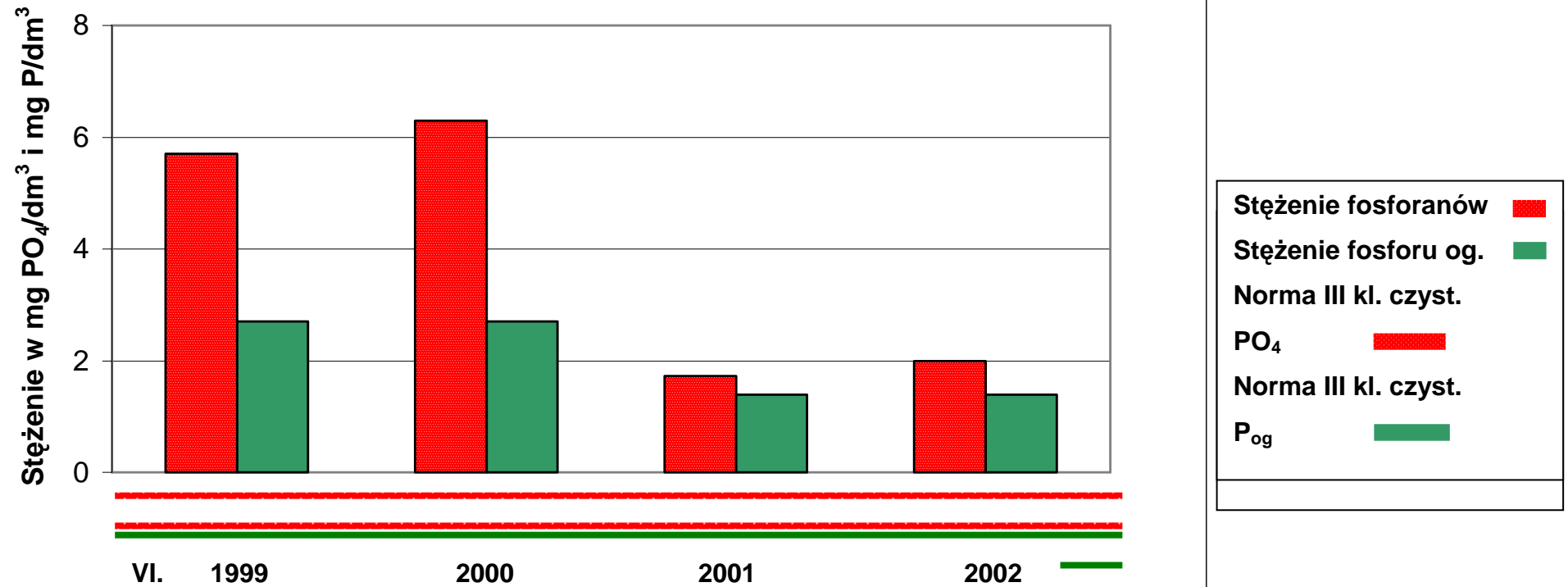
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 10 Zmiany stężeń N_{NH_4} i N_{og} w ppk Dąbie w latach 1999-2002 (stężenie wg Nesmeraka)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rys. 11 Zmiany stężeń PO_4 i P_{og} w ppk Ner-Dąbie w latach 1999-2002 (stężenie wg Nesmeraka)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

ZBIORNIK JEZIORSKO.

Zbiornik Jeziorsko jest badany corocznie zgodnie z programem monitoringu regionalnego woj. łódzkiego. W roku 2002 próby pobierano 1 raz w miesiącu, w okresie od maja do października.

Wyniki badań wód Zbiornika Jeziorsko oceniono wg klasyfikacji obowiązującej dla powierzchniowych wód płynących, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 (Dz. U. nr 116, poz.503).

Jakość wód dopływających i opuszczających Zbiornik Jeziorsko. Dopływy w 2002 roku nie odpowiadały normom:

- **rzeka Warta** - pod względem mikrobiologicznym i hydrobiologicznym (chlorofil „a”). Jakość fizyczno-chemiczna - klasa III (fosfor ogólny). W porównaniu z rokiem ubiegłym znacząco wzrosła zawartość chlorofilu i fosforu ogólnego;
- **rzeka Pichna** (nowe koryto, prowadzące ścieki ze Zduńskiej Woli) - ze względu na fosforany, fosfor ogólny i miano Coli. W porównaniu do roku ubiegłego wzrosła zawartość fosforanów, zmalała ilość zawiesin. W III klasie czystości były wartości azotynów i manganu;
- **rzeka Pichna** (stare koryto) - ze względu na miano Coli. Jakość fizyczno-chemiczna - klasa III (mangan);
- **rzeka Niniwka** - ze względu na miano Coli. Jakość fizyczno-chemiczna - III klasa (mangan);
- **rzeka Urszulinka** - ze względu na miano Coli. Jakość fizyczno-chemiczna i hydrobiologiczna - klasa II;
- **Struga Mazur z Kanałem Augustynowskim** - ze względu na fosfor ogólny, mangan i miano Coli;
- **rzeka Warta poniżej Zbiornika Jeziorsko** nie odpowiadała normom klasyfikacyjnym ze względu na jakość mikrobiologiczną. W normach III klasy czystości zawierały się wskaźniki: fosfor ogólny, mangan i saprobowość sestonu. Ocena sumaryczna dopływów Zbiornika oraz jakości wód odpływających zebrana jest w tabeli 16.

Ocena wyników badań wód Zbiornika w 2002 roku:

W roku 2002 na podstawie 48 rutynowo oznaczanych wskaźników zanieczyszczeń można stwierdzić, że:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- w sierpniu temperatura wody była podwyższona do norm klasy II;
- natlenienie wody w Zbiorniku było każdorazowo wysokie, za wyjątkiem warstwy naddennej w maju (stężenie tlenu rozpuszczonego 1,6 mg/l, nasycenie tlenem 15%) oraz w sierpniu (stężenie tlenu 1,4 mg/l, nasycenie 20,6%). Stwierdzono stany przesylenia (najwyższe w sierpniu, przy wysokiej temperaturze wody);
- przezroczystość wody wahała się wiosną w 3,5 m; latem 2,0 - 0,5 m a jesienią ok. 2,0 m. Najniższą przezroczystość wykazywała woda w sierpniu na stanowisku w centralnej części Zbiornika (0,5 m);
- większość oznaczanych wskaźników fizyczno-chemicznych zawierało się w normatywach klasy I. W klasie II bywały wartości wskaźników zapotrzebowania tlenowego, stężenia związków azotu oraz sporadycznie temperatura wody. Zawartość związków fosforu rozkładała się bardzo różnorodnie, w większości prób w klasach I-II. Najwyższe zawartości fosforu stwierdzono w próbach z września (klasa III - n.o.n.);
- w badaniach stwierdzano obecność rtęci. Najwyższe wartości stwierdzono w 2 próbach: w czerwcu w warstwie naddennej w Miłkowicach, a w lipcu na kąpielisku (n.o.n.) W normatywie III klasy stwierdzono rtęć w 5 pobranych próbach. Wskaźnik ten, jako silnie toksyczny, musi być dalej monitorowany;
- zawartość chlorofilu wahała się w przedziałach klas I-II. Tylko w sierpniu w centralnej części Zbiornika był pozaklasowy w całym pionie wodnym;
- skład biocenozy sestonu wodnego przez cały okres badań odpowiadał normom klasy II;
- wartości miana Coli typu fekalnego wahały się w granicach norm klasy III i jakości pozaklasowej;
- woda w Zbiorniku Jeziorsko nie spełniała wymogów planowanej klasy I w żadnym z badań w ciągu 2002 roku. Zestawienie oceny wód Zbiornika w poszczególnych miesiącach zawiera tabela nr 15.

Wody Zbiornika są zanieczyszczone głównie bakteriami Coli typu fekalnego i biogenami, co świadczy o zanieczyszczeniu wód nie oczyszczonymi ściekami bytowymi. Następstwem eutrofizacji wód jest rozwój fitoplanktonu. Zagrożenie dla jakości użytkowej wód Zbiornika Jeziorsko stanowi obserwowany już w poprzednich latach nadmierny

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

rozwój fitoplanktonu, w tym sinic i zielenic. Wytwarzają one bardzo groźne dla zdrowia hepato- i neurotoksyny, które przenikają nawet przez nieuszkodzoną skórę. Wykluczają zatem wodę z przydatności do kąpieli.

Na szczególną uwagę zasługuje również stwierdzana w wodach Zbiornika obecność rtęci. Wskaźnik ten będzie przedmiotem monitorowania i badania trendu jego zawartości oraz źródeł przenikania do wód.

W ocenie ogólnej jakości wód w Zbiorniku w roku 2002 wahała się od klasy II do jakości nie odpowiadającej normom. Wskaźnikiem decydującym o klasyfikacji był stan sanitarny wód.

Zbiornik Jeziorsko wymaga ochrony, bowiem nie spełnia zakładanych przy jego budowie celów (zawiera wodę nie nadającą się do picia ani rekreacji). Zalesienie brzegów Zbiornika mogłoby polepszyć zarówno jego wartość użytkową, jak również dodatnio wpłynąć na jakość jego wód.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 24 - Zbiornik Jeziorsko w 2002 roku - wykaz wskaźników nie spełniających warunków I klasy czystości wód powierzchniowych (dane WIOŚ).

Miesiąc badań	Punkt pomiarowy - Miłkowice powierzchnia			Punkt pomiarowy - Miłkowice - warstwa naddenna		
	II klasa	III klasa	non	II klasa	III klasa	non
maj	saprobowość sestonu miano Coli			mangan, saprobowość sestonu, miano Coli		
czerwiec	ChZT-Cr, azotyny, fosfor ogólny, saprobowość sestonu, miano Coli			ChZT-Cr, azotyny, fosfor ogólny, mangan, saprobowość sestonu	miano Coli	rteć
lipiec	ChZT-Cr, fosfor ogólny, saprobowość sestonu	rteć miano Coli		ChZT-Cr, fosfor og., saprobowość sestonu	rteć	miano Coli
sierpień	temperatura wody, ChZT-Mn, zawiesina, fosforany, saprobowość sestonu	BZT ₅ , rteć miano Coli	ChZT-Cr fosfor og., chlorofil	temperatura wody, BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, fosforany, fosfor ogólny, saprobowość sestonu, miano Coli		chlorofil "a"
wrzesień	saprobowość sestonu	fosforany, fosfor og., miano Coli	zawiesina	BZT ₅ , zawiesina, saprobowość sestonu	fosforany	fosfor og., miano Coli
październik	ChZT-Cr, fosforany, saprobowość sestonu		miano Coli	fosfor ogólny, saprobowość sestonu		miano Coli
	Punkt pomiarowy - powyżej zapory - powierzchnia			Punkt pomiarowy - powyżej zapory - warstwa naddenna		
	II klasa	III klasa	non	II klasa	III klasa	non
maj	saprobowość sestonu, miano Coli			rteć saprobowość sestonu miano Coli	mangan	
czerwiec	ChZT-Cr, azot azotynowy, fosfor ogólny, mangan, saprobowość sestonu,	miano Coli		ChZT-Cr, azot azotynowy, mangan, saprobowość sestonu, miano Coli		
lipiec	ChZT-Cr, fosfor og., fenole saprobowość sestonu	rteć miano Coli		ChZT-Cr, fosfor ogólny, saprobowość sestonu	rteć miano Coli	
sierpień	temperatura, BZT ₅ , ChZT-Cr, fosforany, fosfor ogólny, rteć, chlorofil "a", saprobowość sestonu	miano Coli		ChZT-Cr, fosforany, fosfor ogólny, mangan, rteć saprobowość sestonu	miano Coli	
wrzesień	BZT ₅ ChZT-Cr, zawiesina, fosforany, fosfor og., saprobowość sestonu		miano Coli	BZT ₅ , ChZT-Mn, zawiesina, fosforany, mangan, saprobowość sestonu	fosfor ogólny, miano Coli	
październik	fosfor ogólny, saprobowość sestonu		miano Coli	fosfor ogólny, mangan, saprobowość sestonu		miano Coli
	Punkt pomiarowy - Pęczniew kąpielisko - powierzchnia					
	II klasa	III klasa	non			
maj	saprobowość sestonu, miano Coli					
czerwiec	ChZT-Cr, azot azotynowy, fosforany, fosfor ogólny, saprobowość sestonu	miano Coli				
lipiec	ChZT-Cr, fosfor ogólny, chlorofil "a" saprobowość sestonu, miano Coli		rteć			

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

sierpień	temperatura, ChZT-Cr, fosforany, fosfor ogólny, chlorofil "a", saprobowość sestonu		miano Coli			
wrzesień	ChZT-Cr, fosforany, fosfor ogólny, saprobowość sestonu		miano Coli			
październik	saprobowość sestonu		miano Coli			

Tabela 25 – Zbiornik Jeziorsko w 2002 r. – wody wpływające i wypływające (ocena metodą statystyczną CUGW) – dane WIOŚ

Punkt pomiarowo kontrolny	Klasa czystości według ocen				Wskaźniki przekraczające I klasę czystości		
	fizyczno-chem.	hydrobiolog	mikrobiologia	ogólna	II	III	non
Wody wpływające							
Rzeka Warta p.p.k. Warta	III	n.o.n	non	non	BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesina, mangan saprobowość sestonu	fosfor ogólny	chlorofil „a”, miano Coli
Pichna – nowe koryto Luboła	non	II	non	non	przewodnictwo, BZT ₅ , ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesina og., azot ogólny, żelazo, kadm, chrom ⁺³ , saprobowość sestonu	azot azotynowy, mangan	fosforany, fosfor og., miano Coli
Pichna – stare koryto Pęczniew	III	II	non	non	ChZT-Mn, ChZT-Cr, zawiesina, fosfor ogólny, żelazo, saprobowość sestonu	manga	miano Coli
Niniwka p.p.k. Glinno	II	II	non	non	tlen rozpuszczony, ChZT-Cr, fosforany, fosfor og. saprobowość sestonu	mangan	miano Coli
Urszulinka p.p.k. Wylazłów	II	II	non	non	odczyn, ChZT-Mn, ChZT-Cr, azot azotynowy, fosforany, fosfor og., saprobowość sestonu	-	miano Coli
Struga Mazur p.p.k. Proboszczowice	non	II	non	non	tlen, BZT ₅ , ChZT-Cr, zawiesina, fosforany, saprobowość sestonu	azot azotynowy	fosfor og., mangan, miano Coli
Wody odpływające							
Rzeka Warta p.p.k. poniżej zapory	III	III	n.o.n	non	ChZT-Cr, fosforany, chlorofil	fosfor ogólny, mangan, saprobowość sestonu	miano Coli

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

4. Mała retencja

Ważnym czynnikiem prowadzącym do optymalnego wykorzystania przestrzeni rolniczej jest odbudowa małej retencji oraz tworzenie nowych zbiorników retencyjnych na terenach, gdzie wymagane jest zwiększenie zasobów wodnych i gospodarcze wykorzystanie zmagazynowanej w ten sposób wody (nawodnienia użytków rolnych, wodopoje dla zwierząt, itp.). Rozwój retencji jest istotnym elementem w ochronie jakości zasobów wodnych. Obok zaspokajania celów gospodarczych równie ważnym argumentem przemawiającym za rozwojem retencji jest jej wpływ na poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

Obiekty retencyjne spełniają wiele różnorodnych i istotnych funkcji, do których można zaliczyć:

- ❖ ochrona przed powodzią – łagodzenie przejścia fali powodziowej,
- ❖ zaspokajanie określonych potrzeb gospodarczych (np. ujęcie wody, nawadnianie użytków rolnych),
- ❖ ochrona przeciwpożarowa,
- ❖ zaspokajanie potrzeb rybactwa, wypoczynku, sportu i rekreacji,
- ❖ kształtowanie krajobrazu i środowiska przyrodniczego,

Głównymi działaniami prowadzącymi do odbudowy retencji, jeśli chodzi o retencionowanie wód powierzchniowych są:

- ❖ budowa zbiorników wodnych i stawów,
- ❖ umiejscawianie budowli piętrzących w korytach rzek (jazzy – wykorzystanie do małej energetyki),
- ❖ zagospodarowanie oczek wodnych,
- ❖ gromadzenie wody w urządzeniach (systemach melioracyjnych),
- ❖ podpiętrzanie zbiorników naturalnych,
- ❖ zalesienia.

Zbiorniki wodne i obiekty retencyjne są elementem wpływającym na krajobraz. Zazwyczaj podnoszą jego walory estetyczne i widokowe. Sprawia to tym samym wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich pod względem turystycznym (agroturystyka).

Budowa zbiornika wodnego powoduje podniesienie i ustabilizowanie wód gruntowych na korzystnym poziomie, a tym samym poprawę stosunków wilgotnościowych na terenach w zasięgu spiętrzonej wody. Stwarza to

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

jednocześnie nowe atrakcyjne warunki dla rozwoju roślinności i siedlisk zwierząt. Wokół akwenu wytwarza się specyficzny mikroklimat, powstają płytkie strefy służące jako tarliska oraz miejsce żerowania narybku, także odpowiednie warunki do bytowania ptactwa wodno-błotnego.

Jednym z elementów małej retencji są jazy, które oprócz zatrzymywania wody i pełnienia funkcji rekreacyjnych, znajdują coraz szersze zastosowanie do budowy Małych Elektrowni Wodnych. Na terenie Powiatu Poddębickiego funkcjonują cztery Małe Elektrownie Wodne, ale możliwości są dużo większe. Na rzece Ner zainstalowane są następujące jazy:

- Jaz „BOREK” – km 35+830, h = 2,15 m – funkcjonuje MEW
- Jaz „WÓLKA” – km 39+750, h = 2,02 m - funkcjonuje MEW
- Jaz „WILKOWICE” – km 45+050, h = 2,35 m - funkcjonuje MEW
- Jaz „MAŁE” – km 47+470, h = 2,60 m
- Jaz „BLIŻNIA” – km 50+585, h = 2,10 m
- Jaz „BA ŁDRZYCHÓW” – km 55+700, h = 2,60 m
- Jaz „KOLONIA GÓRA BAŁDRZYCHOWSKA” – km 57+815, h = 2,20 m
- Jaz „ZOFIÓWKA” – km 60+500, h = 2,90 m
- Jaz „FELIKSÓW” – km 62+820, h = 2,20 m
- Jaz „JEŻEW” – km 66+325, h = 2,30 m
- Jaz „MAŁYŃ” – km 68+790, h = 1,60 m - funkcjonuje MEW

Ponadto na pozostałych rzekach jazy zainstalowane są w następujących miejscowościach: Pisia - Pudłów Nowy, Piotrów, Iwonie, Chodaki, Bełdówka - Zagórzycy, Góra Bałdrzychowska, Wilczyca, dwa w Sarnowie, Pichna - Piła, Jadwichna.

Duży wpływ na produkcję rolną i wysokość plonów zwłaszcza w okresach niedoboru wody oprócz retencjonowania wody ma gromadzenie wody w urządzeniach melioracyjnych. Melioracje wodne to zabiegi techniczne mające na celu dostosowanie właściwości gleb do wymagań określonych roślin przez regulację stosunków wodnych w celu zwiększenia produkcji roślinnej. Na terenie Powiatu Poddębickiego zmeliorowanych jest łącznie 22699,09 ha gruntów (Tabela nr 17). Urządzenia melioracyjne wymagają odbudowy i naprawy oraz ciągłej konserwacji, co przy trudnej sytuacji finansowej rolników staje się dużym obciążeniem. Konieczna jest więc pomoc finansowa państwa i samorządów, zarówno na bieżącą

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

konserwacje, jak i budowę nowych systemów melioracyjnych. Ważne jest wspieranie działających Spółek Wodnych oraz podejmowanie działań (także szkoleniowych) mających na celu tworzenie nowych Spółek. Na terenie Powiatu Poddębickiego działa 11 Spółek Wodnych (Tabela Nr 18), które mimo wielu trudności starają się sprawnie funkcjonować oraz konserwować i utrzymywać istniejące urządzenia melioracyjne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 26 - Wykaz obszarów zmeliorowanych na terenie Powiatu Poddębickiego (dane z „Programu gospodarki wodnej na użytkach rolnych Powiatu Poddębickiego”)

Lp.	Gmina	Grunty zmeliorowane ogółem	Grunty orne zmeliorowane w ha				użytki zielone zmeliorowane w ha			Rowy mb
			ogółem	W tym			ogółem	w tym		
				zdrenowane	nawadniane	odwodnione rowami		nawadniane	zdrenowane	
1.	Dalików	3169,45	2381,03	2340,83	-	40,20	788,42	-	319,32	113840
2.	Poddębice	4476,54	2689,90	2473,57	-	216,33	1788,64	1474,90	79,85	239778
3.	Pęczniew	1270,47	956,49	888,52	11,37	56,60	313,98	219,29	--	51734
4.	Uniejów	3317,90	2762,00	2704,00	-	57,00	534,00	-	-	55498
5.	Wartkowice	5350,60	4107,84	3914,23	-	193,61	1242,76	766,40	26,32	243530
6.	Zadzim	5114,13	4287,39	4119,43	6,54	161,42	826,74	466,57	34,00	173849
7.	Razem	22699,09	17184,65	16440,58	17,91	725,16	5494,54	2927,16	459,49	880629

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 27 - Wykaz Spółek Wodnych z terenu Powiatu Poddębickiego (dane z „Programu gospodarki wodnej na użytkach rolnych Powiatu Poddębickiego”)

Gmina	Nazwa Spółki	Miejscowości objęte działalnością Spółki	Powierzchnia zmeliorowana /ha/	Drenowanie /ha/	Rowy /km/	Nawodnienie /ha/
Dalików	GSW* Dalików	Cały teren Gminy	2987	2484	109,2	-
	WSW** Idzikowice		183	176	5,5	-
Razem Dalików			3170	2660	114,7	-
Poddębice	M-GSW*** Poddębice	Cały teren Gminy za wyjątkiem wsi: Bałdrzychów, Karnice, Kobylniki, Pudłówek, Pudłów Stary, Leśnik, Tumusin, Góra Bałdrzychowska, Pudłów Nowy	2860	1770	145,3	853
	WSW Bałdrzychów	Bałdrzychów	230	-	14,4	230
	WSW Karnice		70	70	1,1	-
	WSW Kobylniki		239	239	3,9	-
	WSW Pudłówek	Pudłówek	70	-	9,2	70
	WSW Pudłów Stary	Pudłów Stary	175	-	20,3	175
	WSW Leśnik		55	-	2,9	-
	WSW Tumusin		515	368	26,8	-
	WSW Góra Bałdrzychowska		140	45	6	95
	WSW Pudłów Nowy		118	66	9,1	52
	Razem Poddębice			4472	2558	239
Zadzim	GSW Zadzim	Zadzim, Kazimierzew, Adamka, Marcinów, Rzeczyca, Wola Zaleska, Wola Flaszczyna, Otok, Iwonie, Chodaki, Kraszyn, Wierzchy, Piotrów, Żerniki, Wyrębów, Dąbrówka, Rzechtą Drużbińska, Charchów Księży, Górki Zadzimskie, Pałki, Pietruchy	3388	2628	119,9	56
	WSW Charchów Pański		243	243	6,2	-
	WSW Kłoniszew	Kłoniszew, Stefanów, Dzierżazna	344	259	5,8	27

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

	WSW Jeżew	Jeżew, Ruda Jeżewska	287	-	19,1	287
	WSW Małyń	Małyń, Józefów	188	164	4,9	19
	WSW Ralewice		34	-	3,6	34
	WSW Bogucice-Zygry		571	546	9,8	-
	SW Zadzim	Zadzim				
Razem Zadzim			5055	3840	169,3	423
Wartkowice	GSW Wartkowice		4935	3625	230,2	766
	WSW Plewnik II		93	93	2,6	-
	WSW Powodów III		149	133	4,8	-
	WSW Ujazd		174	90	5,9	-
Razem Wartkowice			5351	3941	243,5	766
Uniejów	GSW Uniejów	Uniejów, Brzeziny, Wielenin Kolonia, Wielenin, Felcjanów, Orzeszków, Stanisławów, Ostrowsko, Czepów, Skotniki, Kolonia Orzeszków, Wilamów, Góry, Śpicimierz, Czekaj, Kolonia Śpicimierz Łęg Baliński, Człopy, Wola Przedmiejska	2939	3939	80,4	-
Razem Uniejów			2939	3939	80,4	-
Pęczniew	brak		-	-	-	-

*Gminna Spółka Wodna

** Wiejska Spółka Wodna

*** Miejsko-Gminna Spółka Wodna

----- spółki działające

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5. Program Regionalny WARTA

Dla zagwarantowania podstaw zrównoważonego rozwoju i eliminacji barier środowiskowych dla zlewni Warty na obszarze województwa łódzkiego został opracowany Program Regionalny Warta.

Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju zadaniem Programu Regionalnego Warta jest stworzenie takich warunków dla stymulowania procesów rozwoju, które nie tylko nie będą zagrażać środowisku, ale także wpłyną na poprawę jego stanu.

Priorytetami do realizacji są:

- Sukcesywna eliminacja procesów i działań gospodarczych szkodliwych dla zdrowia ludzi i środowiska,
- Promocja "przyjaznych środowisku" sposobów gospodarowania,
- Przywracanie środowiska do właściwego stanu wszędzie tam, gdzie nastąpiło naruszenie równowagi przyrodniczej.

Realizacja Programu Regionalnego Warta powinna opierać się na potencjale ludzkim i gospodarczym regionu zarówno na etapie planowania jak i realizacji inwestycji stanowiąc ważny bodziec rozwoju gospodarczego regionu.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju obszaru zlewni Warty będzie realizowane przez:

- Stworzenie warunków umożliwiających poprawę stanu jakości wody w zbiorniku zaporowym Jeziorsko,
- Ochronę rzeki i doliny Warty oraz ograniczenie dopływu ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do rzeki Odry i Bałtyku, zgodnie z zapisami programu dla Odry 2006,
- Rekultywację rzeki i doliny Neru,
- Stworzenie obszaru o dużych walorach rekreacyjnych, krajobrazowych i ochrony walorów przyrodniczych (w szczególności na terenach objętych ochroną prawną).

Na obszarze objętym Programem znajduje się w całości lub w części 16 powiatów (w tym Powiat Poddębicki) i 89 gmin (w tym 7 gmin miejskich), z czego 2 gminy należą do powiatu kolskiego w województwie wielkopolskim.

Programem objęty jest obszar o łącznej powierzchni ok. 8740 km², co stanowi ok. 48% powierzchni całego województwa, na którym mieszka ok. 1720 mln. mieszkańców.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Podstawowymi problemami ekologicznymi obszaru zlewni Warty są:

- zanieczyszczenia wód powierzchniowych (zrzuty ścieków komunalnych, przemysłowych, z terenów wiejskich, zanieczyszczenia obszarowe, spływy z terenów rolniczych, zurbanizowanych, komunikacyjnych, zanieczyszczenia wtórne, eutrofizacja zb. Jeziorsko, zanieczyszczenie Neru, ograniczenie możliwości samooczyszczania wód),
- zanieczyszczenia wód podziemnych (zrzuty ścieków do gruntu, nielegalne wylewiska odpadów płynnych, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, odcieki z wysypisk odpadów infiltrujące do gruntu, infiltrację zanieczyszczonych wód rzek do warstw wodonośnych).
- zanieczyszczenia gleb (zanieczyszczenia metalami ciężkimi w wyniku stosowania nawozów mineralnych i organicznych, obniżenie pH gleb w wyniku kwaśnych deszczy, kumulacja związków toksycznych ze środków ochrony roślin, zanieczyszczenie gleb doliny Neru osadami wymywanymi z koryta, przekształcanie i zanieczyszczanie profilu glebowego metalami ciężkimi i substancjami ropopochodnymi, zagrożenie erozją).
- zanieczyszczenia powietrza (przekroczenia stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów zawieszonych spowodowane głównie przez elektrociepłownie i ciepłownie oraz duże zakłady produkcyjne, szlaki komunikacyjne, kotłownie i paleniska),
- zanieczyszczenia odpadami (brak racjonalnej gospodarki odpadami i selektywnej zbiórki odpadów, brak inwentaryzacji odpadów niebezpiecznych składowanych na terenach likwidowanych zakładów przemysłowych, składowanie na wysypiskach i lagunach osadów z oczyszczalni ścieków),
- degradacja krajobrazu (postępujący proces unifikacji i fragmentacji krajobrazu regionalnego, wylesienia, duże inwestycje przemysłowe, urbanizacja stref podmiejskich, budowa nowych szlaków komunikacyjnych).
- zagrożenia powodziowe (zły stan techniczny wałów przeciwpowodziowych, szczególnie istotne na odcinkach gdzie rzeka płynie przez tereny zurbanizowane, ograniczona przepustowość uregulowanego koryta przez osady zdeponowane w łóżysku rzeki).
- niedobór wody (niedobór spowodowany przez intensywną eksploatację ujęć wód podziemnych dla przemysłu, spadające zapasy zasobów wód podziemnych, zmiany klimatyczne).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Najistotniejszymi inwestycjami technicznymi przewidzianymi do realizacji są:

- Budowa wodociągów i przyłączy
- Budowa kanalizacji i przyłączy
- Budowa rurociągów tranzytowych
- Budowa przepompowni
- Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
- Budowa oczyszczalni przydomowych
- Rekultywacja składowisk odpadów
- Budowa nowych składowisk odpadów
- Budowa kompostowni
- Rozbudowa i modernizacja zbiorników na rzekach Ner, Widawka, Warta
- Budowa nowych zbiorników na rzekach Ner, Widawka, Prosna, Warta
- Modernizacja istniejących i nowe obwałowania na rzekach Ner, Widawka, Warta

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 28 - PLAN POTRZEB INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ – PROGRAM REGIONALNY WARTA

Powiat	Rozbudowa sieci [km]		Budowa przepompowni [szt]	Oczyszczalnie ścieków		
	wodociąg	kanalizacja		Budowa [m ³ /d]	Budowa [szt]	Rozbudowa [m ³ /d] / szt. (modernizacja [szt])
bełchatowski	93	676	6	2.690 (100 – 300)	19	19.000 / 2 (4)
Łaski	134	424	7	1.960 (80 – 350)	13	600 / 1 (2)
Łęczycki	27	459	4	880 (80 – 200)	7	-
Łódzki	36	106	-	-	-	-
łódzki wschodni	72	247	1	950 (100 – 250)	5	1.200 / 1
pabianicki	122	501	13	1.760 (80 – 400)	13	(do GOŚ)
pajęczański	86	632	-	4.600 (50 – 1.200)	22	250 / 1 (1)
piotrkowski	22	119	-	760 (80 – 500)	3	-
poddębicki	227	779	1	5.310 (50 – 2.900)	24	1025 / 2
radomszczański	154	892	16	2.840 (10 – 450)	18	? / 3 (3)
sieradzki	180	1.263	10	5.550 (30 – 400)	48	1.220 / 3 (1)
wieluński	48	659	-	4.260 (100 – 500)	23	550 / 3 (3)
wieruszowski	10	435	7	4.340 (50 – 2.580)	10	350 / 1
zduńskowolski	48	313	3	1.340 (50 – 300)	9	-
Zgierski	80	285	4	420 (120 – 150)	3	-
Kolski	-	214	4	730 (100 – 250)	5	400 / 1 (1)
RAZEM	1.339	8.004	76	38.390 (10 – 2.900)	222	~ 24.000 / 18 (15)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 29 - PLAN POTRZEB INWESTYCYJNYCH DLA GOSPODARKI ODPADOWEJ - PROGRAM REGIONALNY WARTA

Powiat	Składowiska do rekultywacji [szt]	Nowe obiekty [szt]	Potrzebna powierzchnia terenu dla nowych składowisk (do 2025r.) [ha]
Bełchatowski	3	3 (kompostownia – 4000 t/rok)	6,1
Łaski	3	2	2,5
Łęczycki	2	-	0,75
Łódzki	-	3	-
łódzki wschodni	1	-	1,4
Pabianicki	-	2 (kompostownie – 5000 t/rok)	6,9
Pajęczański	1	2 (składowiska)	2,5
Piotrkowski	1	-	0,25
poddębicki	3	1 (składowisko)	5,0
radomszczański	6	1 (kompostownia – 3000 t/rok)	5,25
sieradzki	6	4 (kompostownia – 3000 t/rok)	6,0
wieluński	9	-	3,75
wieruszowski	3	1	1,9
zduńskowolski	-	2 (kompostownia – 3000 t/rok)	3,75
zgierski	2	1 (składowisko)	1,6
kolski	2	-	0,75
RAZEM	42	22 (kompostownie – 18000 t/rok – 6 szt, składowiska – 4 szt)	48,4

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 30 - PLAN POTRZEB INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE MELIORACJI SZCZEGÓŁWEJ, MAŁEJ RETENCJI I OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ - PROGRAM REGIONALNY WARTA

Powiat	Zbiorniki retencyjne				Wały przeciwpowodzowe		Melioracja szczegółowa [ha]		
	rozbudowa i modernizacja		projektowane		modernizacja [km]	nowe [km]	gruntów ornych	użytków zielonych	Razem
	pow. [ha]	poj. [tys. m ³]	pow. [ha]	poj. [tys. m ³]					
bełchatowski	219 (22 szt.)	3.082	227 (6 szt.)	3.512	-	-	4.852	1.834	6.686
Łaski	-	-	390 (6)	5.436	4,7	-	10.741	4.106	14.847
Łęczycki	-	-	99 (3)	1.855	-	27,2	3.441	1.735	5.176
łódzki wschodni	9 (9)	156	298 (21)	7.512	-	-	2.019	745	2.764
Pabianicki	32 (12)	534	230 (3)	3.912	-	-	2.091	562	2.653
pajęczański	13 (6)	188	185 (4)	2.966	-	-	1.752	1.943	3.695
piotrkowski	2 (2)	35	-	-	-	-	108	140	248
poddębicki	-	-	67 (2)	1.112	0,9	-	1.709	672	2.381
radomszczański	29 (4)	407	133 (6)	1.716	1,4	-	3.240	2.387	5.627
Sieradzki	-	-	598 (6)	10.223	70,3	29,4	11.300	3.529	14.829
Wieluński	-	-	344 (9)	5.868	-	-	5.035	2.125	7.160
wieruszowski	-	-	864 (6)	18.510	-	-	2.061	186	2.247
zduńskowolski	-	-	17 (2)	310	14,0	-	4.798	1.112	5.910
Zgierski	1 (1)	17	1 (2)	20	-	-	900	171	1.071
Kolski	-	-	-	-	-	-	912	1.575	2.487
RAZEM	285 (56)	4.419	3.453 (76)	62.952	91,3	56,6	54.959	22.822	77.781

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 31 - ZESTAWIENIE RZECZOWO-FINANSOWE (LATA 2003 – 2010) w mln PLN GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA I GOSPODARKA ODPADOWA – Program Regionalny WARTA

Powiat	Gospodarka wodno-ściekowa	Gospodarka odpadowa				RAZEM
		kompostownie	wysypiska do rekultywacji	nowe wysypiska	Razem	
bełchatowski	134	2	12	23	37	171
łaski	94	-	8	9	17	111
łęczycki	68	-	6	3	9	77
łódzki	43	-	-	-	-	43
łódzki wschodni	43	-	1	5	6	49
pabianicki	96	3	-	26	29	125
pajęczański	116	-	0,5	9	9	125
piotrkowski	20	-	-	-	-	20
poddębicki	140	-	5	7	12	152
radomszczański	179	3	13	20	36	215
sieradzki	220	3	8	22	33	253
wieluński	135	-	8	14	22	157
wieruszowski	64	-	4	7	11	75
zduńskowolski	65	3	2	14	19	84
zgierski	100	-	3	6	9	109
kolski	29	-	5	3	8	37
RAZEM	1.546	14	75	168	257	1803

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 32 - ZESTAWIENIE RZECZOWO-FINANSOWE (LATA: do 2006 i 2007 – 2010) w mln PLN GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA I GOSPODARKA ODPADOWA – Program Regionalny WARTA

Powiat	Gospodarka wodno-ściekowa			Gospodarka odpadowa			RAZEM		
	do 2006	2007 - 2010	suma	do 2006	2007-2010	suma	do 2006	2007-2010	suma
bełchatowski	77	57	134	35	2	37	112	59	171
Łaski	58	36	94	6	11	17	64	47	111
łęczycki	34	34	68	6	3	9	40	37	77
Łódzki	43	-	43	-	-	-	43	-	43
łódzki wschodni	22	21	43	1	5	6	23	26	49
pabianicki	40	56	96	-	29	29	40	85	125
pajęczański	62	54	116	-	9	9	62	63	125
piotrkowski	10	10	20	-	-	-	10	10	20
poddębicki	63	77	140	11	1	12	74	78	152
radomszczański	85	94	179	21	15	36	106	109	215
sieradzki	115	105	220	25	8	33	140	113	253
wieluński	83	52	135	8	14	22	91	66	157
wieruszowski	32	32	64	1	10	11	33	42	75
zduńskowolski	32	33	65	-	19	19	32	52	84
zgierski	28	72	100	-	9	9	28	81	109
Kolski	18	11	29	-	8	8	18	19	37
RAZEM	802	744	1.546	114	143	257	916	887	1803

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 33 - ZESTAWIENIE RZECZOWO-FINANSOWE INWESTYCJI W PROGRAMIE REGIONALNYM WARTA w mln PLN

Rodzaj inwestycji		ilość	koszt [mln]			
			do 2006	2007-2010	razem	
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci	Wodociąg [km]	1 339	802	744	1 546
		Kanalizacja [km]	8 004			
	Przepompownie		76			
	Oczyszczalnie ścieków	Budowa [m ³ /d]/[szt.]	38 390 / 222			
		Rozbudowa	24 000			
Gospodarka odpadowa	Składowiska do rekultywacji [szt.]		42	114	143	257
	Nowe obiekty [szt.]		22			
	Powierzchnia terenu dla nowych składowisk [ha]		48,4			
Mała retencja	Rozbudowa i modernizacja	Powierzchnia [ha]	285	323 (do 2025 roku)		
		Pojemność [tys. m ³]	4 419			
	Projektowane	Powierzchnia [ha]	3 453			
		Pojemność [tys. m ³]	62 952			
Ochrona przeciwpowodziowa	Wały przeciwpowodziowe	Modernizacja [km]	91,3	300 (do 2025 roku)		
		Nowe [km]	56,6			
Melioracja szczegółowa		Powierzchnia gruntów [ha]	77,781	605 (do 2025 roku)		

2. Gospodarka ściekowa

Ze względu na rolniczy charakter Powiatu Poddębickiego, głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki bytowo-gospodarcze.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W celu poprawy czystości wód podejmowane są działania inwestycyjne polegające na budowie nowych, bądź rozbudowie czy modernizacji istniejących urządzeń do oczyszczania ścieków. Gospodarka wodno-ściekowa jest problemem priorytetowym, który samorządy będą musiały rozwiązać. Gminy mimo braku środków planują inwestycje z zakresu oczyszczania ścieków i budowy sieci kanalizacyjnej. Zwiększająca się ilość oczyszczalni przyczynia się do wzrostu ilości ścieków oczyszczonych, zwiększenia stopnia redukcji zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych oraz do zmniejszenia ilości ścieków odprowadzanych bez oczyszczania. Jednak, aby stan gospodarki ściekowej na terenie Powiatu był zadowalający potrzeba jeszcze wielu inwestycji.

Podstawą realizacji zadań w dziedzinie ochrony wód powinno być opracowywanie perspektywicznych planów obejmujących całością zagadnień oczyszczania ścieków (z nawiązaniem do wymagań poszczególnych użytkowników wód, łącznie z wyborem najwłaściwszych sposobów i urządzeń do oczyszczania) oraz kompleksowe i długoterminowe prognozowanie korzystania z zasobów wodnych.

Pierwszym krokiem gmin w tym kierunku jest opracowywanie planów, koncepcji rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej na swoim terenie. Koncepcja taka umożliwi właściwe lokalizowanie oczyszczalni, zarówno zbiorowych jak i indywidualnych w zależności od warunków gruntowo-wodnych, ukształtowania terenu i zaludnienia. Takie opracowania posiada już gmina Poddębice i Gmina Wartkowie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 34 - Charakterystyka i rodzaje oczyszczalni działających na terenie powiatu Poddębickiego (dane Starostwa):

Lp.	Nazwa Zakładu Oczyszczalnia ścieków	Rodzaj oczyszczalni	Charakterystyka – urządzenia oczyszczające	Ilość odprowadz a-nych ścieków m ³ /d	Ładunek odprowadzanych ścieków / odbiornik ścieków
1.	Urząd Miejski w Poddębicach Oczyszczalnia w Sworawie	mechaniczno- biologiczna	przepompownia z kratami koszowymi, zbiornik uśredniający, kontenerowa oczyszczalnia typu "KOS", zbiornik osadu nadmiernego	54	rów melioracyjny
2.	Fermy Drobiu WOŹNIAK Oczyszczalnia typu "BIOBLOK MU-200" w Bałdrzychowie	mechaniczno- biologiczna	przepompownia ścieków surowych, zbiornik czerpalny, dwie komory napowietrzania, osadniki wtórne, przepompownia ścieków oczyszczonych	99,3	Zawiesina – 7 mg/dm ³ , BZT ₅ – 28,6 mg/dm ³ , CHZT – 87,9 mg/dm ³ Ner w km 54+400
3.	Fermy Drobiu WOŹNIAK Oczyszczalnia typu "BIOBLOK MU-50" w Chropach	mechaniczno- biologiczna	przepompownia, kontenerowa oczyszczalnia typu BIOBLOK MU-50	50	Ner
4.	Urząd Gminy Wartkowice i Spółdzielnia Mleczarska „Mleczwart” w Wartkowicach Oczyszczalnia typu OBRA w Wartkowicach	mechaniczno- biologiczna	przepompownia ścieków z kratą koszową, trzy komory osadu czynnego, staw stabilizacyjny, poletka osadowe, punkt zlewny ścieków dowożonych	350 z możliwością rozbudowy do 525	Zawiesina – 38 mg/dm ³ , BZT ₅ – 30,0 mg/dm ³ , CHZT – 83,0 mg/dm ³ Ner w km 39+750 poprzez rów R-2 w hm 5+60
5.	Jednostka Wojskowa w Leźnicy Wielkiej Oczyszczalnia	mechaniczno- biologiczna	komora kraty koszowej, przepompownia ścieków surowych, osadnik Imhoffa, złożo biologiczne zraszane, osadnik wtórny, komora wtórnego procesu kontaktowego, stacja dmuchaw, zbiornik dozowania polielektrolitu, węzeł gospodarki osadowej	455,0	Zawiesina – 11 mg/dm ³ , BZT ₅ – 30,0 mg/dm ³ , CHZT – 40,0 mg/dm ³ Gnida w km 3+084
6.	Urząd Gminy Zadzim Oczyszczalnia typu "BIOBLOK MU-50" i "BIOKON"	mechaniczno- biologiczna	komora krat z kratą płaską czyszczoną ręcznie, pompownia ścieków, komora rozdziatu ścieków, kontenerowe oczyszczalnie typu BIOBLOK i BIOKON,	131,3	Zawiesina – 30 mg/dm ³ , BZT ₅ – 17,0 mg/dm ³ , CHZT – 26,0 mg/dm ³ rów melioracyjny R-H

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

			zbiornik osadu nadmiernego, poletka do suszenia osadu, piaskownik poziomy, komora pomiarowa.		w km 1+250
7.	Urząd Gminy Zadzim Oczyszczalnia typu BIO-K24 przy Szkole Podstawowej w Zygrach,	mechaniczno-biologiczna	trzykomorowy osadnik wstępny, bioreaktor ze stałym złożem zanurzonym, osadnik wtórny, układ napowietrzania	3,8	Zawiesina–43mg/dm ³ , BZT ₅ – 26,0 mg/dm ³ , CHZT – 92,0 mg/dm ³ rzeka Pisia w km 12+130
8.	Stacja Paliw w Zygrach Elżbieta Kądziała Oczyszczalnia typu NEBRASKA M-7	mechaniczno-biologiczna	separator tłuszczu, przepompownia ścieków, zbiornik wyrównawczo-uśredniający, reaktor biologiczny NEBRASKA M-7 z komorą napowietrzania i klarowania, studnia rewizyjna	7,32	rów R-1 w hm 24+35 – oczyszczalnia w trakcie rozruchu
9.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie Oczyszczalnia typu "MINIBLOK M-8" w Pęczniewie	mechaniczno-biologiczna	krata koszowa, przepompownia ścieków surowych, dwukontenreowa oczyszczalnia typu MINIBLOK M-8, komora zasuw, zbiornik osadu nadmiernego	95	Zawiesina–54mg/dm ³ , BZT ₅ – 390 mg/dm ³ , CHZT – 165mg/dm ³ rzeka Pichna w km 1+781
10.	Urząd Gminy Dalików Oczyszczalnia typu "ECO-LINE mini 50 RLM" dla osiedla mieszkaniowego w Sarnowie	mechaniczno-biologiczna	trzy przepompownie ścieków surowych, studzienka rozprężna, trzykomorowy osadnik wstępny, blok biologiczny zblokowany z osadnikiem wtórnym, przepompownia ścieków oczyszczonych, układ napowietrzania.	12	Zawiesina–36mg/dm ³ , BZT ₅ – 14,0 mg/dm ³ , CHZT – 56,0 mg/dm ³ rzeka Bełdówka w km 15+450 poprzez rów odsiawkowy R-7
11.	Urząd Gminy Dalików Oczyszczalnia typu TURBO-JET4 przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Dalikowie	mechaniczno-biologiczna	osadnik wstępny, zbiornik retencyjny, komora napowietrzania, osadnik wtórny, studzienka kontrolna	5,2	Zawiesina–22mg/dm ³ , BZT ₅ – 24,0 mg/dm ³ , CHZT – 57,0 mg/dm ³ rów melioracyjny
12.	Urząd Gminy Dalików Oczyszczalnia typu SEBICO przy Szkole Podstawowej w Domaniewie	biologiczna	osadniki wstępne, komora napowietrzana z biologicznym złożem pływającym, dwa osadniki wtórne typu SEBICO	7,6	Zawiesina–9 mg/dm ³ , BZT ₅ – 10,8 mg/dm ³ , CHZT – 63,0 mg/dm ³ poletko rozsączające

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

13.	Miejski Zakład Usług Komunalnych w Uniejowie Oczyszczalnia w Uniejowie	mechaniczno-biologiczna	przepompownia ścieków surowych zlokalizowana przy ul. Kościelniczej, komora pomiarowa ścieków surowych, punkt, zlewny, krata, piaskownik, przepompownia, dwa cykliczne reaktory biologiczne, zagęszczacz osadu, poletka osadowe	987	Zawiesina–30mg/dm ³ , BZT ₅ – 7,92 mg/dm ³ , CHZT – 55,0 mg/dm ³ rzeka Warta w km 465,00
14.	Miejski Zakład Usług Komunalnych w Uniejowie Oczyszczalnia typu LEMNA w Śpicimierzu	mechaniczno-biologiczna	przepompownia, punkt zlewny, piaskownik z kratą, staw napowietrzany dyfuzyjnie, komora nityfikacyjna z rusztem napowietrzającym, komora koagulacyjna siarczanu glinu, staw LEMNA	98	Zawiesina–36mg/dm ³ , BZT ₅ – 23,9 mg/dm ³ , CHZT – 108 mg/dm ³ Struga Śpicimierska w km 3+080
15.	Zakład Ceramiki Budowlanej WIELENIN w Wieleninie Oczyszczalnia zakładowa	mechaniczno-biologiczna	stacja pomp z małym osadnikiem, rów cyrkulacyjny, osadnik	22	Zawiesina–74mg/dm ³ , BZT ₅ – 6,52 mg/dm ³ , CHZT – 54,1 mg/dm ³ rów W ½ w hm 8+00, który wpada do Strugi Wilamowskiej w km 11+900
16.	Miejski Zakład Usług Komunalnych w Uniejowie Oczyszczalnia typu NEBRASKA w Wilamowie	mechaniczno-biologiczna	zbiornik wyrównawczo-uśredniający, przepompownia ścieków surowych, oczyszczalnia NEBRASKA M-4, studzienka kontrolna, przepompownia ścieków oczyszczonych	3,65	Zawiesina–46mg/dm ³ , BZT ₅ – 28,0 mg/dm ³ , CHZT – 60,0 mg/dm ³ rów RA w km 0+052
17.	RAZEM	-	-	2381,17	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- 1 - ZGKiM w Pęczniewie
- 2 - Oczyszczalnia w Swonowie
- 3 - Oczyszczalnia w Zadzimiu
- 4 - ferma Drożdż Woźniak w Baldrychowie
- 5 - S. M. "Mleczwart" w Wartkowicach
- 6 - MZK w Uniejowie
- 7 - Zakład Ceramiki Budowlanej w Wieklinie
- 8 - ferma Drożdż Woźniak Zakład w Chropach
- 9 - Oczyszczalnia w pęczniew

- 10 - Oczyszczalnia w Czapowie
- 11 - Prydomowe oczyszczalnie w Lipnicy
- 12 - Prytl. oczyszczalnia w Podłówie
- 13 - Prytl. Oczyszczalnia w Podłowie Nowym
- 14 - Prytl. oczyszczalnia w Wikarkowie i Karnicach
- 15 - Oczyszczalnia w Zygach
- 16 - Oczyszczalnia w Sarnowie
- 17 - Oczyszczalnia w Dalikowie
- 18 - Prytl. oczyszczalnia w Budzynie
- 19 - Prytl. oczyszczalnia w Budzynie

- 20 - Oczyszczalnia w Dobaniewie
- 21 - Oczyszczalnia w Wilamowie
- 22 - Prytl. Oczyszczalnia w Sądowie I Spółd. Kol.
- 23 - Prytl. Oczyszczalnia w Białej Górze i Starymich
- 24 - Prytl. oczyszczalnia w Wierzbowej
- 25 - Prytl. oczyszczalnia w Bwodowie II i III
- 26 - Prytl. Oczyszczalnia w Orzeszkowie
- 27 - Prytl. oczyszczalnia w Woli Niedźmiekiej
- 28 - Prytl. oczyszczalnia w Pęczyskach
- 29 - Prytl. oczyszczalnia w Pęczyskach
- 30 - Prytl. oczyszczalnia w Pęczyskach

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Na terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie preferuje się budowę małych przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, ponieważ:

- oczyszczają ścieki w miejscu ich powstawania,
- eliminują wysokie nakłady inwestycyjne na sieci kanalizacyjne,
- nie wymagają ciągłej i fachowej obsługi,
- koszty eksploatacji są niskie,
- są proste w budowie i mogą być zamontowane lub wykonane we własnym zakresie.

Większość rozwiązań oczyszczalni przydomowych składa się z osadnika gnilnego zapewniającego trzydobowe przetrzymanie ścieków oraz drenażu rozsączającego. Prawidłowe zastosowanie i eksploatacja gwarantuje odprowadzenie do gruntu ścieków oczyszczonych w takim stopniu, że nie powodują one zanieczyszczenia gruntu, a tym samym wód podziemnych. W przydomowej oczyszczalni ścieków stosuje się kombinację metod oczyszczania mechaniczną oraz biologiczną tlenową i beztlenową. Ścieki po podczyszczeniu w osadniku gnilnym, infiltrując przez złożę rozsączające są oczyszczane w wyniku procesów fizycznych, biologicznych i chemicznych. Oczyszczalnie takie są przeważnie bezobsługowe, jedynym kosztem eksploatacyjnym jest okresowe wybieranie osadu z osadnika gnilnego.

W Powiecie Poddębickim funkcjonuje szereg małych przydomowych oczyszczalni ścieków:

- a) Gmina Poddębice – 106 szt.
 - 45 w miejscowości Lipnica
 - 21 w miejscowości Pudłów Nowy
 - 22 w miejscowości Pudłówek
 - 9 miejscowości Wilczków
 - 1 w miejscowości Rodrysin
- b) Gmina Wartkowice – 52 szt.
 - 13 w miejscowości Sędów
 - 2 w miejscowości Spędoszyn Kolonia
 - 1 w miejscowości Dzierżawy
 - 9 w miejscowości Wierzbowa
 - 1 w miejscowości Sucha
 - 3 w miejscowości Biała Góra

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- 5 w miejscowości Starzyny
- 2 w miejscowości Orzeszków
- 1 w miejscowości Nasale
- 1 w miejscowości Plewnik II
- 1 w miejscowości Powodów 2
- 2 w miejscowości Powodów III
- 2 w miejscowości Wierzbówka
- 1 w miejscowości Wola Dąbrowa
- 6 w miejscowości Wola Niedźwiedzia
- 1 w miejscowości Pełczyska
- 1 w miejscowości Mrówna
- c) Gmina Dalików – 3 szt.
 - Bardzynin – 2
 - Brudnów - 1
- d) Gmina Zadzim - 4 szt.
 - Małyń - 1
 - Iwonie - 1
 - Rudunki -1
 - Wola Flaszczyna - 1

Ponadto realizowane są następujące inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej:

- Gmina Poddębice rozpoczęła w 2002 roku budowę oczyszczalni dla Poddębic zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 20.03.2000 r., znak: RS.6210/15/99. Terminy płatności kar pieniężnych za naruszanie dopuszczalnych warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi zostały odroczone do 31 grudnia 2005 roku. Zaprojektowano oczyszczalnię wykorzystującą zaawansowany proces osadu czynnego z biologiczną nityfikacją, denityfikacją i defosfatacją. Technologia przeróbki osadu oparta będzie o mechaniczne zagęszczanie tlenowo ustabilizowanego osadu, a następnie jego odwadnianie na prasie i higienizację wapnem palonym. W skład urządzeń oczyszczalni wchodzi:
 - przepompownia ścieków surowych
 - komora pomiarowa ścieków surowych
 - komora rozprężna

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- budynek krat
 - dwa pracujące równoległe piaskowniki wirowe z napowietrzaniem
 - dwa reaktory biologiczne
 - dwa osadniki wtórne
 - przepompownia osadów
 - stacja koagulanta
 - budynek dmuchaw z rozdzielnią elektryczną
 - zbiornik ścieków oczyszczonych
 - koryto pomiarowe ścieków oczyszczonych.
- „AEND” Spółka z o.o. Winiarnia w Krepie – odprowadza ścieki do rzeki Brodni. Zakład otrzymał decyzję - pozwolenie wodnoprawne z dnia 29.01.2002 r., znak: RS.6224-27/2001 na wykonanie oczyszczalni ścieków. Zakończenie realizacji I etapu (oczyszczalnia mechaniczno-chemiczna) przewidziane było na dzień 30.06.2003 r., II etapu (oczyszczalnia biologiczna) - 30.06.2005 r. W czerwcu 2003 r., na wniosek Firmy „AEND” wydano nową decyzję i przesunięto termin wykonania I etapu oczyszczalni na 30.06.2004 r. Zakład wystąpił również z wnioskiem o odroczenie płatności kar do 30.06.2005 r. Obecnie trwają prace nad realizacją części mechaniczno-chemicznej oczyszczalni.
- w październiku 2002 roku zawarto porozumienie pomiędzy: Kompanią Tytoniową „MERKURY, Mazowieckim Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Zakład w Gostkowie, Domem Pomocy Społecznej w Gostkowie oraz Gminą Wartkowice dotyczące wspólnej realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Gostków” odprowadzającej ścieki z istniejących zakładów i obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w Starym Gostkowie oraz gospodarstw domowych położonych w zlewni „Wartkowice Wsch.” do istniejącej oczyszczalni w Wartkowicach.

Przekroczenia dopuszczalnych warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi lub odprowadzanie ich bez pozwolenia wodno-prawnego WIOŚ stwierdził w następujących zakładach:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Poddębicach - przekroczenie wartości ChZT, przekroczone są wszystkie badane wskaźniki;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie - przekroczenie stężenia azotu amonowego, przekroczenie wszystkich badanych wskaźników;
- Fermy Drobiu WOŹNIAK Sp. z o.o. w Bałdrzychowie - przekroczenie BZT₅, stwierdzono również przekroczenie azotu ogólnego, amonowego i ChZT;
- Fermy Drobiu WOŹNIAK Sp- z o.o. w Bałdrzychowie Oczyszczalnia w Chropach - przekroczenie BZT₅, stwierdzono również przekroczenie azotu ogólnego, ChZT i zawiesiny ogólnej;
- oczyszczalnia w Spicimierzu - od roku 2001 stan i skład ścieków odprowadzanych do Strugi Spicimierskiej nie odpowiada warunkom ustalonym w pozwoleniu wodno-prawnym, przekraczane są głównie dopuszczalne stężenia azotu i fosforu ogólnego. Obsługa oczyszczalni nie w pełni przestrzega zasad eksploatacji określonych instrukcji obsługi obiektu.

Biorąc powyższe pod uwagę rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej na terenie Powiatu Poddębickiego wymaga jeszcze wielu inwestycji, polegających zarówno na budowie nowych jak i modernizacji już istniejących oczyszczalni. Najgorsza sytuacja jest w Poddębicach, które wszystkie nie oczyszczone ścieki odprowadzają bezpośrednio do Neru. Ważnym problemem jest uregulowanie postępowania ze ściekami na terenach wiejskich, często o rozproszonej zabudowie, wyposażonych przeważnie w nieszczelne szamba lub odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód i do gleby. Często na takich terenach budowa zbiorczych kanalizacji jest bardzo kosztowna i wyjściem mogą być małe przydomowe oczyszczalnie ścieków, ale tylko w takich miejscach gdzie pozwalają na to warunki gruntowo-wodne.

B. Ochrona powietrza atmosferycznego

Wartości kryterialne obowiązujące w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2002

Ocena dotyczy pełnego roku 2002 i opiera się w całości na kryteriach (w tym na dopuszczalnych poziomach substancji w powietrzu) określonych w rozporządzeniach Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji,
- w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu.

W tabeli 27 przedstawiono wartości parametrów stanowiących kryteria oceny jakości powietrza za rok 2002. Dopuszczalna częstość przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnosi się również do przekraczania wartości poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji. Dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu ustanowione w celu ochrony roślin Tabela 26, odnoszą się do stężeń długookresowych (SO₂ i NO_x) oraz do parametru AOT40, obliczonego na podstawie stężeń 1-godz. dla okresu maj-lipiec. Nie mają tu więc zastosowania dozwolone częstości przekroczeń. Dla podanych wartości nie zostały określone marginesy tolerancji.

Tabela Nr 35 - Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju - ochrona roślin, 2002 r. (dane WIOŚ).

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu
Tlenki azotu*	Rok kalendarzowy	40 µg/m ³
Dwutlenek siarki	Rok kalendarzowy	40 µg/m ³
Ozon (AOT40)	Okres wegetacyjny (1V-31 VII)	24000 µg /m ³ h

*suma dwutlenku azotu i tlenku azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu

Tabela 36 - Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju – ochrona zdrowia 2002 r. (dane WIOŚ)

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w [µg/m ³]	Wartość marginesu tolerancji w 2002 roku	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji za rok 2002 w [µ/m ³]	Dopuszczalna częstość przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowy
Benzen	Rok kalendarzowy	5	5	10	-
Dwutlenek	Jedna godzina	200	80	280	18 razy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

azotu	Rok kalendarzowy	40	16	56	-
Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350	90	440	24 razy
	24 godziny	150	0	150	3 razy
	Rok kalendarzowy	40	0	40	-
Ołów	Rok kalendarzowy	0,5	0,3	0,8	-
Ozon	8 godzin	120	0	120	60 dni*
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	15	65	35 razy
	Rok kalendarzowy	40	4,8	44,8	-
Tlenek węgla	8 godzin	10000	6000	16000	-

* liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym, uśredniona w ciągu ostatnich 3 lat. Jeżeli brak jest wyników pomiarów z 3 lat, podstawę klasyfikacji mogą stanowić wyniki z dwóch lub jednego roku z okresu 2000-2002.

Emisje zanieczyszczeń do powietrza

Na terenie Powiatu Poddębickiego najistotniejsze znaczenie dla jakości powietrza na obszarach zurbanizowanych ma tzw. emisja niska z indywidualnego ogrzewania mieszkań, która co prawda ma mały zasięg przestrzenny wokół obszaru emisji, lecz w znacznym stopniu wpływa na wielkość stężenia zanieczyszczeń w swoim najbliższym otoczeniu. Emisja niska jest szacowana na podstawie gęstości zaludnienia oraz średnich kubatur lokali mieszkalnych, przy założeniu stałych współczynników emisji dla różnych paliw.

Wśród punktowych źródeł emisji najliczniejszą grupę stanowią emitory zaliczane do tzw. emisji średniej, czyli o wysokości od 20-30 m n.p.t. do 80 m n.p.t. W grupie tej znajdują się przede wszystkim emitory technologiczne, energetyki przemysłowej oraz kotłownie lokalne pracujące na potrzeby grzewcze osiedli mieszkalnych. Wpływ emisji średniej ogranicza się do obszarów miejskich.

Dane dotyczące wielkości emisji pochodzą z ankiet, które Dział Monitoringu rozsyła co roku do zakładów produkcyjnych, urzędów, szkół, szpitali, itp. Niestety nie wszystkie jednostki odesłały wypełnione ankiety. Bardzo dużo zakładów nie podaje wszystkich danych, które są niezbędne do oszacowania wielkości emisji.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Dlatego też podane poniżej wielkości emisji są niepełne i różnią się od rzeczywistości.

Tabela 37 - Emisja energetyczna roczna w [Mg] dla Powiatu Poddębickiego na podstawie ankiet (dane WIOŚ).

Substancja	Emisja roczna [Mg/rok] 2001 rok	Emisja roczna [Mg/rok] 2002 rok
Dwutlenek siarki	40,45	33,87
Dwutlenek azotu	15,63	18,68
Tlenek węgla	227,63	204,49
Pyt	29,18	67,17

Tabela 38 - Wielkość spalonego opału w 2002 roku dla Powiatu Poddębickiego na podstawie ankiet (dane WIOŚ).

Rodzaj opału	Ilość spalonego opału
Węgiel kamienny	3.847,3 Mg
Olej opałowy	1.115,7 Mg
Gaz ziemny	1.198.058,0 m ³

Inwestycje związane w ochroną powietrza atmosferycznego

W ostatnich latach na terenie Powiatu Poddębickiego korzystając z pomocy finansowej Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, zrealizowano lub są w trakcie realizacji wiele inwestycji, które przyczyniły się do zmniejszenia emisji substancji zanieczyszczających wprowadzanych do środowiska i przez to poprawę stanu powietrza. Wśród nich można wymienić:

- w Fermie Drobiu „Woźniak” w Chropach i Bałdrzychowie zostały zlikwidowane kotłownie węglowe, a zastąpiono je ogrzewaniem olejowo-gazowym,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Spółdzielnia Mieszkaniowa w Poddębicach – zastąpienie trzech kotłowni węglowych w Poddębicach przy ulicy Krasickiego jedną kotłownią opalaną gazem ziemnym wysokometanowym, wykonaniu instalacji solarnej wspomagającej przygotowanie ciepłej wody użytkowej oraz termomodernizacja budynków Spółdzielni,
- termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zadzimiu
- termomodernizacja budynku Zespołu Oświatowego w Zadzimiu – docieplenie ścian i stropodachu, wymiana stolarki okiennej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Poddębicach – wymiana kotłów węglowych na gazowe, wymiana wewnętrznych instalacji grzewczych, wymiana stolarki okiennej oraz wykonanie instalacji solarnej,
- termomodernizacja budynku Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Pęczniewie - docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na kotłownię opalaną zrębkami drzewnymi,
- Liceum Ogólnokształcące w Poddębicach - docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na gazową,
- termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Poddębicach – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz wymiana kotłowni węglowej na gazową,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bałdrzychowie - docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na gazową,
- termomodernizacja budynku Gimnazjum w Pęczniewie i wymiana kotłowni węglowej na kotłownię opalaną brykietem drzewnym,
- termomodernizacja budynku Urząd Gminy w Uniejowie wraz z przyłączeniem do sieci ciepłej Geotermii Uniejów,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Wilamowie i Wieleninie – docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
- termomodernizacja budynku świetlicy Integracyjnej dla dzieci niepełnosprawnych w Poddębicach - docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na gazową,
- termomodernizacja budynku Strażnicy OSP w Uniejowie,
- termomodernizacja budynku Przedszkola w Uniejowie – docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej i włączenie do sieci ciepłej Geotermii Uniejów,
- termomodernizacja budynku Strażnicy OSP w Charchowie Pańskim – docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- termomodernizacja budynku Przedszkola w Pęczniewie – wybudowanie nowoczesnej opalanej biomasą kotłowni wraz z budową nowego układu grzewczego i wymiana stolarki okiennej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- termomodernizacja budynku OSP w Zadzimiu – docieplenie ścian i stropodachów,
- termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Wartkowicach - docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na olejową,
- termomodernizacja budynku Ośrodka Rehabilitacji w Poddębicach - docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej, wymiana kotłowni węglowej na gazową, wymiana wewnętrznej instalacji c.o.,
- termomodernizacja budynku Szkoły w Turze - docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana kotłowni węglowej na olejową,
- Powiatowa Komenda Policji w Poddębicach - docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- termomodernizacja budynku Komisariatu Policji w Uniejowie - docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji grzewczej.

Ponadto w Wytwórni Mas Bitumicznych w Poddębicach zastąpiono dwustopniowy cyklonowy zespół odpylający układem odpylającym typu workowego, co spowodowało redukcję zanieczyszczeń o ponad 90%.

Termomodernizacja budynków powoduje zmniejszenie przenikania ciepła, a co za tym idzie zmniejszenie energochłonności budynków. Natomiast mniejsze zużycie ciepła wiąże się z użyciem mniejszej ilości opału, a to powoduje w konsekwencji zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dodatkowo wymiana kotłowni węglowych na opalane paliwem ekologicznym powoduje dalszą znaczną redukcję zanieczyszczeń. Szczególnie duże znaczenie ma rozpropagowanie takich działań wśród indywidualnych gospodarstw w celu jak największego ograniczania tzw. „niskiej emisji”.

Klasyfikacja strefy (Powiatu Poddębickiego)

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione określone kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy). Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy stanowią wyniki oceny

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

uzyskane na obszarach o najwyższych poziomach stężeń danego zanieczyszczenia w strefie.

Tabela 39 - Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia dla przypadków gdy jest określony margines tolerancji (dane WIOŚ).

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
Nie przekraczający wartości dopuszczalnej*	A	Brak
Powyżej wartości dopuszczalnej* lecz nie przekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji*	B	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych
Powyżej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji*	C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji - opracowanie programu ochrony powietrza (POP)
Możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji* na niektórych obszarach; ocena dla tych obszarów oparta na podstawach uznanych za niewystarczające do zaliczenia strefy do klasy C (do opracowania POP)	B/C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz potencjalnych obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (uzyskanych w oparciu o dostępne „niewystarczającą pewne”, lecz wstępnie zaakceptowane dane i metody, - przeprowadzenie dodatkowych badań w celu potwierdzenia potrzeby (lub braku potrzeby) działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowania POP)

*z uwzględnieniem dozwolonych części przekroczeń określonych w RMS w sprawie dopuszczalnych poziomów.

Tabela 40 - Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia dla przypadków, gdy margines tolerancji nie jest określony.

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
Nie przekraczający wartości dopuszczalnej*	A	Brak
Powyżej wartości dopuszczalnej*	C	- określenie obszarów przekroczeń dopuszczalnych, - działania na rzecz poprawy jakości powietrza opracowanie programu ochrony powietrza (POP)
Możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnej* na niektórych obszarach; ocena dla tych obszarów oparta na podstawach uznanych za niewystarczające do zaliczenia strefy do klasy C (do opracowania POP)	A/C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz (uzyskanych w oparciu o dostępne „niewystarczająco pewne”, lecz wstępnie zaakceptowane, dane i metody - przeprowadzenie dodatkowych badań w celu potwierdzenia potrzeby (lub braku potrzeby) działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowania POP)

*z uwzględnieniem dozwolonych części przekroczeń określonych w RMS w sprawie dopuszczalnych poziomów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wyniki klasyfikacji strefy poddębickiej (powiatu) dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 41 - Wyniki klasyfikacji strefy poddębickiej (dane WIOŚ).

Substancja	Symbol klasy strefy pod kątem ochrony zdrowia	Symbol klasy strefy pod kątem ochrony roślin
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	A
Pył zawieszony PM10	A	-
Ołów	A	-
Benzen	A	-
Tlenek węgla	A	-
Ozon	A	A

Na podstawie wyników klas dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy poddębickiej pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin określono ogólną klasę strefy jako klasa A – poziom stężeń nie przekraczający wartości dopuszczalnej.

C. Gospodarka odpadami

Odpady powstają w wyniku działalności człowieka. W miarę rozwoju cywilizacji i postępu technologicznego zwiększa się ilość odpadów.

Głównym kierunkiem polityki gospodarowania odpadami jest stworzenie warunków do zapobiegania ich powstawania. Ważne jest również odpowiednie zagospodarowanie odpadów oraz ich usuwanie.

W przypadku odpadów przemysłowych obserwuje się w ostatnich latach wzrost ich gospodarczego wykorzystania. Odpady komunalne niestety prawie w całości składowane są na wysypiskach odpadów.

Największe zagrożenie środowiska związane jest z eksploatacją dużych wysypisk, na których często bez odpowiedniego zabezpieczenia, poza odpadami komunalnymi, składowane są także odpady przemysłowe.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W chwili obecnej podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów na terenie Powiatu Poddębickiego jest ich składowanie na wysypiskach:

- **Miejskie Wysypisko w Poddębicach** - wysypisko uruchomiono w 1973 r. dla potrzeb miasta i gminy Poddębice, powierzchnia wysypiska to 2,06 ha, położone jest w Poddębicach, przy ulicy Łódzkiej. Na terenie wysypiska ustawione są 4 kontenery do segregowania odpadów. Na dzień dzisiejszy składowisko nie spełnia wymogów ochrony środowiska. Brak jest izolacji podłoża, monitoringu środowiska, drenażu odcieków, zaplecza sanitarnego itp. Na składowisku w okresie prawie trzydziestoletniej eksploatacji zgromadzono około 300000 m³ odpadów, głównie komunalnych oraz gruzu. W związku z faktem, że po pierwsze składowisko jest już prawie wypełnione, a po drugie nie spełnia wymogów ochrony środowiska, opracowano koncepcję jego rekultywacji. Wysypisko posiada warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji, decyzja zatwierdzająca wydana została na czas do końca 2005 roku, z tym że do końca 2003 r. zarządzający składowiskiem zobowiązany został w instrukcji do wykonania systemu piezometrów umożliwiających monitoring środowiska gruntowo-wodnego.
- **Gminne Wysypisko Nieczystości Stałych w Gostkowie Starym** - uruchomione zostało w 1989 roku dla potrzeb gminy Wartkowie. Całkowita pojemność wysypiska wynosi 5040m³, która jest na dzień dzisiejszy wykorzystana w 40 %, powierzchnia 1,0 ha. Odpady na składowisku gromadzone są nieselektywnie. Obecnie trwa wypełnianie II niecki wysypiska. W przyszłości składowisko będzie mogło być eksploatowane pod warunkiem dopełnienia i rekultywacji eksploatowanych już kwater, a także wykonania modernizacji pozostałej części. Między innymi należy wykonać uszczelnienie podłoża, drenaż odcieków, system piezometrów do monitoringu oddziaływania na środowisko (wody gruntowe), zaplecze sanitarne, itp. Wysypisko posiada warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji, decyzja zatwierdzająca wydana została na czas do końca 2005 roku.
- **Gminne Wysypisko Odpadów Komunalnych w Zygrach** - uruchomione zostało w 1993 r. dla potrzeb mieszkańców gminy Zadzim. Odpady

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

przywiezione na wysypisko są zgarnięte, przesypane ziemią i wapnem chlorowanym. Wysypisko zajmuje powierzchnię 1,70 ha. Pojemność czynna składowiska to 66266 m³. Docelowa pojemność jest wykorzystana w około 6 %. Składowisko posiada warstwę izolacyjną podłoża, składającą się z folii o grubości 1,5 mm, a także warstwę ochronną filtracyjną o grubości 50 cm, wraz z drenażem nadfoliowym. Jest to najlepiej wyposażone i usytuowane składowisko odpadów komunalnych, które po modernizacji można dostosować do obowiązujących w tym zakresie wymagań prawnych. Wysypisko posiada warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji, decyzja zatwierdzająca wydana została na czas do końca 2005 roku.

- **Gminne Wysypisko Odpadów Stałych w Kraczyńkach gm. Pęczniew** - uruchomione w roku 1990 dla gminy Pęczniew. Objętość składowiska według projektu technicznego wynosi 25400 m³. Składowisko nie jest wyposażone w systemy: uszczelniania dna, zbierania odcieków, odgazowania oraz monitoringu środowiska w zakresie wpływu na wody podziemne. W świetle przepisów ochrony środowiska składowisko musi zostać poddane gruntownej modernizacji. Wysypisko posiada warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji, decyzja zatwierdzająca wydana została na czas do końca 2005 roku.

- **Składowisko Odpadów w Uniejowie** - uruchomione zostało w 1984 roku dla potrzeb miasta i gminy Uniejów. Wysypisko zlokalizowane jest w wyrobisku piasku budowlanego Łódzkich Zakładów Ceramiki Budowlanej Zakładu w Wieleninie, bez uprzedniego zabezpieczenia podłoża. Powierzchnia wysypiska 0,8 ha. Odpady na wysypisku nie są segregowane, wpływ składowiska na wody podziemne i glebę nie jest monitorowany. Składowisko nie spełnia wymogów ochrony środowiska. Z uwagi na 80 % stopień wykorzystania oraz brak możliwości dostosowawczych musi zostać poddane rekultywacji. Wysypisko posiada warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji, decyzja zatwierdzająca wydana została na czas do końca 2005 roku.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Ponadto Gmina Dalików nie posiada własnego wysypiska. Odpady odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Poddębicach i wywożone na wysypisko w Poddębicach.

Dużym problemem w gospodarce odpadami są "dzikie" wysypiska zlokalizowane głównie w lasach i na nieużytkach. Poważnym zagrożeniem dla środowiska mogą być składowane tam odpady niebezpieczne niewiadomego pochodzenia.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. Nr 132 poz. 622 z późniejszymi zmianami) o utrzymaniu czystości i porządku w gminach samorządy mają możliwość egzekwowania obowiązku podpisywania przez mieszkańców umów z przedsiębiorstwami wywozowymi. W większości gmin "nielegalne" wysypiska są likwidowane (niekiedy w wyniku prac interwencyjnych) po ich wykryciu przez władze gminne.

Odpady, które nie trafiają na wysypiska odpadów są niestety bardzo często spalane przez mieszkańców. Spalanie odpadów z tworzyw sztucznych w tradycyjnych spalarniach stwarzają poważne zagrożenie dla zdrowia, zwłaszcza w przypadku spalania pewnych gatunków tworzyw sztucznych (np. popularne PCV). Procesowi spalania towarzyszą różne szkodliwe emisje oraz dodatkowe odpady. Nowoczesne spalarnie zapewniają znaczne ograniczenia szkodliwych emisji, ale wymaga to bardzo kosztownych inwestycji. Dlatego też spalanie tworzyw sztucznych niesie za sobą zagrożenia dla środowiska. Związane jest to z uwalnianiem zanieczyszczeń a także często z ich rozkładem. W wysokiej temperaturze emitowane są wszystkie, nawet trudno lotne dodatki uszlachetniające dodawane do tworzyw. Przykładem toksycznych związków są dioksyny - wykazują tendencję do biokumulacji w środowisku naturalnym a zwłaszcza w wodzie. Z otoczenia przedostają się do łańcucha żywieniowego człowieka, który wchłania je wraz z pożywieniem (głównie z produktami mlecznymi, tłuszczem zwierzęcym i rybami).

Dla wielu wyrobów z tworzyw sztucznych bardziej korzystną dla środowiska formą utylizacji jest ich przetwarzanie (recykling). Polega on na odzyskaniu z odpadów tworzyw czystych, pełnowartościowych frakcji polimerów o zdefiniowanych właściwościach i nadających się do ponownego przetwórstwa.

Wdrożenie systemu segregacji odpadów jest bardzo ważne. Należy nieustannie prowadzić akcję uświadamiania mieszkańców o konieczności wprowadzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

systemu selekcji i minimalizacji odpadów. Ważne jest również znalezienie rynków zbytu dla wyselekcjonowanych odpadów. Dzięki zastosowaniu takiego systemu istniejące składowiska odpadów będą mogły być dłużej eksploatowane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami) o odpadach, Zarząd powiatu został zobowiązany do opracowania planu gospodarki odpadami. „Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego” został opracowany w lutym 2003 r. Plan stanowi integralną część niniejszego opracowania.

Plan przedstawia dwa warianty - pierwszy uwzględniający współdziałanie gmin, członków Związku w zakresie gospodarki odpadami (wspólny program), drugi uwzględniający rozwiązania niezależne (plan indywidualny dla każdej gminy).

WARIANT I

Regionalny Program Gospodarki odpadami

Założenia realizacyjne:

1. utylizacja odpadów z całego powiatu odbywać się będzie w jednym zakładzie (ZUO),
2. proponuje się, żeby w pierwszym okresie funkcjonowania systemu, ZUO był zlokalizowany w rejonie miasta Poddębice,
3. wysypiska aktualnie istniejące powinny być eksploatowane do czasu wypełnienia i rekultywacji, a wysypiska “dzikie” zlikwidowane przed wprowadzeniem systemu,
4. gromadzenie odpadów powinno się odbywać:
 - na terenach o zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej – w systemie dwupojemnikowym (wybrane surowce wtórne, odpady pozostałe),
 - na terenach o zabudowie wielorodzinnej i centrach miast – surowce wtórne w gniazdach selektywnej zbiórki – GZS, odpady zmieszane w pojemnikach o pojemności 110 i 1100 l,
5. sprzęt do gromadzenia odpadów powinien być tego samego typu dla całego powiatu,
6. odpady zgromadzone selektywnie powinny być odbierane oznakowanym pojazdem metodą objazdową,
7. odbiór odpadów nie segregowanych powinien odbywać się samochodami bezpylnymi,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W celu zachęcenia mieszkańców do selektywnego gromadzenia odpadów proponuje się tak zbilansować cenę za wywóz i utylizację odpadów zmieszanych – balastowych, aby wywóz odpadów – surowców wtórnych był za darmo, pod warunkiem braku zanieczyszczeń.

Obróbka odpadów selektywnie zgromadzonych:

Zgodnie z założeniami wszystkie odpady selektywnie zgromadzone będą poddawane obróbce w ZUO. Zakłada się w początkowym okresie, tj. do 2009 r. sortowanie odpadów z przewagą czynności ręcznych. W następnych latach niezbędne będzie stosowanie urządzeń do procesu sortowania w postaci linii sortowniczej.

Składowanie pozostałości odpadów (balastu):

Pięć z sześciu gmin Powiatu posiada własne składowiska odpadów. Wszystkie składowiska, aby mogły dalej funkcjonować muszą w najbliższej przyszłości zostać gruntownie zmodernizowane. W przypadku czterech składowisk - w Poddębicach, Pęczniewie, Uniejowie i Wartkowicach modernizacja staje się nieopłacalna. Należy zatem te składowiska dopełnić i przeprowadzić ich rekultywację.

Tabela 42 - Potencjał składowania odpadów w Powiecie Poddębickim (dane z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego)

Gmina	Ilość dostarczanych odpadów [m ³ /a]	Objętość czynna składowiska [m ³]	Objętość złożonych odpadów [m ³]	Ilość odpadów, które można zdeponować [m ³]	Ilość lat do wypełnienia składowiska
<i>Dalików</i>	-	-	-	-	-
<i>Pęczniew</i>	~611	28180	~4444	23736	38,8
<i>Poddębice</i>	12000	610000	~570000	40000	3,3
<i>Uniejów</i>	~2000	~50000	~45000	5000	2 - 3
<i>Wartkowice</i>	~889	~5040	~3500	15400	12
<i>Zadzim</i>	~755	66266	~6800	59466	78,7
Razem				143602	-

Ze względu na pozostałą do wykorzystania pojemność, a także wyposażenie techniczne i usytuowanie, tylko składowisko w Zygrach ma szansę spełnić obowiązujące wymagania. Pozostałe składowiska powinny zostać zrehabilitowane w oparciu o projekt rekultywacji określający uformowanie czaszy i ochronę środowiska. Prace związane z rekultywacją i bieżącym monitoringiem są

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

stosunkowo kosztowne. Ocenia się, że tylko składowisko odpadów w Poddębicach i Uniejowie będzie musiało posiadać instalację odgazowania i utylizacji biogazu.

Ze względów ekonomicznych jak i technicznych dla Powiatu Poddębickiego uzasadnione jest istnienie tylko jednego składowiska odpadów. Najdogodniejszą lokalizacją dla nowego składowiska jest wyrobisko po eksploatacja kruszywa, które znajduje się w pobliżu stacji przekaźnikowej telewizji w miejscowości Zyгры.

Za lokalizacją tą przemawia:

- odległość od zabudowy mieszkalnej - większa niż 1,5 km,
- położenie w strefie ochronnej stacji przekaźnikowej,
- teren lokalizacji otoczony lasami,
- położenie w pobliżu drogi powiatowej.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi:

Odpady niebezpieczne typu komunalnego:

Zbiórka i gromadzenie zależy od charakteru źródła powstawania odpadów, w przypadku powiatu istnieją dwa typy źródeł:

- w zabudowie zwartej miejskiej i wiejskiej źródłem drobnych "rozproszonych" odpadów niebezpiecznych jest sektor bytowo-komunalny (gospodartswa domowe, obiekty usługi, itp.),
- w zabudowie wiejskiej – gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą.

W planie proponuje się odbiór od mieszkańców powiatu odpadów niebezpiecznych typu komunalnego i odpadów niebezpiecznych z produkcji rolniczej w miejscach okresowego postoju ruchomego punktu zbiórki, którym będzie pojazd wyposażony w pojemniki do gromadzenia poszczególnych rodzajów odpadów. Zbiórka tych odpadów poprzedzona będzie akcją informacyjną.

Należy przewidzieć na terenie placówek handlowych pojemniki do gromadzenia baterii oraz świetlówek.

Zebrane odpady niebezpieczne będą unieszkodliwiane poza granicami powiatu. Odpady niebezpieczne, w tym popioły lotne, odpady zawierające azbest mogą być składowane na specjalnych składowiskach.

Założenia:

- stworzenie bazy danych o podmiotach gospodarczych wraz z ewidencją obejmującą decyzję dotyczące postępowania z odpadami,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- akcja informacyjna dla podmiotów gospodarczych o potrzebie przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach lub też zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Głównym kierunkiem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych jest ich przekazanie wyspecjalizowanym podmiotom posiadającym zezwolenie na unieszkodliwianie poszczególnych grup odpadów.

Nowoczesne składowisko odpadów jest tylko częścią systemu gospodarki odpadami. We współczesnych systemach ochrony środowiska kluczową rolę odgrywa dobrze zorganizowany system zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów. Składowanie odpadów jest ostatnim ogniwem łańcucha. Cały świat, w tym i Polska, za sprawą programów gospodarki odpadami dąży do minimalizacji składowania odpadów.

Poniżej podana jest kolejność działań, które należy podjąć, aby międzygminny program gospodarki odpadami mógł zostać wdrożony.

Tabela 43 - Harmonogram działań Powiatowego Programu Gospodarki Odpadami (dane z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddebickiego)

Lp.	Zakres działania	Czas realizacji	Jednostka realizująca
1.	Analiza planu na szczeblu: –Powiatu, –Gminy –Zarządu Związku Gmin Regionu Poddebickiego.	2 Miesiące	Przygotowanie przez każdą z Gmin opinii do realizacji programu.
2.	Przyjęcie kierunku realizacji programu.	1 Miesiąc	Zarząd Związku Gmin Regionu Poddebickiego (ZZGRP).
3.	Analiza struktur własności terenu przeznaczonego pod realizację programu	1 Miesiąc	Gminy, na terenie których realizowane będą inwestycje.
4.	Przystąpienie do zmian w zapisach w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego.	6 - 9 Miesiące	jw.
5.	Opracowanie wymaganych prawem dokumentacji.	5 - 15 Miesiące	ZZGRP
6.	Ustanowienie struktury prawnej do realizacji zadania inwestycyjnego.	1 Miesiąc	ZZGRP
7.	Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów w poszczególnych gminach, połączone z edukacją ekologiczną mieszkańców.	cały czas	Zarządy poszcz. gmin
8.	Likwidacja istniejących "dzikich" składowisk odpadów oraz	2 - 8 Lat	Zarządy poszcz. gmin.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

	rekultywacja nie eksploatowanych wyrobisk.		
9.	Rekultywacja istniejących składowisk odpadów.	do 4 Lat	Gminy: Poddębice i Uniejów.
10.	Wprowadzenie monitoringu dla istniejących eksploatowanych składowisk odpadów.	2 Lata	Zarządy poszcz. gmin.
11.	Opracowanie projektu technicznego dla zadania inwestycyjnego.	7 Miesiące	ZZGRP
12.	Wybór źródeł finansowania inwestycji oraz programu docelowego wraz ze sporządzeniem odpowiednich wniosków.	6 Miesiące	ZZGRP
13.	Realizacja inwestycji	1 - 2 Lat	ZZGRP
14.	Monitoring planu wraz ze sprawozdawczością.	raz na dwa lata.	ZZGRP
15.	Sporządzenie sprawozdań i dokonanie rozliczeń końcowych z instytucjami finansującymi program.	6 Miesiące	ZZGRP

Tabela 44 - Wielkości nakładów poszczególnych etapów realizacji Programu Gospodarki Odpadami

Rzeczowy zakres przedsięwzięcia	2004	2006	2008	2010	2012	2014	Razem (tys. zł)
Organizacja systemu gromadzenia odpadów komunalnych - w tym: zakup pojemników i kontenerów	578,1	278,2	185,5	92,7	-	-	1134,5
Organizacja systemu transportu odpadów - zakup samochodów	1410	1050	-	-	-	-	2460
Organizacja gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych	-	540	-	-	-	-	540
Budowa Zakładu Utylizacji Odpadów (ZUO)	670	720	420	540	-	-	2350
Rekultywacja składowisk	-	494	1300	2254	3715	1430	9193
Budowa nowego regionalnego składowiska	-	-	-	120	3500	4300	7920
Uruchomienie	50	50	100	100	100	100	400
Wartość całkowitych nakładów w tys. zł	2708	3132	2005	3107	7315	5830	24097
w mln zł	2,7	3,1	2,0	3,1	7,3	5,8	24,0

Całkowity koszt wdrożenia programu wyniesie 24,097 mln zł.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wariant II – każda gmina realizuje założenia planu we własnym zakresie

Poniżej przedstawione zostaną nakłady poniesione przez wszystkie gminy, na realizację programu w latach 2004 - 2014.

Tabela 45 - Wielkości nakładów poszczególnych etapów realizacji programu Gospodarki Odpadami dla wszystkich gmin Powiatu Poddębickiego (dane z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego)

Rzeczowy zakres przedsięwzięcia	2004	2006	2008	2010	2012	2014	Razem (tys. zł)
Organizacja systemu gromadzenia odpadów komunalnych - w tym zakup pojemników i kontenerów	617,9	278,5	185,7	92,8	-	-	1174,9
Organizacja systemu transportu odpadów - zakup samochodów w tym: samochód kont. z hakowym syst. załad. oraz HDS, samochód kontenerowy z hakowym syst. załad.	3620	-	-	-	-	-	3620
Organizacja gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych, problemowych i innych	-	540	-	-	-	-	540
Budowa GZUO	780	960	360	360	-	-	2460
Rekultywacja składowisk	-	5970	-	-	-	494	6464
Budowa nowego gminnego składowiska	4560	8700	-	-	120	3600	16980
Kompletacja i uruchomienie	120	120	240	240	-	40	760
Wartość całkowitych nakładów w tys. zł	9698	16569	786	693	120	4094	33174
w mln	9,7	16,6	0,786	0,693	0,12	4,09	33,17

Całkowity koszt wdrożenia programu wyniesie 33,174 mln zł.

Niniejszy wariant jest w obecnej sytuacji ekonomicznej gmin bardzo trudny do zrealizowania. Budowa gminnych składowisk odpadów nie jest zgodna z Wojewódzkim programem gospodarki odpadami.

Pozostają dwie możliwości realizacji:

- **Przyjęcie i wdrożenie Wspólnego programu gospodarki odpadami.**
- **Wynajęcie podmiotu z zewnątrz, który będzie zajmował się zbieraniem, segregacją i utylizacją odpadów.**

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wspólny program będzie wymagał poniesienia pewnych nakładów, ale pociągnie za sobą powstanie nowych miejsc pracy, a także przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Poddębickiego.

D. Hałas

Jednym z powszechnie występujących elementów zanieczyszczenia środowiska naturalnego człowieka jest hałas.

Do oceny występowania hałasu w środowisku stosuje się równoważny poziom dźwięku A (L_{Aeq} , który jest uśrednionym poziomem w funkcji czasu wyrażonym w decybelach (dB), ponadto dla startów, lądowań i przelotów statków powietrznych stosuje się długotrwały i średni poziom dźwięku A w (dB) oraz ekspozycyjny poziom dźwięku A w (dB).

Od 1998 r. obowiązują w Polsce nowe dopuszczalne wartości natężenia hałasu w środowisku. Określono je w załączniku do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998r. (Dz. U. Nr 66, poz.436).

DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU

Tabela 46 - Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych (dane WIOŚ)

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A w dB			
		drogi lub linie kolejowe*)		pozostałe obiekty i grupy/źródła hałasu	
		pora dnia - przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy - przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia - przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia	pora nocy - przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	40	40	35
2.	a. Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne poza miastem	55	45	45	40

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

	b. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej c. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży d. Tereny domów opieki e. Tereny szpitali w miastach				
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c. Tereny zabudowy zagrodowej	60	50	50	40
4.	a. Tereny w strefie śródmiejskiej miasta powyżej 100 tyś. mieszkańców ze zwartą zabudową mieszkaniową i koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych	65	55	55	45

*) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Hałas przemysłowy oddziałuje lokalnie i ma stosunkowo mały zasięg. W poprzednich latach w Powiecie Poddębickim nadmierny hałas do środowiska emitowały przede wszystkim zakłady przetwórcze, rzemieślnicze i handlowe takie jak młeczarnia, młyny zbożowe, stolarnie, masarnie. W 2002 roku zwiększoną emisję hałasu zanotowano z młyna zbożowego w Pęczniewie oraz z przedsiębiorstwa handlowo - usługowego w Poddębicach zajmującego się sprzedażą konserwacją i naprawą mechanicznego sprzętu do prac ogrodowych i leśnych. Przekroczenia te wiązały się z nieodpowiednim parkiem maszyn, usytuowaniem zakładu w pobliżu lub na terenach z funkcją mieszkaniową oraz brakiem znajomości przepisów i konsekwencji wynikających z ich łamania. Latem 2003 r. stwierdzono nadmierną emisję hałasu z zakładu "Bianca - Poddębice", hałas pochodził od instalacji klimatyzacyjnej. Większość kontrolowanych zakładów, po stwierdzeniu przekroczenia podjęła działania ograniczające emisję hałasu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

HAŁAS DROGOWY Głównym czynnikiem degradującym klimat akustyczny w środowisku jest hałas komunikacyjny. Na terenie Powiatu Poddębickiego emitowany przede wszystkim przez środki transportu drogowego i kolejowego.

Największy hałas występuje przy drodze krajowej nr 72 biegnącej przez Poddębice i Uniejów oraz drodze biegnącej z Łęczycy przez Poddębice w kierunku Sieradza i Szadku.

W chwili obecnej działania ograniczające wpływ transportu drogowego na klimat akustyczny powinny koncentrować się na:

- utrzymaniu ulic w należytym stanie,
- eliminowaniu z ruchu będących w złym stanie technicznym i nie odpowiadających normom pojazdów mechanicznych,
- kontrolowaniu przestrzegania dopuszczalnych prędkości oraz ładowności pojazdów,
- polepszeniu organizacji ruchu w mieście.

Docelowo należy dążyć do eliminowania ruchu tranzytowego, szczególnie ciężkiego z terenów miejskich.

Przez północną część Powiatu Poddębickiego będzie przebiegać autostrada A2 łącząca Poznań z Warszawą, a szerzej granicę zachodnią i wschodnią Polski. Autostrada to potencjalnie jedno z największych źródeł hałasu komunikacyjnego. W projekcie budowy autostrady muszą być uwzględnione, a potem realizowane działania zmniejszające emisję hałasu do środowiska. W 2003 roku rozpoczęto monitoring terenów w gminie Wartkowice, przez które będzie przebiegać autostrada. Obecnie ustala się natężenie hałasu w tzw. "stanie zerowym" przed powstaniem drogi.

Z południa na północ prawie przez środek Powiatu przebiega ważna linia kolejowa Śląsk - Gdynia, generuje ona część hałasu komunikacyjnego - hałas kolejowy. W ostatnim okresie nastąpiło jego zmniejszenie z powodu znacznego ograniczenia przewozów towarowych i osobowych.

E. Poważne awarie i zagrożenia nadzwyczajne

Zgodnie art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska /Dz. U. Nr 62, póź. 627 z późn. zm./ przez poważną awarię (dawniej "nadzwyczajne zagrożenie środowiska") rozumie się „zdarzenie, w szczególności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

W ostatnich latach na terenie Powiatu Poddębickiego nie miały miejsca zdarzenia mające znamiona poważnej awarii.

Działalność kontrolna

Jednym z głównych celów wszystkich kontroli podstawowych i sprawdzających przeprowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska w 2002 r. było zabezpieczenie środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska. W 2002 roku WIOŚ Łódź, Delegatura w Sieradzu przeprowadziła m. in. kontrolę w zakładzie z terenu Powiatu Poddębickiego znajdującym się na liście potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej. Jest to Spółdzielnia Mleczarska "MLECZWART" w Wartkowicach, w której znajduje się skroplony amoniak (Nr ONZ 1005). W ciągu roku w zakładzie powstają również odpady niebezpieczne takie jak przepracowane oleje, zużyte akumulatory. Kontrolę przeprowadzono w celu przeciwdziałania przed możliwością wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Jest to zakład stwarzający potencjalne zagrożenie dla pracujących w nim ludzi i okolicznego środowiska. Kontrola w zakładzie przebiegała pod kątem sprawdzenia zabezpieczenia podłoża frontów przeładunkowych, zabezpieczenia rurociągów transportu wewnętrznego, posiadania przez zakład planów przeciwdziałania i instrukcji postępowania na wypadek miejscowego wystąpienia poważnej awarii. W wyniku kontroli nie stwierdzono w w/w zakładzie nieprawidłowości związanych z gospodarką substancjami niebezpiecznymi.

Drugim zakładem, w którym stosowane są lub magazynowane materiały szczególnie niebezpieczne jest Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Gostkowie, w którym wykorzystuje się ciekły azot.

Dynamiczny w ostatnich latach rozwój motoryzacji w naszym kraju i powstawanie nowych stacji paliw płynnych powoduje, że działalność inspekcyjna WIOS Łódź, Delegatury w Sieradzu obejmowała również kontrole tych obiektów przed oddaniem ich do eksploatacji. Obiekty te powinny być wyposażone w systemy czujników szczelności zbiorników, wskaźników poziomu paliwa oraz

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

urządzeń do odprowadzania oparów benzyn powstałych w trakcie przeładunku. Kontrolą objęto starsze stacje paliw ponieważ wielokrotnie stwierdzono, że zabezpieczenie środowiska w nich jest niewystarczające.

Na terenie Powiatu Poddębickiego znajduje się 5 nie eksploatowanych mogilników, w których znajdują się przeterminowane środki ochrony roślin o łącznej ilości ok. 5 ton. Wszystkie mogilniki są wyeksploatowane, pokryte są warstwą ziemi, zbudowane są z kręgów betonowych lub wykorzystane są stare poniemieckie bunkry. Mogilniki ze względu na swój stan techniczny i "wiek", stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, przez co mogą znacznie pogorszyć stan środowiska w powiecie. Są to mogilniki znajdujące się w miejscowościach: Niewiesz, gm. Poddębice, Ner, gm. Wartkowice, Kazimierzew i Bąki, gm. Zadzim, Księża Wólka, gm. Pęczniew.

Przewozy materiałów niebezpiecznych.

Na drogach Powiatu Poddębickiego przeważa przewóz paliw płynnych, przewożone są również materiały używane przez przemysł chemiczny oraz prywatnych odbiorców (olej opałowy). Należy zwrócić szczególną uwagę na transport odpadów niebezpiecznych ponieważ, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ich przewóz traktowany jest jako przewóz materiałów niebezpiecznych. Niestety pojazdy przewożące takie odpady nie są w żaden sposób oznakowane (pomarańczowe tablice), brak jest m.in. wyposażenia w odpowiednią ilość gaśnic.

Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska mogącym powstać wskutek nieprzestrzegania obowiązujących przepisów przez przewoźników materiałów niebezpiecznych wymaga współdziałania administracji rządowej i samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Obrony Cywilnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska. W wyniku przeprowadzonych kontroli można stwierdzić, że źródłem niebezpiecznych zdarzeń drogowych mogą być braki techniczne pojazdów, brak wyposażenia pojazdów w sprzęt wczesnego ostrzegania i ratunkowo - gaśniczy.

Szczególnie należałoby zwrócić uwagę na przewóz materiałów niebezpiecznych liniami kolejowymi. Przez teren Powiatu Poddębickiego przebiega trasa kolejowa o intensywnym ruchu towarowym, dotyczy to linii Śląsk - Porty. Transportem kolejowym przebiegającym przez teren powiatu przewożone są wszystkie substancje stosowane obecnie przez przemysł chemiczny. Każdy pociąg przewożący materiały niebezpieczne powinien być zaopatrzone w list przewozowy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

informujący o rodzaju przewożonych mediów, ponadto każdy samochód i pociąg powinien posiadać oświadczenie przewoźnika, że przewożony materiał niebezpieczny dopuszczony jest do przewozu.

Z uwagi na skalę zjawiska jakim jest zwiększająca się ilość przewozów materiałów niebezpiecznych niezbędnym wydaje się większy udział instytucji cywilnych w prowadzonych kontrolach, a zwłaszcza większe zaangażowanie specjalistycznego sprzętu kontrolno-pomiarowego. System informacji o przewozach materiałów niebezpiecznych w transporcie drogowym praktycznie nie istnieje.

F. Monitoring gleb

Zgodnie z planem monitoringu gleb województwa łódzkiego na terenie Powiatu Poddębickiego badano otoczenie mogilnika w Kazimierzewie w gminie Zadzim oraz mogilnika w Księżej Wólce w gminie Pęczniew. Mogilniki zlokalizowane są w lesie. Próby gleby zostały pobrane jesienią 2000 roku.

Wyniki prowadzonych badań w kierunku zanieczyszczenia gleby metalami ciężkimi i pestycydami zestawiono w tabelach.

Tabela 47 - Wyniki monitoringu gleb na zawartość metali ciężkich wokół mogilników na terenie Powiatu Poddębickiego w roku 2000 (dane WIOŚ)

L.p	Lokalizacja mogilnika	Odczyn		Cynk mg/kg s.m.	Miedź mg/kg s.m.	Ołów mg/kg s.m.	Kadm mg/kg s.m.	Chrom ogólny mg/kg s.m.	Nikiel mg/kg s.m.
		H2O	KC1						
L	KAZIMIERZEW (gm. Zadzim) str. południowa	4,52	4,21	11,2	4,10	5,26	0,460	4,09	5,65
	str. pld (wzniesienie)	4,76	4,50	10,1	4,20	5,97	0,389	3,89	7,75
	str. wschodnia	4,78	4,41	12,3	6,62	5,72	0,274	3,75	8,67
2	KSIĘŻA Wólka (gm. Pęczniew) wokół mogilnika	4,35	4,01	9,84	4,96	8,11	0,256	4,29	9,14

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela 48 Wyniki monitoringu gleb na terenie Powiatu Poddębickiego na zawartość pestycydów wokół mogiłników w roku 2000 (dane WIOŚ).

L.p	Lokalizacja mogilnika	Lindan $\mu\text{g/kg}$ s.m	DDE $\mu\text{g/kg}$ s.m	DDD $\mu\text{g/kg}$ s.m	DDT $\mu\text{g/kg}$ s.m	Metoksy- chlor $\mu\text{g/kg}$ s.m	Malation $\mu\text{g/kg}$ s.m	Paration $\mu\text{g/kg}$ s.m
1	KAZIMIERZEW gm. Zadzim str.płd.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.
	str.płd (wzniesienie)	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.
	str.wsch.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.	n.w.
2	KSIĘŻA Wólka i (wokół mogilnika)-	n.w.	0,039	0,056	0,382	n.w.	n.w.	n.w.

Odczyn gleb jest kwaśny, gdyż mogilniki położone są w lesie. Istnieją zatem dobre warunki do uwalniania zawartych metali i wyplukiwania ich opadami. Mogą też być łatwo pobierane przez rośliny.

Zawartości poszczególnych oznaczanych metali ciężkich w pobranych próbach gleby są niskie i dla każdego z oznaczanych metali spełniają wymogi określone dla gleb grupy A (dla obszarów o najbardziej restrykcyjnych normatywach dot. wszystkich zanieczyszczeń).

Wyniki badań analizowanych pestycydów stwierdziły ich brak wokół mogilnika w Kazimierzewie. W otoczeniu mogilnika w Księżej Wólce występuje ponadnormatywne zanieczyszczenie gleby pestycydami DDE, DDE i DDT. Należy wziąć pod uwagę bardzo dużą trwałość tych pestycydów, zwłaszcza DDT.

Na podstawie oznaczanych wskaźników zanieczyszczeń badane próby gleby pobrane wokół mogilników w Kazimierzewie i Księżej Wólce nie wykazują zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Niskie wartości stężeń metali stwierdzone w toku analizy mogą być spowodowane wyplukiwaniem uwolnionych metali w środowisku kwaśnym. Zanieczyszczenie pestycydami wykazuje gleba wokół mogilnika w Księżej Wólce.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Podstawa oceny:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, póź. 1359)

G. Promieniowanie elektromagnetyczne

W środowisku występują tzw. pola elektromagnetyczne (PEM), których występowanie nie jest związane z działalnością człowieka (naturalne) oraz pola będące efektem działalności człowieka (sztuczne).

Szacuje się, że corocznie przyrasta w środowisku o ok. 6% ilości źródeł pól elektromagnetycznych w stosunku do roku poprzedniego. Pole elektromagnetyczne to szczególny stan materii, charakteryzujący wszelkie, równoczesne oddziaływania pomiędzy ładunkami elektrycznymi i dipolami magnetycznymi za pośrednictwem pola elektrycznego i pola magnetycznego. Jednostką charakteryzującą stan energetyczny pola elektromagnetycznego jest gęstość mocy pola wyrażana w watach na metr kwadratowy (W/m^2).

Stacje bazowe telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W Polsce istnieją sieci telefonii komórkowych wykorzystujących częstotliwości:

- około 450 MHz - sieć NMT;
- około 900 MHz - sieci GSM 900;
- około 1800 MHz - sieci GSM 1800.

Na terenie Powiatu Poddębickiego zlokalizowane są m. in. następujące stacje:

- Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej GSM 900 „CENTERTEL” w Porczynach nr dz. 13/1, gm. Poddębice
- Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej GSM 900 „CENTERTEL” w Poddębicach, ul. Sienkiewicza 48
- Stacja Bazowa Telefonii Cyfrowej GSM 900 ERA w Poddębicach, ul. Łódzka 45
- Stacja Bazowa Plus GSM w Pęczniewie,
- Stacja Bazowa ERA GSM w Księżej Wólce, gm. Pęczniew,
- trzy maszty w Uniejowie,
- Stacja nadawcza Zygry, gm. Zadzim,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- nadajnik ERA GSM w Starym Gostkowie, gm. Wartkowie,
- nadajnik PLUS GSM w Wartkowicach, przy ul. Targowej.

IV. CELE EKOLOGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Podstawę planowania działań w zakresie ochrony środowiska na terenie Powiatu Poddębickiego i formułowania celów stanowi:

- II Polityka ekologiczna państwa i określone w niej limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska.

Cele ekologiczne wynikające z ustaleń zawartych w II Polityce Ekologicznej Państwa:

1. renaturalizacja i poprawa stanu najcenniejszych i zniszczonych ekosystemów i siedlisk, szczególnie leśnych i wodno-błotnych,
2. restytucja wybranych gatunków
3. zapewnienie ochrony i racjonalnego gospodarowania różnorodnością biologiczną na całym terytorium kraju, włączając w to obszary intensywnie użytkowane gospodarczo i tereny zurbanizowane
4. podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie korzyści z zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz propagowanie umiarkowanego użytkowania zasobów biologicznych i praktyk oszczędnego i rozsądnego gospodarowania,
5. skuteczne przeciwdziałanie introdukcji gatunków obcych, zagrażających gatunkom rodzimym i niszczącym integralność ekosystemów
6. zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach przyrodniczo cennych, jako narzędzia ochrony zrównoważonego wykorzystywania zasobów biologicznych, z uwzględnieniem Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
7. wzrost lesistości do 30% w roku 2020 i do 33% w roku 2050
8. zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów, poprawa zdrowotności i odporności drzewostanu,
9. poprawa stanu i produktywności lasów prywatnych,
10. zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym w kształtowaniu granicy polno-lesnej i ochronie krajobrazu,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

11. podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb,
12. identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie prac na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych,
13. objęcie monitoringiem gleb rejestracji zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych,
14. zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż poprzez racjonalne zagospodarowanie występujących w tych złożach kopalin towarzyszących, wielokierunkowe wykorzystanie kopalin głównych,
15. ograniczanie naruszeń środowiska towarzyszących eksploatacji kopalin i pracom geologicznym, poprzez ulepszanie i skuteczne egzekwowanie zasad postępowania w tym zakresie wynikających z obowiązujących przepisów,
16. zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego,
17. wprowadzenie standardów Unii Europejskiej w zakresie inżynierii genetycznej i organizmów genetycznie zmodyfikowanych (w tym także w zakresie systemu nadzoru i kontroli),
18. podnoszenie świadomości społecznej w zakresie biotechnologii i bezpieczeństwa biologicznego,
19. W perspektywie do roku 2010 zmniejszenie wodochłonności produkcji przemysłowej o 50% w porównaniu z rokiem 1990 (wg wskaźników jednostkowych odniesionych do PKB i wartości sprzedanej),
20. ograniczenie do roku 2010 materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do roku 1990; (sukcesywnie, w poszczególnych rodzajach działalności aż do uzyskania przynajmniej średnich wielkości jak w państwach OECD; w odniesieniu do jednostki produkcji, wartości produkcji lub PKB)
21. wycofanie z produkcji i użytkowania, bądź ograniczenie użytkowania substancji i materiałów niebezpiecznych (reglamentowanych przez dyrektywy UE i przepisy prawa międzynarodowego, dotyczy substancji zawierających metale ciężkie, trwałe zanieczyszczenia organiczne oraz substancje niszczące warstwę ozonową),
22. zwiększenie do roku 2010 udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 3,1% w roku 2005, 3,65 w roku 2006 i systematyczny wzrost do 7,5% w roku 2010.,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

23. dwukrotne zwiększenie do roku 2010 poziomu odzysku (w tym recyklingu) odpadów przemysłowych w porównaniu z rokiem 1990,
24. kształtowanie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, przy zapewnieniu wzrostu odzysku, a także zmniejszenia masy odpadów składowanych o 30% do roku 2006 i o 75% do roku 2010 (w stosunku do roku 2000),
25. ukształtowanie systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
26. odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
27. znacząca redukcja ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych (o 75% do roku 2015),
28. całkowite zaprzestanie (do roku 2006) odprowadzania substancji niebezpiecznych (rtęci - Hg, kadmu - Cd, heksachlorocykloheksanu - HCH, tetrachlorku węgla - CCL₄, pentachlorofenolu - PCP, heksachlorobenzenu - HCB, heksachlorobutadienu - HCB₂, chloroformu - CHCl₃, 1,2 dichloroetanu - EDC, trichloroetyleny - TRI, nadchloroetyleny - PER),
29. zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych (w porównaniu do roku 1990) o 30% w przemyśle, o 50% w gospodarce komunalnej w miastach i osiedlach,
30. sukcesywne do 2010 r. ograniczanie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa,
31. poprawa stanu powietrza, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową,
32. identyfikacja obszarów, na których stwierdza się przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu i w konsekwencji opracowanie programów naprawczych,
33. opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania energią i środowiskiem,
34. ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
35. ograniczenie (i wyeliminowanie) użytkowania wyrobów i urządzeń zawierających metale ciężkie (ołów, kadm, rtęć) i PCB oraz substancji niszczących stratosferyczną warstwę ozonową,
36. ograniczenie negatywnego oddziaływania chemikaliów na środowisko poprzez modyfikację systemu bezpieczeństwa chemicznego,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

37. zorganizowanie rejestru substancji chemicznych (wytwarzanych w Polsce i importowanych do Polski) spójnego z europejskim systemem REACH
38. wdrożenie Konwencji Sztokholmskiej ONZ w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych,
39. wprowadzanie rozwiązań promujących działania w celu zmniejszenia zagrożeń ze strony stosowanych pestycydów,
40. sporządzenie ocen ryzyka dla wszystkich obiektów objętych wymogami dyrektywy "Seveso II",
41. sporządzenie zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych
42. zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, zwłaszcza emitowanego przez środki transportu (cel strategiczny)
43. osiągnięcie standardów emisji hałasu emitowanego przez maszyny i urządzenia,
44. pełna harmonizacja polskich przepisów w zakresie ochrony przed hałasem z odpowiednimi unormowaniami Unii Europejskiej,
45. ograniczenie hałasu na obszarach miejskich wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i szlaków kolejowych do poziomu równoważnego nie przekraczającego w porze nocnej 55 dB
46. zintegrowanie działań w zakresie ochrony przed hałasem z planami zagospodarowania przestrzennego (mapowanie cyfrowe, strefy ograniczonego użytkowania, lokalizacja obiektów, przebieg szlaków transportu drogowego i szynowego itp.).
47. opracowanie przepisów wykonawczych i wytycznych zapewniających kompleksową ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych (w aspektach prawa ochrony środowiska, prawa budowlanego oraz planowania przestrzennego)
48. stworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych monitorujących emisje promieniowania elektromagnetycznego
49. zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego państwa poprzez utrzymanie istniejącego i przywrócenie właściwego stanu różnorodności biologicznej i krajobrazowej (cel strategiczny),
50. zwiększenie powierzchni obszarów chronionych do 33% powierzchni Polski,
51. zintensyfikowanie międzyresortowej koordynacji na rzecz ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego - Cel strategiczny - „**Podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako obszaru sprzyjającego zamieszkiwaniu ludzi i gospodarce oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności jego miejsc; wykorzystując atut centralnego położenia regionu, przekształcenie jego gospodarki z produkcyjnej (przemysłowo-rolniczej) na usługowo-produkcyjną.**”
- Polityka Ekologiczna Województwa Łódzkiego i Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego, w których zawarte są następujące (tożsame) cele ekologiczne:

Podstawowym celem jest zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa ekologicznego poprzez realizację rozwoju zrównoważonego umożliwiającego skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska w optymalnym zakresie i w sposób nie stwarzający zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych.

Cele strategiczne to:

- **poprawa jakości środowiska we wszystkich jego elementach składowych, w tym szczególnie na obszarach intensywnie zagospodarowanych oraz obszarach o dużej bioróżnorodności i wysokiej wartości przyrodniczo-krajobrazowych**
- **ograniczenie presji konsumpcji na środowisko.**

Cele ogólne:

- a) w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych:
 - optymalizacja zużycia wody w przemyśle i rolnictwie
 - zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji
 - zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
 - *wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych*
- b) w sferze jakości środowiska
 - w zakresie gospodarki odpadami

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

1. wytyczenie działań zmierzających do stworzenia systemu uporządkowanej gospodarki wszystkimi rodzajami odpadów prowadzącego do zminimalizowania negatywnych oddziaływań odpadów na środowisko i zdrowie ludzi
2. zminimalizowanie ilości odpadów wytwarzanych i składowanych
 - w zakresie jakości powietrza i zmian klimatu
1. dostosowanie strategii oraz programów wojewódzkich dotyczących ochrony jakości powietrza do szczegółowych aktów prawnych wynikających z ustawy „Prawo ochrony środowiska” i prawa międzynarodowego
2. wprowadzenie zintegrowanych pozwoleń na emisję
3. uwzględnienie w procedurach ocen oddziaływania na środowisko norm emisyjnych dla 12 dziedzin działalności przemysłowej (zgodnie z wymogami protokołów z Aarhus w sprawie metali ciężkich oraz trwałych zanieczyszczeń organicznych),
4. ograniczenie – zgodnie z II Polityką Ekologiczną Państwa – emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych, lotnych związków organicznych (poza metanem) o 4% i amoniaku o 8% (w stosunku do stanu z roku 1990)
5. wprowadzenie do roku 2005 zakazu użytkowania benzyn innych niż bezołowiowe
 - w zakresie poprawy stosunków wodnych i jakości wód
1. zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców w dobrą jakościowo wodę do picia
2. radykalne ograniczenie poboru tych wód przez przemysł
3. wprowadzenie systemu pozwoleń zintegrowanych
4. ograniczenia zrzutu (do kanalizacji) substancji niebezpiecznych (w tym zrzutów incydentalnych związanych z awariami przemysłowymi)
5. ograniczenie zagrożeń wynikających z przenikania zanieczyszczeń z mogiłników i składowisk odpadów
6. wdrożenie zmodernizowanego systemu monitoringu zrzutu zanieczyszczeń i jakości wód (zgodnie ze standardami UE)
7. przygotowanie kompleksowej gospodarki wodnej i poprawy jakości wód

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

- w zakresie ograniczenia hałasu
 1. spełnienie obowiązujących standardów w zakresie poziomu hałasu (cel strategiczny)
 2. radykalne ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg (cel priorytetowy)
 - bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne oraz przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska
 1. zmniejszenie ryzyka występowania nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska
 2. zwiększenie możliwości działań ograniczających skutki ewentualnego występowania nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska
 3. zorganizowanie systemu bezpiecznego obrotu substancjami niebezpiecznymi i innymi chemikaliami
 4. zorganizowanie szczególnego nadzoru nad stosowaniem organizmów modyfikowanych genetycznie.
 - w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej
 1. stworzenie warunków do realizacji strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego
 2. poprawa stanu środowiska poprzez usunięcie lub ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej
 3. zachowanie, odtworzenie i wzbogacenie regionalnych zasobów przyrody
 4. osiągnięcie społecznej akceptacji dla zachowania całości spuścizny przyrodniczej i kulturowej.
- Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego – cel nadrzędny: **stworzenie warunków dla trwałego, harmonijnego rozwoju gospodarczego jako podstawy zrównoważonego rozwoju oraz osiągnięcia konkurencyjności powiatu.**

Cele strategiczne:

1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców
 - ❖ poprawa stanu środowiska naturalnego,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- a) opracowanie i wdrożenie pro-ekologicznego systemu gospodarki odpadami,
- b) stworzenie systemu nadzoru ekologicznego nad funkcjonowaniem przedsiębiorstw oraz redukcja źródeł zanieczyszczeń przemysłowych,
- c) redukcja zanieczyszczeń źródeł komunalnych,
- d) współpraca i współdziałanie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu ochrony ujęć wody pitnej i wód powierzchniowych,
- e) zwiększenie terenów zielonych i lesistości powierzchni powiatu.

Mierniki realizacji:

Strategiczny obszar rozwojowy Cel strategiczny / program strategiczny / zadanie	Miernik realizacji celu	Źródła mierników
Poprawa stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> - wskaźniki zanieczyszczenia natury, - nakłady na inwestycje na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym na obwałowania przeciwpowodziowe, - wpływy z opłat i kar na celowe fundusze ekologiczne w mln zł, - wielkość i struktura wykorzystania środków WFOŚiGW oraz NFOŚiGW oraz FOG, 	<p>Starostwo Powiatowe, urzędy gminne, Sanepid, PIS, PIOŚ</p> <p>Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy i Wojewódzki), Fundusz Ochrony Gruntów</p>
1. opracowanie i wdrożenie pro-ekologicznego systemu gospodarki odpadami	- stworzenie i uchwalenie powiatowego systemu gospodarki odpadami,	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne
2. stworzenie systemu nadzoru ekologicznego nad funkcjonowaniem przedsiębiorstw oraz redukcja źródeł zanieczyszczeń	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie i uchwalenie powiatowego systemu nadzoru nad źródłami zanieczyszczeń przemysłowych, - liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska – trucicieli 	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne, Sanepid, PIOŚ, Urząd Statystyczny

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

przemysłowych	- wielkość i struktura (wg sekcji EKD) ścieków przemysłowych oczyszczanych i nie oczyszczanych w hm ³ - powierzchnia składowania odpadów w ha	
3. redukcja zanieczyszczeń źródeł komunalnych	- pomiary wskaźników zanieczyszczenia, - liczba, rodzaj i źródła zanieczyszczeń komunalnych oraz ich zmiany,	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne
4. współpraca i współdziałanie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu ochrony ujęć wody pitnej i wód powierzchniowych	- stały monitoring jakości wody pitnej i wód powierzchniowych, - ocena sanitarna wody pobieranej przez ludność, - wielkość nakładów na ujęcia i doprowadzenie wody w tys. zł - wielkość nakładów na ochronę wód w tys. zł	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne, Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
5. zwiększenie terenów zielonych i lesistości powierzchni powiatu	- obszar nowych obsadzeń i terenów zielonych oraz ich zmiany,	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne

- ❖ zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych,
 - ❖ stworzenie warunków do wypoczynku i rozrywki na terenie powiatu dla mieszkańców i gości,
- a) rozwój terenów zielonych i lasów, zagospodarowanie gruntów odłogowanych oraz poeksploatacyjnych,**

Mierniki realizacji:

Strategiczny obszar rozwojowy Cel strategiczny / program strategiczny / zadanie	Miernik realizacji celu	Źródła mierników
Stworzenie warunków do wypoczynku i rozrywki na terenie powiatu dla mieszkańców i gości,	- liczba inicjatyw i programów wpływających na stan środowiska naturalnego przez akcje zalesień i tworzenia terenów zielonych,	Starostwo Powiatowe, urzędy gminne,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

1. rozwój terenów zielonych i lasów, zagospodarowanie gruntów odłogowanych oraz poeksploatacyjnych,	- ilość zalesień w ha/rocznie oraz ich zmiana w czasie, - powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku w ha, w tym przeznaczone na cele rolnicze i leśne	
---	---	--

- b) rozwój usług turystycznych, przed wszystkim turystyki weekendowej,
 - c) rozwój bazy noclegowej i usług gastronomicznych,
 - d) rozwój usług kulturalnych, sportowych i informacyjnych
 - ❖ kształtowanie ładu przestrzennego w powiecie poddębickim,
 - ❖ podniesienie stanu zdrowia mieszkańców
2. Zdynamizowanie wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego powiatu
3. Budowanie pozytywnego wizerunku powiatu, kształtowanie tożsamości kulturowej oraz postaw obywatelskich mieszkańców powiatu.

W oparciu o powyższe cele i założenia, po przeanalizowaniu aktualnego stanu środowiska Powiatu Poddębickiego i kierunków jego rozwoju oraz uwzględniając informacje z Gmin sformułowano następujące cele ekologiczne:

1. ukierunkowane na poprawę jakości środowiska

a. **CEL – POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I MINIMALIZACJA ZAGROŻEŃ DLA ODTWARZALNOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH**

- **zapewnienie odpowiedniej ilości najlepszej jakościowo wody do picia,**
- **poprawa jakości wód powierzchniowych**

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- **ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych**
- **poprawa warunków bytowania mieszkańców,**
- **stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz rozwoju flory i fauny,**

Głównym zanieczyszczeniem wód powierzchniowych jest odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków. Coraz więcej ścieków poddawanych jest procesom mechaniczno-biologicznego oczyszczania, choć nadal jest to ilość niewystarczająca. Wskazuje na to zanieczyszczenie rzek powiatu Poddębickiego bakteriami Coli typu fekalnego. Najgorsza sytuacja jest w Poddębicach, z których wszystkie ścieki, nie oczyszczone trafiają bezpośrednio do Neru. Uregulowania wymaga również gospodarka ściekowa na terenach wiejskich, gdzie brak jest kompleksowego podejścia do rozwiązania problemu gospodarki wodnej, tzn. przy wysokim stopniu zwodociągowania, które powoduje wzrost zużycia wody i ilości powstających ścieków, stopień skanalizowania jest na bardzo niskim poziomie.

W najbliższym czasie muszą być prowadzone działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Kontynuowane będą równocześnie działania zmierzające do podniesienia efektywności oczyszczania ścieków poprzez modernizację istniejących i budowę nowych oczyszczalni. Do istniejących oczyszczalni, które nie są w pełni wykorzystane podłączane będą źródła rozproszone tam gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione, natomiast w pozostałych miejscach przy dogodnych warunkach gruntowo-wodnych promowana będzie budowa małych, indywidualnych, przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Ważne jest opracowanie przez Gminy koncepcji gospodarki wodno-ściekowej, które wskażą właściwą lokalizację oczyszczalni.

Powiat Poddębicki zaopatrywany jest w wodę wyłącznie z ujęć głębinowych, zarówno dla celów gospodarki komunalnej, jak i przemysłu. Dlatego szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę wód podziemnych i eliminowanie wszelkich zagrożeń. Konieczne jest prowadzenie monitoringu wód podziemnych, zwłaszcza wokół każdego obiektu mogącego zanieczyścić wody podziemne, w szczególności wokół wysypisk odpadów, np. wysypisko gminne w Poddębicach, które zlokalizowane jest w strefie, gdzie kredowy zbiornik wód podziemnych nie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

posiada dostatecznej osłony naturalnej (utwory kredowe występują tuż pod powierzchnią terenu).

Ponadto trzeba położyć nacisk na ochronę ilościową zasobów wód podziemnych, aby nie dopuścić do nadmiernej eksploatacji poszczególnych poziomów wodonośnych, powodującej zachwianie równowagi hydrodynamicznej danego poziomu. Zasoby wód podziemnych powinny być wykorzystywane przede wszystkim na potrzeby ludności i przemysłu spożywczego, zwłaszcza wody dobrej jakości, nie budzące zastrzeżeń.

Kierunki działania:

- uregulowanie gospodarki ściekowej (budowa zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków, modernizacja istniejących oczyszczalni, budowa oczyszczalni przydomowych, budowa i modernizacja wodociągów oraz stacji uzdatniania wody oraz opracowywanie spójnych koncepcji kanalizacji w skali poszczególnych zlewni),
- prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- stworzenie bazy podmiotów odprowadzających ścieki oraz ich nadzór i kontrola,
- kontrola i nadzór ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu,
- właściwe lokalizowanie inwestycji uciążliwych na środowisko w miejscach, gdzie nie spowodują one zagrożenia dla wód podziemnych i likwidowanie zagrożeń miejscowych,
- zwiększanie małej retencji (budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych i stopni wodnych, które pozwolą na gospodarcze wykorzystanie rzek do np. turystyki, rekreacji i energetyki),
- stworzenie kompleksowego systemu przeciwpowodziowego uwzględniającego zachowanie walorów przyrodniczych, w szczególności w dolinach rzecznych,
- inwentaryzacja i likwidacja niewykorzystanych otworów wiertniczych, w tym nieczynnych o zaniechanej eksploatacji oraz niesprawnych ujęć wód podziemnych,
- ograniczenie powierzchniowego dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych (zwłaszcza z terenów rolniczych),
- edukacja mieszkańców w celu uświadomienia zagrożenia dla wód jakie mogą powodować nieszczelne szamba oraz w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mierniki realizacji:

- ilość ścieków oczyszczanych i nie oczyszczanych w m³,
- długość kanalizacji i ilość przyłączy,
- długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy,
- wielkość nakładów na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków,
- wielkość nakładów na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody,
- liczba powstałych oczyszczalni przydomowych,
- udział wód powierzchniowych i podziemnych w poszczególnych klasach czystości,
- poziom zużycia wody,
- liczba podmiotów posiadających odpowiednie pozwolenia wodnoprawne,
- ilość zlikwidowanych zagrożeń miejscowych dla wód,
- powierzchnia obiektów małej retencji.

b. CEL –UREGULOWANIE GOSPODARKI ODPADAMI

- **minimalizacja ilości odpadów powstających i składowanych, a wzrost ilości odpadów odzyskiwanych i wykorzystywanych,**
- **poprawa estetyki otoczenia życia mieszkańców (likwidacja dzikich wysypisk odpadów),**
- **likwidacja punktów stwarzających szczególne zagrożenie dla gleby i wód (mogilniki, odpady niebezpieczne),**

Obecnie do najważniejszych zagadnień ochrony środowiska należą problemy związane z prawidłowym postępowaniem z odpadami, ich gospodarczym wykorzystaniem i minimalizacją szkodliwego oddziaływania. Na terenie Powiatu Poddębickiego podstawowym sposobem postępowania z wytworzonymi odpadami jest ich składowanie na składowiskach. Żadne z istniejących składowisk nie spełnia na dzień dzisiejszy wymagań dotyczących zabezpieczenia przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Jedynie składowisko w Zygrach ze względu na pozostałą do wykorzystania pojemność, a także wyposażenie techniczne i usytuowanie ma szansę spełnić obowiązujące wymagania.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Niewłaściwie zlokalizowane i eksploatowane składowiska nie tylko niekorzystnie oddziałują na poszczególne elementy środowiska, ale powodują również znaczne obniżenie estetyki terenu. Ponadto praktycznie brak sprawnie działającego systemu gromadzenia i gospodarowania odpadami oraz niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców powoduje, że powstaje wiele tzw. „dzikich” wysypisk odpadów, których rekultywacja wymaga bardzo dużych nakładów finansowych.

Kierunki działań:

- ❖ edukacja ekologiczna mieszkańców (szkolenia, spotkania z mieszkańcami, edukacja dzieci i młodzieży w szkołach),
- ❖ minimalizacja ilości powstających odpadów poprzez ich gospodarcze wykorzystanie,
- ❖ wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- ❖ akcja informacyjna dla podmiotów gospodarczych o potrzebie przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach lub też zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- ❖ stworzenie bazy danych o podmiotach gospodarczych wytwarzających odpady, zwłaszcza niebezpieczne wraz z ewidencją obejmującą decyzje dotyczące postępowania z odpadami i ich kontrola,
- ❖ zwiększenie kontroli nad postępowaniem z osadami ściekowymi,
- ❖ zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w sektorze gospodarczym,
- ❖ nadzór i kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie postępowania z odpadami (wytwarzanie, zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie),
- ❖ likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk odpadów,
- ❖ rekultywacja istniejących składowisk i wprowadzenie ich monitoringu,
- ❖ stworzenie mieszkańcom warunków do legalnego pozbywania się odpadów poprzez zorganizowanie właściwego systemu odbioru odpadów,
- ❖ właściwe rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów poprzez budowę zakładu unieszkodliwiania odpadów i budowę regionalnego wysypiska spełniającego wymagania obowiązujących przepisów prawnych.

Mierniki realizacji:

- ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca,
- ilość odpadów odzyskanych,
- ilość przeprowadzonych szkoleń i spotkań z mieszkańcami,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- procent mieszkańców objętych selektywną zbiórką,
- stworzenie bazy podmiotów wytwarzających odpady,
- liczba podmiotów posiadających stosowne decyzje z zakresu gospodarowania odpadami,
- wysokość nakładów poniesionych na likwidację „dzikich” wysypisk odpadów,
- opracowanie koncepcji rekultywacji wysypisk,
- wysokość nakładów poniesionych na dostosowanie istniejących wysypisk do obowiązujących przepisów.

c. CEL – SUKCESYWNE OGRANICZANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

- **poprawa jakości powietrza, przede wszystkim na terenach o gęstej zabudowie zanieczyszczonych przez tzw. „niską emisję”,**
- **przekształcanie istniejących systemów opalania w systemy bardziej przyjazne dla środowiska,**
- **wzrost wykorzystania ekologicznej energii odnawialnej,**

Ochrona powietrza atmosferycznego oparta jest o zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymanie ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Największe zanieczyszczenie powoduje tzw. „niska emisja” z sektora bytowo-komunalnego: lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych, czy zakładów usługowych. Problemem jest brak monitoringu, który pozwoliłby pozyskać informacje o poziomie emisji na poszczególnych terenach. Oprócz emisji zanieczyszczeń typowych przy spalaniu tradycyjnych paliw dodatkowym problemem jest fakt spalania w paleniskach domowych odpadów (opakowania plastikowe, butelki pet, itp.).

W ostatnich latach obserwuje się znaczny wzrost inwestycji polegających na termomodernizacjach budynków, wymianie kotłowni węglowych na kotłownie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

opalone paliwem ekologicznym (olej opałowy, gaz, biomasa i inne). Ponadto w Uniejowie wiele budynków już jest ogrzewanych w oparciu o wykorzystanie ciepła wód geotermalnych oraz planuje się w tym zakresie dalsze inwestycje i podłączanie kolejnych odbiorców. Do wspomagania przygotowania ciepłej wody użytkowej dla budynków Spółdzielni Mieszkaniowej w Poddębicach wykorzystano energię słoneczną za pomocą instalacji solarnej.

Kierunki działań:

- ❖ propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (biomasa, energia geotermalna, energia słoneczna, energia wód płynących, wierzba energetyczna),
- ❖ budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i transportu energii odnawialnej wytwarzanej z wykorzystaniem źródeł odnawialnych (energii wiatrowej i geotermalnej, ogniw słonecznych),
- ❖ stworzenie bazy podmiotów wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery oraz ich nadzór i kontrola,
- ❖ ograniczanie niskiej emisji i wprowadzenie jej monitoringu,
- ❖ akcja informacyjna o możliwościach uzyskania pomocy finansowej na realizowanie przedsięwzięć termomodernizacyjnych i wynikających z nich korzyściach zdrowotnych i ekonomicznych,
- ❖ ograniczanie emisji komunikacyjnej (obwodnice, działania w kierunku poprawy płynności ruchu – rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, rozwój infrastruktury dla ruchu rowerowego),
- ❖ promowanie wprowadzania czystych technologii, modernizacji procesów technologicznych, zmniejszenia materiałochłonności procesów technologicznych i instalowania urządzeń zanieczyszczających,
- ❖ upowszechnianie proekologicznych form transportu.

Mierniki realizacji:

- wysokość nakładów na inwestycje z zakresu ochrony atmosfery,
- poziom zanieczyszczenia powietrza,
- wysokość emisji zanieczyszczeń do powietrza
- monitoring niskiej emisji,
- lista podmiotów wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- liczba mieszkańców poinformowanych o możliwościach uzyskania dofinansowania na inwestycje ograniczające emisję zanieczyszczeń,

d. CEL – ZMNIEJSZENIE UCIAŹLIWOŚCI HAŁASU I OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

- **ograniczanie liczby ludności narażonej na nadmierny hałas**
- **zmniejszenie hałasu emitowanego przez środki transportu**
- **ocena skali zagrożenia mieszkańców powiatu polami elektromagnetycznymi**

Na terenie Powiatu Poddębickiego nadmierny hałas do środowiska emitują przede wszystkim zakłady przetwórcze, rzemieślnicze i handlowe takie jak mleczarnia, młyny zbożowe, stolarnie, masarnie wyposażone w urządzenia klimatyzacyjne i chłodnicze. Głównym czynnikiem degradującym klimat akustyczny w środowisku jest hałas komunikacyjny, na terenie Powiatu Poddębickiego emitowany przede wszystkim przez środki transportu drogowego i kolejowego. Największy hałas występuje przy drodze krajowej nr 72 biegnącej przez Poddębice i Uniejów oraz drodze biegnącej z Łęczycy przez Poddębice w kierunku Sieradza i Szadku.

Kierunki działań:

- ❖ ograniczanie emisji komunikacyjnej (obwodnice, działania w kierunku poprawy płynności ruchu – rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej),
- ❖ stworzenie bazy podmiotów emitujących hałas oraz ich nadzór i kontrola,
- ❖ rozwój monitoringu hałasu,
- ❖ właściwe lokalizowanie inwestycji związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, w tym głównie konieczności ograniczenia zabudowy w rejonie ich źródeł,

Mierniki realizacji:

- poziom emisji hałasu,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- procent ludności narażonej na nadmierny hałas,
- długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg, budowa obwodnic,
- lista podmiotów emitujących hałas.

e. CEL – OCHRONA I WZROST RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ

- **ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych,**
- **wzrost atrakcyjności otoczenia życia mieszkańców,**
- **podniesienie jakości życia mieszkańców z zachowaniem ładu przestrzennego i funkcjonalnego przy jednoczesnej ochronie istniejących walorów kulturowo-krajobrazowych,**

Istniejące ekosystemy o wysokich walorach przyrodniczych, a także inne obszary o dużym znaczeniu ekologicznym powinny być utrzymane i chronione. Trzeba położyć nacisk na poprawienie estetyki krajobrazu i estetyki najbliższego otoczenia człowieka w miejscu zamieszkania. Przede wszystkim aspekty związane z ochroną środowiska powinny być włączane i podkreślane w planach zagospodarowania przestrzennego. Należy dalej wspierać działania w kierunku powiększania zasobów leśnych na terenie Powiatu, polepszenie zdrowotności i ich kompleksową ochronę.

Kierunki działań:

- ❖ uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów dotyczących ochrony środowiska (ochrona elementów charakterystycznych i ochrona różnorodności krajobrazu),
- ❖ edukacja ekologiczna rolników i promowanie rolnictwa ekologicznego oraz realizowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- ❖ ochrona i dalszy wzrost zasobów leśnych,
- ❖ rozwój terenów zieleni w miastach,
- ❖ promowanie terenów o dużych walorach przyrodniczych i rozpowszechnianie proekologicznych zasad korzystania z nich,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- ❖ edukacja ekologiczna w celu zwiększenia świadomości ekologicznej i kształtowania opinii mieszkańców oraz promowania umiarkowanego użytkowania zasobów biologicznych i praktyki oszczędnego i rozsądnego gospodarowania.

Mierniki realizacji:

- powierzchnia obszarów chronionych
- powierzchnia terenów zalesionych
- ilość przeprowadzonych szkoleń
- liczba rolników produkujących żywność ekologiczną

f. CEL - PRZECIWDZIAŁANIE NADZWYCZAJNYM ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

Potencjalne nadzwyczajne zagrożenia środowiska na terenie Powiatu Poddębickiego wiążą się z:

- awarię w zakładach, w których stosowane i magazynowane są materiały szczególnie niebezpieczne:

<i>L.p.</i>	<i>Obiekt Lokalizacja</i>	<i>Rodzaj</i>
1.	Spółdzielnia Mleczarska "MLECZWART" Wartkowice ul. Spółdzielcza 3	Amoniak Pdcchloryn sodu Wodorotlenek sodu
2.	Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Gostkowie Stary Gostków 3	Ciekły azot

- awaria lub uszkodzenie cysterny kolejowej przewożącej materiały szczególnie niebezpieczne

Tereny zagrożone katastrofą chemiczną położone są wzdłuż przebiegającego szlaku kolejowego. Szczególnie niebezpieczna będzie awaria w rejonie wiaduktu kolejowego w m. Praga, ze względu na objęcie zasięgiem terenu gęsto zaludnionego.

- awaria lub uszkodzenie cysterny drogowej przewożącej materiały szczególnie niebezpieczne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Duże zagrożenie wynika z przewozu w/w środków transportem samochodowym, który swobodnie porusza się ulicami miast i wsi. Wynika to głównie z:

- ilości przewożonych substancji;
- większej różnorodności przewożonych substancji niebezpiecznych w porównaniu z transportem kolejowym;
- stanem technicznym środków transportu drogowego;
- nieprzestrzeganiem przepisów o przewozie materiałów niebezpiecznych;
- dużym zagrożeniem kolizji na drogach;
- brakiem świadomości spedytorów i przewoźników o skutkach występujących zagrożeń;
- bardzo dużą szarą strefą przewozów – świadomy transport z zatajaniem przez przewoźnika i związanego z tym zagrożenia.

Transport drogowy posiada duże znaczenie w przewozie materiałów niebezpiecznych do zakładów przemysłowych. Zdecydowaną większość przewożonych materiałów niebezpiecznych stanowią substancje ropopochodne oraz gaz propan-butan dla zlokalizowanych na terenie powiatu stacji paliw płynnych oraz Auto-Gazu. W przypadku awarii, wypadku lub katastrofy na drodze lub w zakładzie pracy, istnieje duże prawdopodobieństwo zanieczyszczeń wód powierzchniowych i skażenia środowiska.

Kierunki działań:

- kontrola i nadzór obiektów mogących powodować nadzwyczajne zagrożenia,
- inwentaryzacja punktów stwarzających nadzwyczajne zagrożenia
- sporządzenie planów operacyjno-ratowniczych
- zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia mieszkańców i środowiska powiatu wynikającego z transportu materiałów niebezpiecznych,
- wykreowanie właściwych zachowań mieszkańców w sytuacji wystąpienia awarii przemysłowej lub zagrożenia w wyniku transportu materiałów niebezpiecznych,
- bezpieczne, tymczasowe gromadzenie odpadów powstających w czasie usuwania skutków przedostania się materiałów niebezpiecznych do środowiska podczas kolizji transportowej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

2. w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

a. CEL- ZMNIEJSZENIE WODOCHŁONNOŚCI, MATERIAŁOCHŁONNOŚCI I ENERGOCHŁONNOŚCI GOSPODARKI

Zmniejszenie zużycia wody i materiałów w procesie produkcyjnym powoduje zmniejszenie ilości wytwarzanych ścieków i odpadów. Na terenie Powiatu Poddębickiego, gdzie do picia i na potrzeby gospodarcze wykorzystywana jest wyłącznie woda podziemna bardzo ważne jest prowadzenie nadzoru nad racjonalnym korzystaniem z wody i wyeliminowanie jej marnotrawstwa.

W celu zmniejszenia energochłonności konieczne jest wprowadzanie oszczędnych technologii produkcji oraz wzrost wykorzystania energii odnawialnej. Duży potencjał w tym zakresie ma Powiat Poddębicki, dlatego konieczne jest prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o możliwościach i korzyściach wynikających ze stosowania technologii do wykorzystania źródeł odnawialnych: elektrownie wodne, kolektory słoneczne, instalacje do pozyskania biogazu z odpadów komunalnych oraz ciepłownie (i elektrociepłownie) na biopaliwa stałe (drewno, słoma), a także ciepłownictwo geotermalne i inne.

Kierunki działania:

- ❖ propagowanie wdrażania najlepszych dostępnych technik produkcji,
- ❖ kontrolowanie gospodarowania wodą i racjonalizacja zużycia wody (zapobieganie nadmiernej i niewłaściwej eksploatacji ujęć poprzez odpowiednie pozwolenia wodnoprawne),
- ❖ propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (biomasa, energia geotermalna, energia słoneczna, energia wód płynących, wierzba energetyczna).

b. CEL - OCHRONA GLEB

Głównym zagrożeniem dla gleb jest ich degradacja powodowana niewłaściwym składowaniem odpadów, szczególnie niebezpiecznych w tzw. mogiłnikach, wylewiska ścieków, działalność inwestycyjna, niewłaściwa eksploatacja kopalni i braki w rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Duże zagrożenia stanowią również niewłaściwe zabiegi agrotechniczne, głównie spowodowane zbyt małą wiedzą o zasobności gleb w składniki pokarmowe. W tym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

celu konieczne staje się upowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej, a także wprowadzenie większej dostępności wyników analiz gleb.

Polski Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej podaje propozycje rozwiązań problemu ochrony gleb wskazując między innymi na utrzymywanie lub zwiększanie żyzności gleby w wyniku działalności rolniczej, a więc:

- prowadzenie podstawowych zabiegów agrotechnicznych regulujących żyzność gleby – zmianowanie roślin, uprawa mechaniczna gleby oraz racjonalne nawożenie organiczne i mineralne;
- utrzymywanie odczynu uprawnej warstwy gleby w zakresach optymalnych dla uprawianych gatunków roślin;
- uzupełnianie niedoborów podstawowych składników pokarmowych poprzez racjonalne nawożenie mineralne lub organiczne;
- oznaczanie zawartości przyswajalnych form makroskładników powinno być zlecane, w regularnych odstępach czasu co 4 – 6 lat Okręgowym Stacjom Chemiczno – Rolniczym;
- zadbanie o wysoką aktywność biologiczną gleby, bo tylko w takiej glebie żyją różnorodne organizmy (grzyby, bakterie i drobne zwierzęta), które odgrywają właściwą każdemu gatunkowi rolę w utrzymaniu żyzności gleby;
- utrzymywanie lub zwiększanie zawartości substancji organicznej w glebie. Gleby zasobne w substancje organiczne są odporniejsze na ujemny wpływ kwaśnego odczynu, a ponadto substancje te – jako źródło węgla – wzmagają rozwój drobnoustrojów saprofitycznych, które działają antagonistycznie na rozwój grzybów chorobotwórczych. Istotny jest tu właściwy dobór roślin w zmianowaniu oraz regularne stosowanie nawozów organicznych;
- zachowanie właściwych stosunków powietrzno – wodnych gleby, a tym samym zachowanie gleby w dobrej strukturze. W regulacji stosunków powietrzno – wodnych poza hydromelioracją (odwodnienia i nawodnienia) większy udział powinna mieć fitomelioracja (zatrzymywanie wody przez rośliny), która jest najlepszą metodą gospodarowania zasobami wody.

Kierunki działania:

- ❖ prowadzenie okresowych badań jakości gleby,
- ❖ ochrona gleb o wysokich klasach bonitacyjnych przed wykorzystaniem na cele nierolnicze,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- ❖ wapnowanie gleb i racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów,
- ❖ odbudowa i modernizacja urządzeń melioracji podstawowej i szczegółowej,
- ❖ rekultywacja gleb zdegradowanych,
- ❖ upowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej.

c. CEL - WZBOGACANIE I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW LEŚNYCH

- **zachowanie i zwiększanie istniejących zasobów leśnych**
- **poprawa stanu zdrowotnego lasów**
- **wzrost różnorodności biologicznej systemów leśnych**

Lasy spełniają szereg funkcji:

- retencjonowanie i łagodzenie ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych,
- przeciwdziałanie degradacji i erozji gleb oraz stepowieniu krajobrazu,
- wiązanie CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacja ich negatywnego działania,
- korzystna modyfikacja warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych,
- zachowanie zasobów genowych flory i fauny oraz przywracanie różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu,
- wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej terenu, a przez to tworzenie możliwości wypoczynku dla ludności,

i wiele innych, stąd tak ważne jest zwiększanie powierzchni leśnej.

Zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości i jego aktualizacją w 2003 r. oraz po analizie zasad kwalifikowania gruntów do zalesienia, jakie sformułowano w obowiązujących ustawach (o lasach z 28 września 1991 r. i o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia z 8 czerwca 2001 r.), a także w projektach opracowań dotyczących problematyki zalesień, zaleca się bardziej precyzyjne określenie i praktyczne stosowanie tych zasad. Tak więc do zalesienia powinny być przeznaczane przede wszystkim:

- grunty orne, a w mniejszym stopniu użytki zielone,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- klasy bonitacyjne VIz do zalesienia w całości,
- klasy bonitacyjne VI do zalesienia w całości z wyjątkiem gruntów rokujących ich rolnicze użytkowanie,
- klasy bonitacyjne V do zalesienia częściowo, tj. stanowiące śródleśne enklawy i półenklawy o powierzchni do 2 ha w jednym konturze lub o szerokości między brzegami lasu do 150 m (8-10 krotna wysokość drzew), jeżeli odległość od tych gruntów do obecnych lub perspektywicznych siedlisk gospodarstw rolnych wynosi ponad 5 km, a ich nachylenie przekracza 12° oraz inne w uzasadnionych lokalnie przypadkach,
- klasa IVa i IVb do zalesienia w przypadkach sporadycznych, tj. enklawy i półenklawy o powierzchni do 0,5 ha lub o szerokości do 50 m (3-5 krotna wysokość drzew), szczególnie z utrudnionym dojazdem, małe powierzchnie nieregularnych wcięć w głąb lasu (do 0,1 ha) oraz grunty o nachyleniu powyżej 20°,
- grunty klas I-III mogą być zalesiane jedynie wyjątkowo w przypadkach bardzo małych wydłużonych enklaw i półenklaw, położonych w uciążliwej szachownicy z gruntami leśnymi o szerokości między lasami do 30 m (2 krotna wysokość drzew) oraz grunty o nachyleniu powyżej 25°,
- inne grunty oraz nieużytki nadające się do zalesienia, bądź mogące stanowić uzupełniający składnik ekosystemu leśnego, a w szczególności:
 - 1) grunty skażone, zdegradowane i zagrożone erozją,
 - 2) grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych,
 - 3) lotne piaski i wydmy piaszczyste,
 - 4) strome stoki, zbocza urwiska i zapadliska,
 - 5) hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie,
 - 6) grunty położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Lokalizacja zalesień powinna zapewniać zmniejszenie rozdrobnienia i rozproszenia kompleksów leśnych. Należy dążyć do tego, żeby docelowa powierzchnia kompleksu leśnego nie była mniejsza niż 5 ha. Powierzchnie poniżej 0,5 ha powinny być wykorzystywane do tworzenia zbiorowisk drzewiasto-krzewiastych o funkcjach zadrzewień.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zalesianie gruntów porolnych powinno sprzyjać tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy rolno-leśnej, a także tworzeniu zwartego systemu przyrodniczego łącznie z innymi obszarami o funkcjach ekologicznych. Zalesienia powinny uwzględniać również tworzenie korytarzy ekologicznych pomiędzy dużymi kompleksami leśnymi.

Lasy na terenie Powiatu Poddębickiego stanowią tylko 15 % mimo to, że w ostatnich latach powierzchnia zalesianych gruntów znacznie się zwiększyła. Duży nacisk należy położyć na akcję informacyjną wśród właścicieli lasów prywatnych o konieczności ich ochrony i możliwościach uzyskania środków na zalesienia, ale także na zwiększenie nadzoru nad lasami prywatnymi. Konieczne jest uwzględnianie terenów przeznaczonych pod zalesienia w ogólnych planach zagospodarowania przestrzennego gmin.

Kierunki działania:

- ❖ systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- ❖ stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (szkody przemysłowe, pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników),
- ❖ zwiększenie różnorodności gatunkowej lasów i bieżąca ochrona istniejących kompleksów leśnych,
- ❖ edukacja ekologiczna społeczeństwa, w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania oraz poszanowania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych,
- ❖ wprowadzenie instrukcji zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Mierniki realizacji celów:

- wielkość powierzchni zalesionej w danym roku,
- wielkość powierzchni leśnej na jednego mieszkańca.

d. CEL - OGRANICZENIE RYZYKA WYSTAPIENIA POWODZI NA TERENACH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH

Zagrożenie powodziowe na terenie Powiatu Poddębickiego występuje ze strony:

- rzek: Warta i Ner;
- zbiornika retencyjnego "Jeziorsko";

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- rzek i strumieni uchodzących do rzek Warta i Ner /tzw. „cofki”/;
- nawałnych deszczy.

Największe potencjalne zagrożenie stanowi zaporą czołową stopnia wodnego zbiornika retencyjnego „Jeziorsko” na rzece Warta. Uszkodzenie bądź zniszczenie zapory czołowej spowoduje katastrofalne zatopienia rejonów położonych wzdłuż rzeki, w górnym jej biegu za zbiornikiem. Zniszczeniu ulegną obiekty zlokalizowane po obydwu brzegach Warty w gminach Pęczniew i Uniejów a także w zachodnich krańcach gmin Wartkowice i Poddębice.

Ponadto mogą wystąpić:

- zniszczenia (uszkodzenia) budynków mieszkalnych i gospodarczych;
- brak przejezdności ciągów komunikacyjnych;
- zniszczenia w infrastrukturze komunalnej /możliwość uszkodzenia sieci gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych, itp./;
- straty w uprawach oraz w inwentarzu żywym;
- skażenie ujęć wody pitnej, w szczególności studni przyzagrodowych;
- i inne.

Kierunki działań:

- budowa oraz bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią,
- współpraca z instytucjami szczebla wojewódzkiego i gminnego w zakresie stworzenia systemu informacji o gospodarce wodnej,
- bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych,
- zwiększenie retencyjności zlewni rzek,
- niedopuszczanie do zabudowy terenów zalewowych.

e. CEL - OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN

Eksploatacja kopalin nie pozostaje bez wpływu na otoczenie, dlatego powinna być prowadzona w taki sposób, aby minimalizować degradację środowiska. Konieczne jest kontrolowanie warunków wydobycia poprzez egzekwowanie warunków określonych w koncesjach. Bardzo istotne jest realizowanie działań rekultywacyjnych i zagospodarowywanie terenów zdegradowanych. Tam, gdzie to możliwe powinien być preferowany wodno-leśny

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

kierunek rekultywacji z przeznaczeniem na cele rekreacyjne. Bardzo ważnym elementem będzie racjonalizowanie gospodarki surowcami mineralnymi przy zastosowaniu optymalnych metod i technologii. Złóża powinny być zagospodarowywane jak najpełniej, łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących i zagospodarowaniem nadkładów.

Kierunki działania:

- ❖ uwzględnianie złóż kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego,
- ❖ sporządzenie aktualnej inwentaryzacji złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych znajdujących się na terenie Powiatu
- ❖ rekultywacja terenów zdegradowanych
- ❖ prowadzenie kontroli nad wydobywaniem kopalin (koncesje, opłaty eksploatacyjne) oraz rekultywacją terenów poeksploatacyjnych
- ❖ likwidacja mogilników i tzw. „dzikich” wysypisk

Mierniki realizacji:

- wielkość powierzchni zrehabilitowanych,
- inwentaryzacja złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych,
- ilość wydanych koncesji,
- wysokość nakładów na inwestycje związane z wykorzystaniem energii odnawialnej,
- ilość wydobytych zasobów poszczególnych rodzajów,
- wysokość nakładów na rekultywację terenów.

V. PRIORYTETY EKOLOGICZNE I LISTA PROEKOLOGICZNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH

Priorytety ekologiczne przyjęte w „Programie ochrony środowiska województwa łódzkiego” na lata 2003-2006:

- „gorące punkty” i obszary konfliktowe,
- gospodarka odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ich ochrona,
- gospodarowanie energią i ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem oraz rozwój energetyki odnawialnej,
- ochrona żywych zasobów przyrody.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

Priorytety ekologiczne dla Powiatu Poddębickiego ustalano wybierając spośród planowanych przez samorządy gminne przedsięwzięć, mając na względzie aktualny stan środowiska oraz kierując się następującymi kryteriami:

- ❖ ponadgminny wymiar przedsięwzięcia,
- ❖ zgodność z II Polityką ekologiczną państwa, regionalną Polityką Ekologiczną Województwa Łódzkiego, Programem Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego i Strategią Powiatu Poddębickiego oraz wymaganiami obowiązującego prawa dotyczącego ochrony środowiska,
- ❖ planowany efekt ekologiczny przedsięwzięcia ,
- ❖ znaczenie przedsięwzięcia dla poprawy stanu środowiska, szczególnie na terenach stanowiących bazę rozwoju Powiatu,
- ❖ możliwość likwidacji punktów stanowiących największe i bezpośrednie zagrożenie środowiska naturalnego.

Ze względu na charakter Powiatu Poddębickiego i wynikające z analizy stanu środowiska największe problemy dotyczące ochrony środowiska, proponuje się następujące priorytety ekologiczne na lata 2004-2011:

- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami na terenie powiatu,
- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- racjonalne gospodarowanie i ochrona zasobów wód podziemnych,
- ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem – wdrażanie alternatywnych źródeł energii,
- dalszy wzrost lesistości Powiatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Lista wybranych priorytetów jest otwarta i może być uzupełniana lub zmieniana, co będzie uzależnione od sytuacji ekonomicznej samorządów i podmiotów odpowiedzialnych za realizację inwestycji ekologicznych, możliwości uzyskania dofinansowania z zewnątrz, uregulowań prawnych i wielu innych czynników.

Na podstawie informacji uzyskanych z Gmin sporządzono listę priorytetowych przedsięwzięć proekologicznych, planowanych do wykonania na terenie Powiatu Poddębickiego do roku 2010, którą przedstawia Tabela Nr 41.

Poniżej przedstawiono inwestycje priorytetowe dotyczące ponadlokalnych celów publicznych zestawione w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego”, w części dotyczącej pośrednio lub bezpośrednio Powiatu Poddębickiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 49 - Proekologiczne przedsięwzięcia priorytetowe z Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego

ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji (lata od - do)	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Powiatowe programy ochrony środowiska i plany gospodarki odpadami	Budowa systemu zarządzania środowiskiem	Zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi Ministerstwa Środowiska	2003	0,7	Środki własne powiatów
Gminne programy ochrony środowiska i plany gospodarki odpadami	Budowa systemu zarządzania środowiskiem	Zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi Ministerstwa Środowiska	2004	2,0	Środki własne gmin
Program rozwoju monitoringu środowiska	Dostosowanie monitoringu do aktualnych wymogów	Budowa stacji automatycznych, rozbudowa laboratoriów	2003-2005	Brak danych	GIOŚ, WIOŚ, FOŚiGW
Plan zarządzania ryzykiem oraz plany operacyjno-ratownicze dla obszarów objętych dużym ryzykiem awarii przemysłowej	Rozwój systemów organizacyjnych, wzmocnienie regionalnego systemu ratowniczo-gaśniczego	Zgodnie z przepisami prawa	2003-2004	0,3	Wytypowane zakłady, powiaty i gminy
Regionalne centrum informacji i doradztwa w zakresie technologii małoodpadowych i zarządzania środowiskiem	Rozwój czystszych technologii	Organizacja centrum lub przekształcenie istniejących ośrodków, wspieranie działalności centrum	2003-2004	0,2	Województwo Łódzkie, WFOŚiGW
Program obudowy społecznej dla wdrażania programów ochrony środowiska	System informacji o środowisku, edukacja ekologiczna, media, wydawnictwa	Rozszerzenie form edukacji i informacji	2003-2006	0,5	WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program Regionalny WARTA	Plan ochrony środowiska dla obszarów, znajdujących się w zlewni rz. Warty	Dokumentacja planowanych inwestycji w zakresie: -gospodarki wodno-ściekowej, -gospodarki odpadowej, -małej retencji, ochrony przeciwpowodziowej i melioracji szczegółowej	2003-2025	ok. 1000	środki własne NFOŚiGW budżet państwa środki z UE kredyty
System Informacji Przestrzennej	Komputerowe wspomaganie zarządzania środowiskiem w aspektach zarządzania przestrzenią i lokalizacją przedsięwzięć inwestycyjnych	Opracowanie elektronicznego systemu informacji przestrzennej obejmującej woj. łódzkiego	2003 – 2006	Brak danych	Województwo Łódzkie i Wojewoda, WFOŚiGW
Atlas Województwa Łódzkiego	Komputerowe wspomaganie zarządzania zasobami i ochroną środowiska w woj. łódzkim	Opracowanie elektronicznego atlasu zasobów, walorów i zagrożeń środowiska w woj. łódzkim	2004 – 2006	3,0	Województwo Łódzkie i Wojewoda, WFOŚiGW, Uczelnie Wyższe
Program Szkoleniowo-Edukacyjny w zakresie Zintegrowanego Zarządzania Środowiskiem	Przygotowanie kadr administracyjnych i władz samorządowych do realizacji zadań w zakresie Zintegrowanego Zarządzania Środowiskiem	Stworzenie systemu edukacji ekologicznej i szkoleń	2003 – 2006	0,3	Województwo Łódzkie i WFOŚiGW, Uczelnie Wyższe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

GOSPODARKA ODPADOWA

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji (lata od - do)	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Program likwidacji mogilników	Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego, ochrona gleb i wód podziemnych przed zanieczyszczeniem, likwidacja „gorącego punktu”	Szczegółowa inwentaryzacja mogilników i ich zawartości, utylizacja składowanych w nich pestycydów	2003-2006	20	WFOŚiGW, Wojewoda Łódzki, właściwe gminy, fundusze europejskie
Plany Gospodarki Odpadami	Budowa systemów gospodarki odpadami zgodnie z wojewódzkim, powiatowymi i gminnymi planami gospodarki odpadami oraz dyrektywą 99/31/WE	Realizacja planowanych przedsięwzięć organizacyjnych i inwestycyjnych (minimalizacja wytwarzania, selektywna zbiórka i segregacja, recykling, utylizacja-w tym termiczna, składowanie) z preferowaniem zadań ponadlokalnych.	2003-2006	Brak danych	Wojewoda Łódzki, właściwe gminy, fundusze europejskie
Program maksymalizacji odzysku i recyklingu	Ograniczenie eksploatacji surowców, zmniejszenie strumienia odpadów	Budowa systemu i instalacji niezbędnych do osiągnięcia poziomu odzysku materiałów zgodnie z celami Polityki Ekologicznej Państwa oraz dyrektywą 94/62/E.(dotyczy m.in. materiałów opakowaniowych, szkła, metali, papieru, recyklingu odpadów przemysłowych)	2003-2006	Brak danych	Wojewoda Łódzki, właściwe gminy, fundusze europejskie, zakłady przemysłowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program kontroli przesyłania odpadów	Ochrona terytorium przed napływem zużytych produktów i odpadów (opon, plastików i innych) zgodnie z rozp.259/93/EWG	Prace przygotowawcze do realizacji rozporządzenia	2003-2006	0,1	WFOŚiGW, Wojewoda Łódzki,
Program rekultywacji składowisk i likwidacji nielegalnego składowania odpadów	Ochrona powierzchni ziemi i likwidacja zaniedbań z przeszłości	Rekultywacja składowisk nieeksploatowanych, zamknięcie składowisk przepelnionych, likwidacja tzw. dzikich składowisk, ścisła egzekucja przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami i utrzymania porządku w gminach	2003-2006	Brak danych	WFOŚiGW, Wojewoda Łódzki, gminy
Program zmniejszenia materiałochłonności i odpadowości produkcji	Ograniczenie marnotrawstwa zasobów, recykling i odzysk celem zmniejszenia materiałochłonności produkcji do poziomu określonego w Polityce Ekologicznej Państwa	Upowszechnianie czystszych technologii	2003-2006	Brak danych	Zakłady przemysłowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji (lata od - do)	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Program małej retencji	Zwiększenie retencji wody, ochrona przed powodzią, realizacja Programów „Warta”, „Pilica”, „Bzura”, renaturalizacja rzek	Opracowanie i sukcesywna realizacja wojewódzkiego programu małej retencji uwzględniając propozycje zadań ponadlokalnych zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	2003-2004 (Program) 2004-2006 (częściowa realizacja)	0,3 (Program)	Wojewoda Łódzki, WZMiUW, fundusze europejskie, powiaty, gminy
Program ochrony przeciwpowodziowej oraz ochrony przed suszą	Zwiększenie zasobów wodnych oraz ochrona przed stratami powodziowymi w koordynacji z Programem Małej Retencji, Programem Zwiększenia Lesistości i planami melioracyjnymi	Określenie zakresu niezbędnych inwestycji hydrotechnicznych, melioracji i odwodnień, przegląd i kontrola obwałowań, ustalenie obszarów objętych zakazem zabudowy	2003-2004	0,2	Wojewoda Łódzki, WZMiUW, WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

<p>Program zaopatrzenia ludności w wodę pitną</p>	<p>Poprawa jakości wody pitnej, poprawa jakości zdrowia w koordynacji z programem ochrony wód powierzchniowych i podziemnych</p>	<p>Inwestycje wodociągowe w miastach i na wsiach, systemy uzdatniania wody pitnej, zwiększenie udziału wód podziemnych w zaopatrzeniu ludności (zwłaszcza w Łodzi), wymiana cementowo-azbestowych odcinków wodociągów</p>	<p>2003-2006</p>	<p>Brak danych</p>	<p>Powiaty, gminy, WFOŚiGW</p>
<p>Program ochrony wód powierzchniowych i podziemnych</p>	<p>Poprawa jakości wód powierzchniowych, ochrona zasobów w GZWP, ochrona płytszych poziomów wodonośnych, likwidacja zrzutu ścieków nieoczyszczonych i nieoczyszczonych zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG oraz zrzutu substancji niebezpiecznych do wód zgodnie z dyrektywą 76/464/EWG</p>	<p>Rozbudowa systemów kanalizacyjnych i indywidualnych zbiorników ścieków, wdrożenie systemu kontroli szczelności szamb. Budowa nowych oczyszczalni ścieków i modernizacja funkcjonujących. Hermetyzacja systemów ściekowych i zbiorników w oczyszczalniach ścieków.</p>	<p>2003-2006</p>	<p>Brak danych</p>	<p>Wojewoda Łódzki, powiaty, gminy, WFOŚiGW, fundusze europejskie</p>
<p>Monitoring hydrosfery</p>	<p>Dostosowanie systemu pomiarów i ocen do nowych wymogów</p>	<p>Weryfikacja i ewentualne rozszerzenie zakresów pomiarów i analiz oraz modyfikacja systemu ocen i klasyfikacji stosownie do nowych przepisów prawa i wytycznych GIOŚ</p>	<p>2003-2004</p>	<p>Brak danych</p>	<p>Środki własne WIOŚ</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program racjonalizacji zużycia wody	Oszczędne gospodarowanie wodą w przemyśle i gospodarce komunalnej	Rozbudowa systemów opomiarowania zużycia wody, kształtowanie taryf opłatowych, minimalizacja zużycia wód w głębszych przez przemysł, likwidacja strat wody w sieciach przesyłowych, wdrażanie technologii wodooszczędnych	2003-2006	Brak danych	Przedsiębiorstwa wodociągowe i przemysłowe
-------------------------------------	---	---	-----------	-------------	--

OCHRONA ATMOSFERY I KLIMATU ORAZ ENERGIA ODNAWIALNA

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji (lata od - do).	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Ocena stanu czystości powietrza	Klasyfikacja stref wg wytycznych GIOŚ	Realizacja monitoringu i ocena wyników	2003-2006	Brak danych	Środki własne WIOŚ
Programy ochrony powietrza	Poprawa jakości powietrza w obszarach, gdzie standardy nie są dotrzymane, utrzymanie jakości w obszarach, gdzie standardy są dotrzymane	Sporządzenie programów dla poszczególnych stref wg wskazań WIOŚ, sukcesywna realizacja programów (dotyczy zwłaszcza Aglomeracji Łódzkiej – „gorący punkt”)	2003- programy 2003-2006 - realizacja	0,3 (programy)	Wojewoda, powiaty, zakłady
Program unieszkodliwiania gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową	Oszacowanie wielkości emisji i opracowanie programu budowy instalacji odgazowywania i unieszkodliwiania	Dotyczy emisji ze składowisk odpadów, oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych	2003-2004	0,2	Wojewoda

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program wspierania racjonalizacji zużycia i poszanowania energii	Kompleksowe ujęcie zagadnień umożliwiających zmniejszenie zużycia energii na cele grzewcze i oświetleniowe, integracja ochrony atmosfery z planami zaopatrzenia w energię	Termomodernizacja obiektów, rozwój produkcji energii w systemie skojarzonym, opomiarowanie przesyłu i zużycia, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego ludności	2003-2006	Brak danych	Wojewoda Łódzki, powiaty, gminy, spółdzielnie mieszkaniowe, dostawcy energii
Zmniejszenie wielkości niskiej emisji energetycznej	Eliminacja lub ograniczanie stosowania paliw stałych w paleniskach domowych i lokalnych kotłowniach w miastach (realizacja części programu likwidacji „gorących punktów”)	Zmiany nośników energii cieplnej, ustanowienie obszarów ograniczonego stosowania paliw węglowych, rozbudowa systemów przesyłowych gazu i rurociągów paliwowych (według propozycji Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego)	2003-2006	Brak danych	Właściciele obiektów, Wojewoda Łódzki, powiaty, gminy, WFOŚiGW, fundusze europejskie
System kontrolny emisji lotnych związków organicznych	Kontrola emisji z istniejących instalacji magazynowania i transportu paliw	Zorganizowanie systemu kontroli zgodnie z dyrektywą 94/63/WE	2004-2005	Brak danych	Wojewoda Łódzki, WFOŚiGW
Program ograniczania emisji SO ₂ , NO _x i pyłów	Wywiązanie się z wynegocjowanych okresów dostosowawczych do dyrektywy 2001/80/WE	Modernizacja lub budowa instalacji w ciepłowniach komunalnych (dotyczy ograniczania emisji pyłów) oraz wielkich obiektów spalania paliw (dotyczy emisji SO ₂ i NO _x)	2003-2006 prace przygotowawcze	Brak danych	Wybrane przedsiębiorstwa – środki własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program inwestycyjny IPPC	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do środowiska z wytypowanych zakładów zgodnie z dyrektywą 96/61/WE (IPPC) –	Wprowadzenie poważnych lub całkowitych zmian technologicznych w istniejących instalacjach przemysłowych	2003-2006 (prace przygotowawcze)	Brak danych	
Zmniejszenie wielkości niskiej emisji komunikacyjnej w miastach	Eliminacja ruchu tranzytowego z miast, rozwój systemu komunikacji szynowej w Aglomeracji Łódzkiej	Budowa obwodnic, autostrad, dróg ekspresowych według propozycji zadań ponadlokalnych zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, rozbudowa systemu komunikacji tramwajowej i kolejowej	2003-2006	Brak danych	Wojewoda Łódzki, powiaty, gminy, WFOŚiGW, fundusze europejskie
Pozwolenia zintegrowane	Przygotowanie do wdrożenia pozwoleń na emisję zanieczyszczeń powietrza w ramach pozwoleń zintegrowanych	Szkolenia, opracowania pilotażowe, typowanie zakładów	2003-2006	0,2	Wojewoda Łódzki, wybrane przedsiębiorstwa
Zintegrowane zarządzanie w przedsiębiorstwach	Wdrażanie systemów zarządzania i czystszej produkcji	Stymulowanie i kontrola zakładów	2003-2006	0,3	Wojewoda Łódzki, przedsiębiorstwa przemysłowe, centrum doradztwa w zakresie czystej produkcji

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Program wykorzystania wód geotermalnych (w tym źródeł niskotemperaturowych)	Rozszerzenie zakresu eksploatacji, ograniczenie wykorzystywania paliw konwencjonalnych	Zbilansowanie zasobów, ustalenie preferowanych obszarów energetyki geotermalnej, ocena efektywności ekonomicznej przedsięwzięć	2003-2004	0,4	Wojewoda Łódzki, WFOŚiGW
Program wykorzystania energii wiatrowej, słonecznej, biogazu i biomasy	Ochrona atmosfery i nieodnawialnych zasobów surowców energetycznych	Wspieranie programów badawczych i instalacji instalacji pilotażowych w odniesieniu do ferm wiatrowych (np. w gminie Kamieńsk), instalacji wykorzystujących energię słoneczną (np. w gminie Zgierz) oraz kotłowni na biomasę (np. w Wieluniu)	2003-2006	0,6	Wojewoda Łódzki, WFOŚiGW

OCHRONA KRAJOBRAZU I ZASOBÓW PRZYRODY

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia.	Okres realizacji (lata od - do).	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Program zwiększenia lesistości	Zalesienie nieużytków i najsłabszych gleb, powiększenie powierzchni leśnych, wzmocnienie retencji leśnej, ochrona gleb przed erozją	Opracowanie programu zwiększenia lesistości województwa łódzkiego i jego sukcesywna realizacja	2003-2006	Brak danych	Środki własne RDLP, WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Rezerwaty przyrody	Ustanowienie nowych rezerwatów przyrody, sporządzenie planów ich ochrony	Dotyczy 28 nowych rezerwatów wg propozycji zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	2003-2006	1,5	Parki Krajobrazowe, Wojewoda Łódzki, WFOŚiGW
Weryfikacja granic obszarów chronionego krajobrazu	Poszerzenie i utrwalenie granic obszarów chronionego krajobrazu, wzmocnienie otulin parków krajobrazowych	Dotyczy 32 obszarów wg propozycji zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	2003-2006	0,6	Parki Krajobrazowe – środki własne
Ochrona siedlisk ptaków	Integracja ochrony siedlisk ptaków z gospodarką wodną na zbiornikach retencyjnych	Opracowanie zasad gospodarki wodnej na dużych zbiornikach zwłaszcza Zbiorniku Jeziorsko	2003-2004	0,2	Wojewoda Łódzki, WFOŚiGW
Program renaturalizacji lasów	Odtworzenie, wzbogacenie i ochrona zasobów leśnych i bioróżnorodności	Przebudowa monokultur leśnych, wzbogacenie składu gatunkowego, intensyfikacja zabiegów ochronnych, scalanie fragmentów, restytucja wybranych biotopów	2003-2006	Brak danych	Środki własne RDLP, WFOŚiGW
Krajowy system obszarów chronionych, sieci EKONET, Natura 2000	Integracja wojewódzkiego systemu obszarów chronionych z systemem krajowym i europejskim	Realizacja w ramach: Programów „Warta”, „Pilica”, „Bzura”, „Małej Retencji”, „Zwiększania Lesistości”	2003-2006	Brak danych	Województwo Łódzkie, WFOŚiGW, powiaty, gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM NIEJONIZUJĄCYM

Przedsięwzięcie	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji (lata od -do).	Koszty realizacji [mln zł]	Źródła finansowania przedsięwzięcia
				do 2006	
Systemy osłonowe przed hałasem wzdłuż dróg i autostrad	Prewencyjna minimalizacja zagrożeń	Budowa ekranów, przegród, barier	2003-2006	Brak danych	Inwestor (nowe drogi i autostrady), Wojewódzki Zarząd Dróg
Monitoring hałasu i promieniowania niejonizującego	Zwiększenie poziomu rozpoznania zagrożeń, ustalenie ewentualnych obszarów występowania uciążliwości ponadnormatywnych	Systematyczne, okresowe pomiary w miastach i w rejonie lotnisk, okresowe oceny	2003-2004	2,0	WIOŚ, WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tabela Nr 50 - Lista priorytetowych przedsięwzięć proekologicznych, planowanych do wykonania na terenie Powiatu Poddębickiego do roku 2010 (według informacji z gmin).

Nazwa jednostek realizujących.	Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia.	Cel przedsięwzięcia.	Okres realizacji (lata od ÷ do).	Koszty realizacji		Źródła finansowania przedsięwzięcia.
					Do 2006	Do 2010	
GMINA PODDĘBICE							
Związek Gmin Regionu Poddębickiego	Budowa systemu gospodarki odpadami	Budowa sortowni i składowisk odpadów	Rozwiązanie gospodarki odpadami w powiecie poddębickim	2007 - 2010	-	45 000 000	Środki z Unii Europejskiej Budżet Państwa Środki własne
Urząd Miejski w Poddębicach	Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Poddębicach	Ochrona gleb	2004 - 2006	2 000 000	-	Środki własne dotacja z WFOŚiGW
Urząd Miejski w Poddębicach	Ograniczenia zrzutu ścieków zanieczyszczonych	Budowa oczyszczalnia ścieków i kolektor w Poddębicach	Redukcja zanieczyszczeń	2002 - 2004	12 851 000	-	Pożyczki z: NFOŚiGW WFOŚiGW własne gminy
Miejskie Przedsiębiorst. Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Poddębicach	Ograniczenia zrzutu ścieków zanieczyszczonych	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Sworawie, budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją Góra Bałdzychowska	Redukcja zanieczyszczeń	2005 - 2010	140 000	1 000 000	środki własne pożyczka z WFOŚiGW
Urząd Miejski w Poddębicach	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń atmosfery	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bałdzychowie	Zmniejszenie emisji SO ₂ o 30%	2004	1 500 000	-	Środki własne pożyczka z WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółdzielnia Mieszkaniowa w Poddębicach	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń atmosfery	Modernizacja systemu grzewczego w osiedlu „Północ” w Poddębicach	Zmniejszenie emisji	2003 -2006	9 200 000	-	Pożyczki z: NFOŚiGW WFOŚiGW dotacja z EKOFUNDUSZU środki własne
Urząd Miejski w Poddębicach	Zaopatrzenie w wodę oraz poprawa jakości wody	Modernizacja stacji wodociągowe w Poddębicach	Zaopatrzenie ludności w wodę	2003-2008	brak danych	brak danych	brak danych
GMINA PĘCZNIEW							
Gmina Pęczniew	Zarządzanie środowiskiem	Opracowanie programu gospodarowania odpadami	Lepsza organizacja	2004	20 000	-	środki własne
Urząd Gminy Pęczniew	Gospodarka odpadami	Modernizacja istniejącego wysypiska odpadów stał. w Kraczynekach	Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie i poprawa warunków składowania	2006-2009	500 000	1 000 000	Środki z UE Środki WFOŚiGW Środki własne
Urząd gminy Pęczniew	Zaopatrzenie w wodę oraz poprawa jakości wody	Budowa wodociągu	Zaopatrzenie ludności w wodę na cele bytowe i gospodarcze	2003-2006	900 000	-	Środki własne Środki budżetu państwa Środki UE WFOŚiGW
Urząd gminy Pęczniew	Zaopatrzenie w wodę oraz poprawa jakości wody	Budowa stacji uzdatniania wody Lubola	Poprawa jakości dostarczanej wody i zwiększenie wydajności	2004-2005	2 000 000	-	Środki własne Środki UE WFOŚiGW
Urząd gminy Pęczniew	Zaopatrzenie w wodę oraz poprawa jakości wody	Modernizacja istniejącego ujęcia wody w Pęczniewie	Poprawa jakości dostarczanej wody i zwiększenie wydajności	2008-2010	-	2 500 000	Środki własne Środki UE WFOŚiGW

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Urząd gminy Pęczniew	Gospodarka wodno-ściekowa (ograniczenie zrzutu ścieków nieoczyszczonych)	Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pęczniewie wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej	Poprawa jakości odprowadzanych ścieków i zwiększenie wydajności oczyszczalni	2003-2005	3 500 000	-	Środki własne Środki budżetu państwa Środki UE WFOŚiGW NFOŚiGW
Urząd gminy Pęczniew	Gospodarka wodno-ściekowa (ograniczenie zrzutu ścieków nieoczyszczonych)	Budowa oczyszczalni ścieków Brzeg- Zagórki	Poprawa stanu ekol. środowiska na obrzeżu zbiornika wodnego „Jeziorsko”	2008-2009	-	3 500 000	brak danych
Gmina Pęczniew	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Modernizacja kotłowni w szkole podstawowej	Zmniejszenie emisji	2003-2005	250 000	-	środki własne WFOŚiGW
Gmina Pęczniew		Opracowanie koncepcji zagospodarowania Zbiornika Jeziorsko – terenu przy zatoczce w Pęczniewie	Wzrost atrakcyjności turystycznej	2003-2008	brak danych	brak danych	brak danych
GMINA UNIEJÓW							
Gmina Uniejów	Ochrona ziemi	Selektywna zbiórka odpadów	Powtórne wykorzystanie surowców wtórnych	2004	60 000	-	Środki WFOŚiGW Środki własne
Gmina Uniejów	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Budowa oczyszczalni i kanalizacji	Oczyszczanie ścieków	2006-2010	1 000 000	1 000 000	Kredyt WFOŚiGW Środki własne Środki akcesyjne
Gmina Uniejów	Zaopatrzenie w wodę	Budowa stacji uzdatniania wody	Poprawienie jakości wody	2005-2006	2 000 000	-	Środki własne Środki akcesyjne
Gmina Uniejów	Zaopatrzenie w wodę	Budowa wodociągu	Dostarczenie mieszkańcom	2005	500 000	-	Środki własne Środki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

			wsi				akcesyjne
Gmina Uniejów	Ochrona atmosfery	Rozbudowa sieci grzewczej	Zmniejszenie emisji	2005-2010	-	420 000	środki własne
Gmina Uniejów	Ochrona krajobrazu i zasobów przyrody	Rewaloryzacja parku	Przywrócenie wartości cennego starodrzewu	2003-2004	1 500 000	-	WFOŚiGW, Środki własne,
Gmina Uniejów	Ochrona atmosfery	Termomodernizacja budynku urzędu, strażnicy OSP, budynków Szkoły Podstawowej w Wieleninie, Wilamowie, Roźniatowie i Uniejowie, Ośrodka Zdrowia w Uniejowie i Przedszkola w Uniejowie	Zmniejszenie emisji poprzez zmniejszenie strat ciepła	2003-2008	brak danych	brak danych	WFOŚiGW, Środki własne,
GMINA DALIKÓW							
Urząd Gminy Dalików	Budowa systemów gospodarowania odpadami	Selektywna zbiórka i składowanie odpadów	Ograniczenie ilości odpadów	2006-2010	-	1 000 000	Środki z UE Kredyt Środki własne
Urząd Gminy Dalików	Ograniczenie zrzutu ścieków nieoczyszczonych	Mech. biol. Oczyszczalnia ścieków m.: Dalików, Budynek, Domaniew, Brudnów, Złotniki Wilczyca	Zmniejszenie zrzutu ścieków nieoczyszczonych	2004-2012	900 000	900 000	Kredyt NFOŚiGW Środki własne
Urząd Gminy Dalików	Zaopatrzenie w wodę	Budowa wodociągu w m.: Idzikowice Domaniewek, Domaniew, Krasnołany, Tobolice,	Lepsza jakość wody	2003-2006	1 230 000	-	Kredyt Środki UE Środki własne
Urząd Gminy Dalików	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Budowa kanalizacji i wymiana rur azbest. na PCV w m. Dalików	Odprowadzanie ścieków i lepsza jakość wody	2007	-	400 000	Kredyt Środki UE Środki własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Urząd Gminy Dalików	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Modernizacja stacji uzdatniania wody Krzemieniew, Dalików	Lepsza jakość wody	2004-2007	600 000	-	Kredyt Środki UE Środki własne
Urząd Gminy Dalików		Budowa zbiornika małej retencji „Wilczyca”	Poprawa stosunków wilgotnościowych	2003-2020	brak danych	brak danych	brak danych
Urząd Gminy Dalików	Ochrona atmosfery	Wymiana kotłowni na olejową w budynku ZPZOZ w Dalikowie. termomodernizacja budynku urzędu, Poczty, Szkoły Podstawowej w Wilczycy i Domianiewie	Zmniejszenie emisji	2003-2008	brak danych	brak danych	Kredyt Środki UE Środki własne
GMINA WARTKOWICE							
Urząd Gminy Wartkowice	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Budowa stacji uzdatniania wody „Kłudna” o wydajności 431 m ³ /d	Lepsza jakość wody	2003-2004	595 900	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Budowa kanalizacji tłocznej w Starym Gostkowie i przepompowni ścieków o wydajności 5 l/s	Oczyszczanie ścieków	2003	290 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Przebudowa wodociągu w Wartkowicach i Nerze o łącznej długości 3937 mb i 43 szt. przyłączy	Lepsza jakość wody	2004-2005	1 275 700	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Rozbudowa wodociągu w miejscowości Biernacice o długości 2 km	Lepsza jakość wody	2004	120 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Budowa wodociągu w miejscowości Nasale o dł. 2 km	Lepsza jakość wody	2004	120 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Urząd Gminy Wartkowice	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Budowa 250 szt. przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy	Oczyszczanie ścieków	2004-2008	1 875 000	1 875 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ramach dociążenia istniejącej oczyszczalni ścieków, obejmująca miejscowości: Wartkowice, Ner, Spędoszyn, Nowy Gostków, Lewiny, Jadwisin, Kłudna, Stary Gostków, Wólka, Biała Góra, Drwalew	Oczyszczanie ścieków	2004-2008	7 277 000	7 277 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Gospodarka odpadami	Modernizacja istniejącego wysypiska odpadów w Gostkowie Starym	Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie i poprawa warunków składowania	2004-2008	250 000	250 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Gospodarka odpadami	Likwidacja dzikich wysypisk	Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie	2005-2008	25 000	25 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Gospodarka odpadami	Organizacja systemu gromadzenia i transportu odpadów	Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie	2004-2008	150 000	150 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Ochrona atmosfery	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Drwalewie	Zmniejszenie emisji	2003-2004	110 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Urząd Gminy Wartkowice	Ochrona atmosfery	Wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Kłudnej	Zmniejszenie emisji	2004-2005	220 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Ochrona atmosfery	Termomodernizacja Zespołu Szkół w Parądzicach	Zmniejszenie emisji	2004-2005	300 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Wartkowice	Ochrona atmosfery	Termomodernizacja Przedszkola Publicznego w Wartkowicach	Zmniejszenie emisji	2005-2006	280 000	-	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
GMINA ZADZIM							
Urząd Gminy Zadzim	Gospodarka odpadami	Wykonanie piezometrów na wysypisku w Zygrach	Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie	Brak danych	30 000	30 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Zadzim	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Budowa 24 km kanalizacji sanitarnej	Oczyszczanie ścieków	Brak danych	2 500 000	2 500 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Zadzim	Ograniczenie zrzutu ścieków nieograniczonych	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Zadzimiu	Oczyszczanie ścieków	Brak danych	250 000	250 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE
Urząd Gminy Zadzim	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę	Budowa ujęcia wody (awaryjnego) na terenie stacji uzdatniania w Woli Zaleskiej	Poprawa jakości wody	Brak danych	30 000	30 000	Środki własne WFOŚiGW Środki UE

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

VI. INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Instrumenty służące realizacji polityki ochrony środowiska wynikają z szeregu ustaw, wśród których najważniejsze to: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane i inne. Wśród instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia się instrumenty o charakterze prawnym, finansowym i społecznym - między innymi:

- plany zagospodarowania przestrzennego
- raporty oddziaływania na środowisko
- przeglądy ekologiczne
- koncesje geologiczne
- pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi
- pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza
- pozwolenia na wytwarzanie odpadów
- pozwolenia na emitowanie hałasu do środowiska
- pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych
- opłaty i kary za korzystanie ze środowiska
- opłaty koncesyjne
- strategie rozwoju gospodarczego
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- monitoring środowiska
- pozwolenia zintegrowane
- programy naprawcze
- bazy danych
- system informacji o środowisku
- koncepcje i plany działania
- dotacje, pożyczki, dopłaty do kredytów z funduszy ekologicznych
- ekologiczne fundusze unijne
- i inne.

Jednostki realizujące i monitorujące: samorząd powiatowy i gminne, WIOŚ, WSSE, RZGW, Nadleśnictwa, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Straż Pożarna, podmioty gospodarcze i inne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

VII. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program Ochrony Środowiska jako narzędzie wdrażania polityki ekologicznej w powiecie musi wykazać konkretne zmiany zachodzące w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska. Oznacza to konieczność monitorowania zmian poprzez ocenianie stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów. Dla oceny realizacji Programu będą służyć trzy zasadnicze grupy mierników:

1. ekonomiczne - związane z procesem finansowania inwestycji dotyczących ochrony środowiska,
2. ekologiczne - określające stan i stopień zmian w środowisku, są to m. in.:
 - jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
 - długość sieci kanalizacyjnej,
 - ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
 - wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych,
 - wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych,
 - wielkość powierzchni lasów na 1 mieszkańca,
 - powierzchnia terenów zdegradowanych.
3. społeczne:
 - udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
 - ilość i rodzaje interwencji społecznych,
 - ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej.

W niniejszym opracowaniu szczegółowe mierniki zostały określone przy poszczególnych celach. Ponadto dla właściwej oceny realizacji zadań i celów określonych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska konieczna jest współpraca Starostwa, poszczególnych Gmin, instytucji monitorujących środowisko, wszystkich służb związanych z działalnością na rzecz środowiska i podmiotów gospodarczych przy zorganizowanej wymianie informacji.

VIII. WYTYCZNE DLA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Gminne programy ochrony środowiska powinny zostać sporządzone na podstawie gruntownej analizy aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa powinny określać przede wszystkim:

- cele polityki ekologicznej na terenie gminy,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- wybrane priorytety ekologiczne wraz z uzasadnieniem ich wyboru,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych, których podejmuje się dana gmina,
- środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Zaplanowane cele, priorytety, działania i środki muszą zostać zdefiniowane dla każdego z obszarów ochrony środowiska, którymi zajmuje się gmina, a więc:

- gospodarowania odpadami,
- stosunków wodnych i jakości wód,
- jakości powietrza,
- ochrony gleb,
- ochrony przyrody, w tym różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Częścią gminnego programu ochrony środowiska powinien być plan gospodarki odpadami, który powinien określać:

- aktualny stan gospodarki odpadami w gminie,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

IX. HARMONOGRAM REALIZACJI I WERYFIKACJI PROGRAMU

Harmonogram realizacji i weryfikacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego”

Okres	Zadania	Wykonawcy
Do 30.06.2003.	Opracowanie „Planu gospodarki odpadami”	Zarząd Powiatu Związek Gmin Regionu Poddębickiego
Do 15.11.2003	Opracowanie i przyjęcie projektu „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego”	Zarząd Powiatu
Od 15.11.2003 do 15.12.2003	Konsultacje społeczne, wprowadzanie poprawek, opiniowanie	samorządy gminne, podmioty gospodarcze, społeczeństwo, Zarząd Województwa
Od 15.12.2003	Procedura uchwalania dokumentów	Komisja, Zarząd Powiatu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

do 31.12.2003	Uchwalenie „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego” i „Planu gospodarki odpadami dla Powiatu Poddębickiego”	Rada Powiatu
Do 30.06.2004	Realizacja i uchwalenie gminnych „Planów gospodarki odpadami” i „Programów Ochrony Środowiska”	Samorządy gmin
	Realizacja zadań proekologicznych	Przedsiębiorstwa, samorządy
Od 1.01.2004 do 31.12.2005	Realizacja zadań proekologicznych, monitoring środowiska	Samorządy terytorialne, przedsiębiorstwa, instytucje monitorujące środowisko
	Opracowanie raportu (za 2 lata) z realizacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego”	Zarząd Powiatu
	Wprowadzenie ewentualnych zmian do „Programu Ochrony Środowiska” w zakresie priorytetów ekologicznych, systemu monitorowania, systemu finansowania, systemu zarządzania programem	Zarząd Powiatu, samorządy terytorialne, inne instytucje i jednostki
Od 1.01.2006 do 31.12.2007	Realizacja zadań proekologicznych, monitoring środowiska	Samorządy terytorialne, przedsiębiorstwa, instytucje monitorujące środowisko
	Kompleksowa ocena realizacji „Programu” za 4 lata. Ustalenie priorytetów na następne 4 lata. Opracowanie nowej wersji „Programu Ochrony Środowiska”	Zarząd Powiatu

X. FINANSOWANIE REALIZACJI DZIAŁAŃ – ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Oszacowanie kosztów realizacji wszystkich koniecznych inwestycji w zakresie ochrony środowiska na terenie Powiatu Poddębickiego jest możliwe tylko w wielkościach szacunkowych. Jak wynika z informacji uzyskanych z Gmin, które są głównymi jednostkami realizującymi inwestycje w zakresie ochrony środowiska, planowane wydatki do 2010 r. na poszczególne elementy środowiska wynoszą:

- ochrona powietrza - około 12 mln zł,
- gospodarka wodna - około 61 mln zł,
- gospodarka odpadami - około 50 mln zł.

Część środków musi zostać wydatkowana na edukację ekologiczną i inne nie wymienione wyżej dziedziny ochrony środowiska.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Warunkiem wdrożenia Programu ochrony Środowiska jest odpowiednie zabezpieczenie i pozyskanie środków finansowych na realizację zadań ekologicznych.

Podstawowe źródła tych środków stanowią:

- środki samorządów terytorialnych,
- środki inwestorów – podmiotów korzystających ze środowiska,
- fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej gromadzące wpływy z opłat płaconych przez podmioty gospodarcze za korzystanie ze środowiska oraz kar nakładanych za przekroczenie wymogów ochrony środowiska. Środki z tych funduszy przeznaczane są, w zależności od poziomu administracji:

1. powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z których środki przeznacza się na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami,
- wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- wspieranie ekologicznych form transportu,
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- inne zadania ustalone przez radę gminy lub powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Ponadto środki powiatowych funduszy przeznaczają się na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi.

2. wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z których środki przeznaczają się na wspomaganie działalności takich jak funduszy powiatowych i gminnych, a ponadto:

- działań na rzecz ochrony przyrody oraz zadań związanych ze zwiększaniem lesistości kraju,
- działań polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- badań, upowszechniania ich wyników, a także postępu technicznego w zakresie ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej,
- opracowywania i wdrażania nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystywania paliw,
- zapobiegania lub usuwania skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego,
- systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,
- opracowywania planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz utworzenia katastru wodnego,
- innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych w planach działalności wojewódzkich funduszy, w tym realizacji programów ochrony środowiska.

3. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki NFOŚiGW przyznawane są zgodnie z priorytetami wynikającymi z przyjętej „Polityki Ekologicznej Państwa” i listą przedsięwzięć priorytetowych funduszy wojewódzkich na wspomaganie następujących działalności:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- działań na rzecz ochrony przyrody oraz zadań związanych ze zwiększaniem lesistości kraju,
 - działań polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
 - badań, upowszechniania ich wyników, a także postępu technicznego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
 - opracowywania i wdrażania nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystywania paliw,
 - zapobiegania lub usuwania skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego,
 - systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,
 - rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej,
 - rozwój specjalistycznego potencjału wykonawczego służącego realizacji inwestycji na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
 - rozwój sieci stacji pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska,
 - realizację kompleksowych programów badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz programów edukacji ekologicznej,
 - wspomaganie realizacji wojewódzkich i ponadwojewódzkich programów ochrony środowiska,
 - realizację innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych w planie działalności Narodowego Funduszu.
- oprócz w/w uzupełnieniem tego systemu jest Bank Ochrony Środowiska, fundacja Ekofundusz, fundusze inwestycyjne i inne,
 - w zakresie funduszy zagranicznych do wykorzystania są środki przedakcesyjne:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- **PHARE**

Jest to program pomocy dla państw Europy Środkowo-Wschodniej. Pierwotnie był skierowany do Polski i Węgier, obecnie korzysta z niego 13 krajów. Program ma na celu stabilizację i wzmacnianie demokracji oraz gospodarki wolnorynkowej w tym regionie.

- **ISPA**

Celem podstawowym programu jest przygotowanie Polski do członkostwa w UE w dziedzinie infrastruktury ochrony środowiska i transportu, w szczególności:

- zwalczanie problemów spowodowanych zanieczyszczeniem wód i powietrza,
- pomocy w zakresie utylizacji odpadów,
- wsparcia wdrażania *acquis communautaire* w zakresie ochrony środowiska,
- rozwoju infrastruktury transportowej,
- połączenia systemów komunikacyjnych z infrastrukturą krajów członkowskich UE,
- budowy transeuropejskiej sieci transportowej.

- **SAPARD**

Z programu SAPARD mogą korzystać gminy (drogi, oczyszczalnie ścieków), rolnicy (modernizacja gospodarstw rolnych) i przedsiębiorstwa (dostosowanie produkcji żywności do norm UE, tworzenie nowych miejsc pracy).

oraz fundusze pomocowe do wykorzystania po akcesji Polski do Unii Europejskiej: fundusze strukturalne, Fundusz Spójności i inne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

XI. BIBLIOGRAFIA

- „Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim”, WIOŚ, WOŚ UW, FOŚ i GW, Łódź, 1998 - 2002
- „Strategia rozwoju województwa łódzkiego”, Sejmik Województwa Łódzkiego, wrzesień, 2000
- „Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego”, 2000
- „Strategia Promocji gospodarczej Powiatu Poddębickiego”, PAIZ S.A. w Warszawie, 2000
- „Województwo Łódzkie – Diagnoza stanu i podstawowe kierunki rozwoju”, UW w Łodzi, Łódź, 1998
- Biuletyn Statystyczny Województwa Łódzkiego, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź, 2003
- „Polityka ekologiczna województwa łódzkiego” ,Łódź Zarząd Wojewódzki, maj, 2001
- „Polityka Ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na 2007-2010” Rada Ministrów, Warszawa, grudzień, 2002
- „Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010” Rada Ministrów Warszawa, listopad, 2002
- „Wytyczne sporządzenia programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” Ministerstwo Środowiska Warszawa, lipiec, 2002
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000-2006; Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2000
- Strategia rozwoju energetyki odnawialnej; Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2000
- Polityka leśna państwa, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 1999
- Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju – Polska 2025; rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa, 2000
- Założenia polityki energetycznej Polski do 2020 roku; Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2000
- Narodowy program przygotowania do członkostwa w Unii Europejskiej; Komitet Integracji Europejskiej, Warszawa, 1998 (ze zmianami)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- „Program regionalny Warta” (synteza), Spółka „Warta”, 2001
- „Rocznik Statystyczny województwa łódzkiego”, Łódź, 2002
- „Koncepcja zagospodarowania turystycznego obrzeży Zbiornika jezioro”, Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, Łódź, 2003
- „Plan operacyjny powiatowego komitetu przeciwpowodziowego w Poddębicach”, Starostwo Powiatowe w Poddębicach, 2000
- „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich”, Urząd Statystyczny w Łodzi, 2003
- „Ocena stopnia zagrożenia i zanieczyszczenia wód podziemnych województwa sieradzkiego wraz z projektem sieci monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych”, Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie, Zakład w Łodzi, 1993
- „Inwentaryzacja złóż kopalin stałych na terenie Powiatu Poddębickiego”, Zakład Obsługi Technologicznej i Geologiczno-Górnictwej w konstantynowie Łódzkim, 1971, uaktualnione przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie, Zakład w Łodzi, 1991
- „Dokumentacja zasobów wód termalnych w kat. C i B z utworów kredy dolnej rejonu Uniejowa”, PIG w Warszawie, 1991
- „Ocena możliwości udokumentowania złóż kredy jeziornej w granicach województwa sieradzkiego”, Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie, Zakład w Łodzi, 1989
- „Bilans Zasobów Kopaliny i Wód Podziemnych w Polsce”, PIG, 2002.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

XII. SPIS TABEL

Numer tabeli	Tytuł	Strona
1.	Powierzchnia i liczba ludności Powiatu Poddębickiego z podziałem na Gminy (według danych GUS)	10
2.	Przebieg promieniowania całkowitego oraz salda promieniowania w pełnym zakresie widma wg danych z okresu 1956-1975 ($\text{MJ/m}^2\text{d}$). Dane ze stacji meteorologicznych w Łodzi-Lublinku i Wieluniu	11
3.	Przebieg rocznego zachmurzenia i nasłonecznienia wg danych z okresu 1956-1975 ($\text{MJ/m}^2\text{d}^2$). Dane ze stacji meteorologicznych w Łodzi-Lublinku, Wieluniu i Skierniewic	11
4.	Skład chemiczny wody geotermalnej w 1 dm^3 (według danych z Geotermii Uniejów)	18
5.	Złoża surowców mineralnych występujących na terenie Powiatu Poddębickiego uwzględnionych w Bilansie Zasobów Kopalin Wód Podziemnych	20
6.	Złoża eksploatowane w powiecie Poddębickim na podstawie koncesji (dane Starostwa)	22
7.	Odczyn (pH w KCl) i potrzeby wapnowania gleb w poszczególnych gminach Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999	29
8.	Zawartość fosforu i potasu w glebach poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999	29
9.	Zawartość magnezu w glebach poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego. Lata badań 1994-1999	30
10.	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminach Powiatu Poddębickiego (według danych z Gmin)	32
11.	Użytkowanie i struktura użytkowania gruntów w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	36
12.	Powierzchnia odłogów i ugorów na gruntach ornych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	36
13.	Powierzchnia ogólna i liczba gospodarstw rolnych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	36
14.	Powierzchnia zasiewów podstawowych roślin uprawnych w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	37
15.	Powierzchnia i struktura powierzchni zasiewów w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	37
16.	Pogłowie zwierząt gospodarskich w Powiecie Poddębickim (według danych GUS z 2002 r.)	37
17.	Zalesienia w latach 1996-2002 na terenie Gmin Powiatu Poddębickiego (dane Starostwa)	40
18.	Wyniki monitoringu regionalnego wód podziemnych prowadzonego w latach 2000-2002 na terenie Powiatu Poddębickiego (dane WIOŚ)	54
19.	Gospodarka wodna w Powiecie Poddębickim w 2002 r. (według danych WIOŚ)	65
20.	Zestawienie i charakterystyka większych ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu Poddębickiego (dane Starostwa)	67

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

21. Zmiany poszczególnych stężeń zanieczyszczeń w rzece Ner (dane WIOŚ)	74
22. Wskaźniki przekraczające podstawowe normy jakości wód powierzchniowych w latach 98-2002 (ocena metodą statystyczną NESMERAKA) (dane WIOŚ)	81
23. Ocena składu jakościowego badanych rzek w poszczególnych grupach zanieczyszczeń (dane WIOŚ)	83
24. Zbiornik Jeziorsko w 2002 roku – wykaz wskaźników nie spełniających warunków I klasy czystości wód powierzchniowych (dane WIOŚ)	93
25. Zbiornik Jeziorsko w 2002 r. – wody wpływające i wypływające (ocena metodą statystyczną CUGW) (dane WIOŚ)	94
26. Wykaz obszarów zmeliorowanych na terenie Powiatu Poddębickiego (dane z „Programu gospodarki wodnej na użytkach rolnych Powiatu Poddębickiego”)	98
27. Wykaz Spółek Wodnych z terenu powiatu Poddębickiego (dane z „Programu gospodarki wodnej na użytkach rolnych Powiatu Poddębickiego”)	99
28. Plan potrzeb inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – Program Regionalny WARTA	104
29. Plan potrzeb inwestycyjnych dla gospodarki odpadowej - Program Regionalny WARTA	105
30. Plan potrzeb inwestycyjnych w zakresie melioracji szczegółowej, małej retencji i ochrony przeciwpowodziowej - Program Regionalny WARTA	106
31. Zestawienie rzeczowo-finansowe (lata 2003-2009) w mln PLN. Gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadowa - Program Regionalny WARTA	107
32. Zestawienie rzeczowo-finansowe (lata do 2006 i 2007-2010) w mln PLN. Gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadowa - Program Regionalny WARTA	108
33. Zestawienie rzeczowo-finansowe inwestycji w Programie Regionalnym WARTA w mln PLN	109
34. Charakterystyka i rodzaje oczyszczalni działających na terenie Powiatu Poddębickiego (dane Starostwa)	111
35. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju – ochrona roślin, 2002 r. (dane WIOŚ)	119
36. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju – ochrona zdrowia, 2002 (dane WIOŚ)	119
37. Emisja energetyczna roczna (w Mg) dla Powiatu Poddębickiego na podstawie ankiet (dane WIOŚ)	121
38. Wielkość spalonego opału w 2002 roku dla Powiatu (dane WIOŚ) Poddębickiego na podstawie ankiet	121
39. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia dla przypadków, gdy jest określony margines tolerancji (dane WIOŚ)	124
40. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia dla przypadków, gdy margines tolerancji nie jest określony (dane WIOŚ)	124
41. Wyniki klasyfikacji strefy poddębickiej (dane WIOŚ)	125

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

42.	Potencjał składowania odpadów w Powiecie Poddębickim (dane z „Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego”)	130
43.	Harmonogram działań Powiatowego Programu Gospodarki Odpadami (dane z „Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego”)	132
44.	Wielkość nakładów poszczególnych etapów realizacji Powiatowego Programu Gospodarki Odpadami (dane z „Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego”)	133
45.	Wielkość nakładów poszczególnych etapów realizacji Powiatowego Programu Gospodarki Odpadami dla wszystkich gmin Powiatu Poddębickiego (dane z „Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego”)	134
46.	Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych (dane WIOŚ)	135
47.	Wyniki monitoringu gleb na zawartość metali ciężkich wokół mogiłników na terenie Powiatu Poddębickiego w roku 2000 (dane WIOŚ)	140
48.	Wyniki monitoringu gleb na terenie Powiatu Poddębickiego na zawartość pestycydów wokół mogiłników w roku 2000 (dane WIOŚ)	141
49.	Proekologiczne przedsięwzięcia priorytetowe z Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego	171
50.	Lista priorytetowych przedsięwzięć proekologicznych, planowanych do wykonania na terenie Powiatu Poddębickiego do roku 2010 (według informacji z gmin).	183

XI. SPIS MAP

Numer mapy	Tytuł	Strona
1.	Jednostki morfologiczne wg J. Dylaka	14
2.	Schematyczna mapa geologiczno-strukturalna	25
3.	Walory turystyczno-krajobrazowe	44
4.	Ważniejsze zabytki Powiatu Poddębickiego	48
5.	Rozmieszczenie studni objętych monitoringiem	53
6.	Ujęcia wody	66
7.	Rozmieszczenie profili kontrolno-pomiarowych na rzekach	80
8.	Oczyszczalnie ścieków	114

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

XII. SPIS RYSUNKÓW

Numer rysunku	Tytuł	Strona
1.	Jakość wód podziemnych badanych na terenie powiatu poddębickiego w 2002 r. Ocena bezpośrednia	58
2.	Jakość wód podziemnych poziomu górnokredowego badanych na terenie powiatu poddębickiego w 2002 r. Ocena bezpośrednia	59
3.	Jakość wód podziemnych poziomu czwartorzędowego badanych na terenie powiatu poddębickiego w 2002 r. Ocena bezpośrednia	60
4.	Jakość wody podziemnej w powiecie poddębickim w przedziale głębokości w 2001 r.	61
5.	Jakość wody podziemnej w powiecie poddębickim w przedziale głębokości w 2002 r.	61
6.	Rozkład stężeń BZT ₅ i ChZT-Cr wzdłuż Neru w roku 2002 (stężenie wg Nesmeraka)	84
7.	Rozkład stężeń N _{NH4} i Nog wzdłuż Neru w roku 2002 (stężenie wg Nesmeraka)	85
8.	Rozkład stężeń PO ₄ i Pog wzdłuż Neru w roku 2002 (stężenie wg Nesmeraka)	86
9.	Zmiany stężeń BZT ₅ i ChZT-Cr w ppk Ner-Dąbie w latach 1999-2002 (stężenie wg Nesmeraka)	87
10.	Zmiany stężeń N _{NH4} i Nog w ppk Dąbie w latach 1999-2002 (stężenie wg Nesmeraka)	88
11.	Zmiany stężeń PO ₄ i Pog w ppk Ner-Dąbie w latach 1999-2002 (stężenie wg Nesmeraka)	89